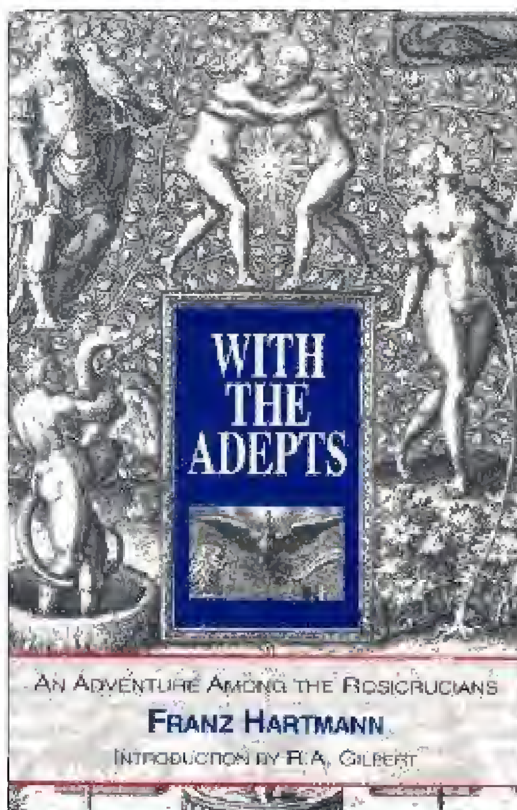

Franz Hartmann M.D.

- WITH THE ADEPTS -
AN ADVENTURE AMONG THE ROSICRUCIANS

- BIJ DE ADEPTEN -
EEN AVONTUUR ONDER DE ROZEKRUISERS

1 9 1 0

vertaling:

Ruud Muschter

∴

Groningen

muschter@home.nl
http://members.home.nl/muschter

overige werken:
http://www.archive.org/search.php?query=muschter

29 december 2011

INHOUDSOPGAVE

BRONVERMELDING

1887, *An Adventure Among the Rosicrucians*

http://www.archive.org/details/anadventureamon00hartgoog

Library of Harvard University

INLEIDING VAN DE VERTALER

Franz Hartmann (1838-1912) was een veelzijdig arts, die ook werken heeft geschreven over Paracelsus en Jacob Boehme. Hij was lid van diverse broederschappen en stichtte in Duitsland het Theosofisch Genootschap.

In zijn romantisch-mystieke werk *Bij de Adepten* schildert Hartmann, namens een vriend, in de ik-figuur diens aankomst als een leerling bij de Meesters in een bergrijk gebied in Zwitserland. Daar leiden dezen een verborgen bestaan. In de

dialogen met deze Meesters komt de hoofdpersoon naar voren als een ijverige student, die weliswaar regelmatig misvattingen heeft over allerlei aspecten van het bestaan, maar toch door de Meesters op vriendelijke en begripvolle wijze wegwijs wordt gemaakt in elementaire visies op leven, dood, bewustzijn, de ziel, het Pad van de mensheid, en (alchemistische) kennis.

Wie zijn deze Meesters? Hartmann noemt ze de Rozekruisers, maar duidelijk is, dat hij daarbij hun positie romantiseert. Op de groep kloosterlingen bij wie de hoofdpersoon (van wie wij de naam niet vernemen) een tijdlang een retraite doorbrengt, projecteert Hartmann alle verheven denkbeelden van de mens over wezens die door evolutie het aardse bestaan zijn ontstegen en mogelijk sindsdien als Kosmische Meesters de aarde bewonen en begeleiden.

Hoewel de Rozekruisers blijkens hun oproep in Parijs - waarover zo dadelijk meer - hun gelederen wensten te versterken met gewone stervelingen, wordt in de schets van Hartmann het begrip Rozekruiser gelijkgesteld aan dat van Kosmische Meester. Het hoeft geen betoog, dat de Rozekruiser het mystieke pad bewandelt met vallen en opstaan, en zich geen meester noemt, doch een eeuwigdurende leerling.

Qua stijl kan *Bij de Adepten* worden gezien als een exponent van de late Romantiek, en het kost niet veel moeite om het verhaal gesitueerd te zien in een romantische, maar redelijk barre en woeste natuur. Inhoudelijk is het werk beduidend meer dan een romantische vertelling. De leidende figuren die in het boek aan het woord zijn, getuigen in hun visies van een diep psychologisch en esoterisch inzicht in de natuur en in de menselijke denk- en levensprocessen. Die worden gekoppeld aan wat zich in de alchemistische retorten voordoet.

Hartmann verweeft diverse elementen uit ander, eigen werk in zijn verhaallijn. Zo refereert hij aan het goudmaken (zie *In the Pronaos of the Temple of Wisdom*); en aan de elementale geesten die door Paracelsus werden genoemd (zie *The Life of Philippus Theophrastus Bombast of Hohenheim, know by the name of Paracelsus*). Ook de figuur Theodorus in *Bij de Adepten*, verwijst duidelijk naar Paracelsus. In Hartmanns werk *In the Pronaos*, is H. IV getiteld: 'Onder adepten'. Hoofdstuk VI, getiteld 'Pseudo-Rozekruisers, bedriegers en dwazen', behandelt de necromantische kunst[1], ook nu weer door Hartmann aangevoerd in de huidige tekst.

In 1614, 1615 en 1616 verschenen in Duitsland de roemruchte werken *Fama Fraternitatis*[2], *Confessio Fraternitatis*[3] en de *Chymische Hochzeit Christiani Rosenkreutz*. Deze geschriften maakten gewag van het bestaan van de Rozekruisers Orde in Europa en werden opgevolgd door een verklaring die in Parijs in 1623 op de muren van de stad werd bevestigd. De inhoud daarvan was als volgt.

"Wij, vertegenwoordigers van de hoogste Raad van het Rozekruis, verblijven zichtbaar en onzichtbaar in deze stad, bij de gratie van de Allerhoogste, tot wie het hart van de rechtvaardigen zich wendt. Zonder boeken of tekens spreken wij, en wij leren dit ook aan anderen, in alle talen van de landen waar wij willen verblijven om de mensen, onze gelijken, van dodelijke vergissingen te bevrijden.

---

[1] Necromantie is oorspronkelijk een methode van voorspellen via communicatie met de doden. Later ook gebruikt voor het zoeken van contact met de doden.

[2] *Fama fraternitatis Roseae Crucis oder 'Die Bruderschaft des Ordens der Rosenkreuzer*, Cassel, 1614.

[3] *Confession oder Bekandnusz, der Societet und Brüderschafft R.C. An die Gelehrten Europae*, Cassel, 1615.

Indien iemand ons slechts uit nieuwsgierigheid wil ontmoeten, zal hij nooit met ons in contact komen. Als echter zijn wil hem ertoe brengt zich te laten inschrijven in het register van onze Broederschap, dan zullen wij, die de gedachten kunnen doorzien, hem tonen dat wij waarlijk onze beloften nakomen. Zo vermelden wij niet de plaats waar wij in deze stad verblijven, want de gedachten toegevoegd aan de waarachtige wil van de lezer zullen het mogelijk maken dat hij ons leert kennen, en wij hem leren kennen."

In Hartmanns werk wordt de leerling geleid naar een klooster in Zwitserland. Daar is men reeds volledig op de hoogte van zijn komst. Zijn pelgrimage geeft een mooie uitwerking van het thema van de Parijse oproep, en ook van het oude gezegde: 'Als de leerling gereed is, zal de Meester verschijnen'.

De auteur schreef een overtuigend boek. Niet zozeer in de zin dat de gebeurtenissen die erin beschreven zijn, werkelijk zo moeten hebben plaatsgevonden, als wel dat ze veel stof bieden om over na te denken. De uitwerking van de denkbeelden is diepgaand. De auteur heeft zijn stellingen, uitgesproken bij monde van de Meesters in zijn boek (of is het omgekeerd?), doorleefd.

De Appendix is raadselachtig. De opsteller daarvan lijkt in eerste instantie de auteur zelf te zijn, maar in de tweede alinea spreekt de tekst over 'wij'. Deze personen geven aan, dat zij de initiatiefnemers van een Rozekruisersinstituut in Zwitserland gevraagd hebben of zo'n instituut haalbaar zou zijn. Het is niet duidelijk aan wie deze vraag werd voorgelegd, en van wie vervolgens antwoord werd verkregen.

Ruud Muschter[4]

---

[4] Lid van de Grote Raad van de A.M.O.R.C. (Nederlandstalige Jurisdictie) van 21 maart 1988 tot 21 maart 2010.

VOORWOORD VAN DE AUTEUR

Het navolgende verslag van een psychische ervaring is een bundeling van aantekeningen die mij door een vriend, een schrijver van aanzienlijke reputatie, zijn overhandigd. Of de avonturen die hierin verteld worden, moeten worden beschouwd als een droom of als een werkelijke ervaring op het astrale gebied, moet ik ter beoordeling overlaten aan de lezer.

F.H.

BIJ DE ADEPTEN

I. De excursie

Ik pen deze regels neer in een klein dorp in de bergen van de Alpen in Zuid-Beieren, op slechts korte afstand van de Oostenrijkse grens. De indrukken die ik gisteren ontving, liggen nog vers in mijn geheugen. De ervaringen waardoor ze veroorzaakt werden, waren voor mij net zo werkelijk als alle andere ervaringen die door alledaagse gebeurtenissen worden veroorzaakt. Niettemin waren ze van zulk een buitengewone hoedanigheid, dat ik mij er toch niet toe kan overhalen ze te beschouwen als iets dat een droom te boven gaat.

Ik had net een lange en bewerkelijke arbeid achter de rug, namelijk een onderzoek naar de geschiedenis van de Rozekruisers, en een studie van oude, door de wormen aangevreten boeken en beschimmelde manuscripten, die van ouderdom nauwelijks meer te lezen waren. Dagen en delen van de nacht bracht ik door in kloosterbibliotheken en antiquariaten, waarbij ik alles verzamelde en kopieerde wat maar enigszins van waarde leek voor het onderwerp waarop ik gefocust was. Nu ik eindelijk mijn taak volbracht had, was ik vastbesloten mijzelf een paar dagen vakantie te gunnen en ze door te brengen met het prachtige uitzicht op de Tiroolse Alpen.

De bergen waren nog niet vrij van sneeuw, hoewel de lente al was voortgeschreden. Toch was ik erop gebrand om aan de drukte en het lawaai van de stad te ontsnappen; weer eens de zuivere en opwindende lucht van het hoge gebergte in te ademen; de schitterende gletsjers te zien die als uitgestrekte spiegels in het licht van de opkomende zon flonkeren; en het gevoel van de dichter Byron te delen toen hij de volgende versregels schreef:

"Wie de bergtoppen bestijgt, treft
De hoogste pieken bijna ingepakt in wolken en sneeuw;
Wie de mensheid overstijgt of onderdrukt
Moet neerzien op de haat van hen beneden;
Hoewel geheel daarboven de zon der glorie stijgt,
En ver beneden aarde en oceaan zich verbreiden,
Rond hem zijn ijzige rotsen, en luid blazen
Op zijn naakte hoofd strijdende stormen,
Aldus belonend de last die tot deze toppen leidde."

Ik stapte op de trein en kwam al spoedig aan bij de voet van de heuvels. Daar vandaan ging ik te voet verder, terwijl ik er zeer van genoot dat de rokerige atmosfeer van de drukbezette straten veranderde in de verse lucht van het platteland, dat zwanger ging van de geur van dennenbomen en boterbloemen, welke laatste opkwamen op plekken waar de sneeuw verdwenen was. De weg leidde naar boven door een riviervallei en, naarmate ik vorderde,werd de vallei smaller en werden de zijden van de berg steiler. Hier en daar lagen groepjes boerderijen en enkele rustieke landhuisjes die zich aan de naar voren stekende rotsen van de bergen vastklampten, alsof ze bescherming zochten tegen de stormen die dikwijls door deze valleien blazen. Toen ik aankwam bij de plek die was verkozen tot het vertrekpunt van mijn excursies naar het gebergte, zonk de zon onder de westelijke horizon en verguldde de besneeuwde pieken van de bergen, alsook het koperen kruis op de top van de spits van de kleine dorpskerk, van waaruit de avondklok beierde, of, zoals men het hier noemt, het Ave Maria.

Ik trof een gastvrije ontvangst in de dorpsherberg, ging vroeg naar bed en ontwaakte vroeg in de morgen. Ik was uit mijn slaap gehaald door het gerinkel van de belletjes welke de geiten, die naar hun weidegrond werden geleid, om hun nek hadden hangen. Ik stond op en begaf me naar het raam. De schaduwen van de nacht trokken zich terug bij het naderen van de

opkomende zon. De dageraad was ingezet, en vóór mij stonden in majestueuze opstelling de waardige, oude pieken van de bergen. Ze deden me denken aan de beschrijving die Edwin Arnold[5] gaf aan het uitzicht dat hij had vanuit de ramen van de Vishramvan, het paleis van prins Siddârtha[6]. Daar stonden de grandioze bergen

"Gerangschikt in witte rijen tegen het onbetreden blauwe,
Oneindige, prachtige - waarvan de uitgestrekte hooglanden,
En het opgeheven universum van bergrand en rotsmassa,
Schouder en boogwolk, groene helling en ijzige top,
Gespleten ravijn en versplinterde kloof,
De klimmende gedachte hoger en hoger leidden, totdat
Die in de hemel leek te staan en met de goden leek te spreken."

Ik was spoedig onderweg en dwaalde verder naar boven door de vallei, langs de rivierbedding. De rivier was hier echter niet meer dan een smalle stroom die wild kolkte en danste over de rotsen, terwijl hij verder naar beneden - waar hij in omvang was toegenomen - in rustige majesteit door de vlakten stroomde. De vallei waar ik doorheen ging, leek te zijn uitgesneden in lange bergketens. Andere valleien kwamen er op uit. Enkele van deze valleien kende ik wel, want ik had er doorheen gestruind en zo'n twintig jaar eerder hun geheimzinnige inspringingen, grotten en wouden onderzocht. Maar er was één mysterieuze vallei die nog niet door mij onderzocht was, en die leidde naar een hoge, gespleten bergpiek, waarvan men zei dat de top ervan onbereikbaar was en dat nog nooit een sterveling er een voet op had gezet. Ik leek door de een of andere onzichtbare maar onweerstaanbare kracht naar deze vallei te worden toegetrokken. Ik voelde me, alsof in zijn onuitgezochte diepten aan de voet van deze ontoegankelijke berg, de geheime en onbestemde verlangens van mijn hart bevredigd zouden worden; alsof er een

---

[5] Sir Edwin Arnold, 1832-1904, *The Light of Asia*, 1879.

[6] Die later de Boeddha werd.

geheim was dat aan mij onthuld ging worden en waarvan de oplossing niet in boeken kon worden gevonden.

De zon was nog niet boven de horizon uitgekomen, en de donkere wouden aan de rechter- en linkerkant hadden een gelijke kleur. Toen ik de nauwe, geheimzinnige vallei binnenging, steeg het pad geleidelijk en leidde door een donker woud langs de zijde van een berg. Langzaam en bijna onwaarneembaar liep het omhoog. Eerst was het dicht bij de ruisende stroom, maar naarmate ik vorderde, klonk de donder van de kolkende stroom steeds verder weg. De schuimende stroom zelf, leek steeds verder weg te zinken. Tot slot werd het woud dunner en waren de donkere bossen nu ver beneden mij. Maar vóór mij en boven de hier en daar geplaatste bomen rezen de naakte kliffen van de ontoegankelijke berg op. Het pad leidde nog verder omhoog. Spoedig werd het verre geluid van een waterval hoorbaar, en ik naderde opnieuw de bedding van de bergstroom, die nu echter een massa rotsen leek te zijn, in stukken gesplitst door een reusachtige kracht en overal liggend in wilde verwarring, terwijl het witte schuim van het water tussen de kliffen danste.

Hier en daar waren er kleine eilanden van aarde, bedekt met groene vegetatie. Ze stonden als geïsoleerde tafels in het midden van de wildernis, want de gecombineerde actie van water en lucht had een groot deel van hun fundamenten doen uiteenvallen en had ze weggevreten. Ze leken op schollen aarde die op smalle voetstukken rustten. Omdat ze zo hard zijn, lijkt hun uiteindelijke val nog slechts een kwestie van tijd, want hun fundamenten brokkelen langzaam af.

Mijn pad leidde mij naar boven, soms in de buurt komend van de rivierbedding, soms er weer van weg leidend. Soms leidend over steile rotsen, en dan weer aflopend naar de bodem van ravijnen die gevormd waren door de smeltende sneeuw. Zo ging

ik diep de geheimzinnige vallei binnen, toen de eerste tekenen van de dageraad op de kliffen boven mijn hoofd tevoorschijn kwamen. Een van deze hoog torenende pieken was bekroond met een aureool van licht, terwijl verderop beneden het volle zonlicht de vallei instroomde. Er woei een milde bries door de toppen van de bomen. De bladeren van de berkenbomen die hier en daar in het dennenbos stonden, beefden in de ochtendlucht. Er viel geen geluid te horen, behalve zo nu en dan de toon van een mees, en wat minder vaak de schreeuw van een havik die in lang uitgesponnen, spiralende bewegingen hoog in de lucht opsteeg om aan het werk van de dag te beginnen.

Nu begonnen de asgrauwe muren en kliffen een vale, zilveren gloed aan te nemen, terwijl in de scheuren en spleten van de rots de donkerblauwe schaduw zich leek te verzetten tegen de invloed van het licht. Omkijkend, zag ik hoe de vallei wijder werd en de stroom ver beneden zichtbaar was zoals deze meanderde naar de vlakten. Hij nam meer ruimte in naarmate hij vorderde; hij breidde zich uit en vormde poelen en kleine meren tussen de weilanden. Aan de overkant van de vallei rezen de toppen van hoge bergen ver de lucht in. Tussen de uitsparingen van de toppen rezen nog meer toppen op. De voet van de keten was bedekt met een donkere vegetatie, maar de zijden van de berg vertoonden een grote gevarieerdheid aan kleuren, van de bijna zware aanblik van de rotsen beneden, tot het etherische wit van de verste pieken, waarvan de kwetsbare vleem leek samen te vallen met de bleke, blauwe lucht. Hier en daar werd het oppervlak reeds bedekt met lichte plekken door de opkomende zon, die door de scheuren in de rotsen en door de takken van de bomen scheen, waarmee zij een voorbode waren van de aanstaande dageraad. Zo genoten de hogere pieken het warme licht van de zon lang voordat die beneden in de vallei scheen. Maar terwijl zij in haar volle glorie op de bergtoppen scheen, werden de donkere schaduwen in de diepe vallei dunner en begonnen ze te verdwijnen.

Tot slot brak het plechtige moment aan, dat de zon in haar sublieme majesteit over de toppen van de bergen klom en zichtbaar werd voor iedereen. De schaduwen vervlogen en een vloedgolf aan licht drong de vallei binnen, het donkere dennenbos oplichtend en de grotten van de rotsen verlichtend. Zij scheen op de sneeuwvelden en de gletsjers, waar het licht terugkaatste als in een spiegel en een verblindend effect teweegbracht, maar op het rotsachtige oppervlak zachter werd en het het aanschijn gaf van duizend verschillende kleurschakeringen.

De weg liep om een naar voren stekend gedeelte van de hoogte heen en plotseling stond ik in het volle zicht van de ontoegankelijke berg. Tussen de plek waar ik stond en de onderkant van de berg was er een welhaast boomloze vlakte, en de aarde had bijna geen vegetatie. Overal was de grond bedekt met stenen en rotsen, waarvan vele van de geheimzinnige berg naar beneden leken te zijn gevallen en in hun val gebroken. Hier en daar was een kleine plek bedekt met mos of kleine vegetatie, die fantastisch gevormde groene takken naar boven zond langs de zijden van de ontoegankelijk berg naar de kale grijze muren van de top, waar reusachtige wachters met een bestraffende gelaatsuitdrukking eeuwig en onbeweeglijk stonden, en hun versterkingen leken te verdedigen tegen de agressieve begroeiing, die ze terugdrongen de vallei in. Zo ging de immer voortdurende strijd, die al ontelbare eeuwen gevoerd was, steeds maar door. De frontlinies echter van de strijdende legers veranderden van jaar tot jaar. Nog steeds staan de kale, grijze rotsen op de toppen, als eeuwige waarheden. Hier en daar valt de begroeiing dat rijk binnen, als illusies die het gebied van het werkelijke naderen. De dood is glorieus. De groene plekken worden ieder jaar onder de naar beneden komende rotsen begraven, maar het leven is weer de overwinnaar, want die

rotsen vergaan en een nieuw leven verschijnt op hun verweerde gezichten.

In de kalkstenen formatie van de Alpenketens nemen de rotsen die door wind en regen zijn uiteengevallen, vaak de meest fantastische vormen aan, wat de namen die aan de bergen werden gegeven, ook suggereren. Er is maar heel weinig verbeeldingskracht voor nodig om in de vorm van de toppen van de Wilder Kaiserberg de gestalte van keizer Barbarossa waar te nemen, met zijn lange rode baard, met kroon en scepter, opgebaard, onaangedaan door de winterse koude of de hitte van de zomer, wachtend op zijn wederopstanding. Of we kunnen in de vorm van de Hochvogel de vorm van een adelaar zien die zijn vleugels spreidt; in de Widderhorn de vorm van de hoorn van een ram, et cetera. Aan de voet van de bergen en in de valleien is de bodem bedekt met kleine, losse rotsen en hopen zand, waar in het midden het klein hoefblad (*Tussilago farfara*) zijn grote groene bladeren uitspreidt, en de belvormige bloemen van de monnikskap (*Aconitum napellus*) met hun hoofden wuiven. Op bepaalde afgelegen plekken groeit de gevierde edelweiss (*Gnaphalium leontopodium*), die in grootte lijkt op die welke groeit op de Popocatépetl in Mexico en op de Corderillas in Zuid-Amerika. Men kan er ook de berggentiaan vinden, de alpenroos, de alruin, *Arnica montana*[7], het geheimzinnige sint-janskruid en andere vreemdsoortige planten vol helende krachten en vreemde goede eigenschappen. Als er ergens een afdoende hoeveelheid zand verzameld is om een boom te kunnen laten groeien, verschijnt er een grotere soort vegetatie. Maar de magere aardkorst is niet diep genoeg om een stevige basis te vormen voor grote bomen. Ze kunnen tot een bepaalde hoogte groeien, maar op zekere dag zal er een storm opsteken en langs de bergwanden naar beneden suizen. Dan begint het werk van de afbraak. Indrukwekkende oude boomlichamen, waarvan de wortels uit de grond zijn gerukt,

---

[7] Valkruid of wolverlei.

liggen her en der. Hun schorsloze, gebleekte takken strekken zich uit naar de hemel, als even zovele armen van een skelet, alsof ze in het uur van hun dood om hulp riepen, maar de hulp niet gearriveerd was. Ze worden omringd door een kleinere begroeiing van dwergbomen, die de grond bedekken of als parasieten teren op de substantie van de doden.

De lente was aangebroken, maar tussen deze bergen zijn de seizoenen met elkaar verweven. De rode en gele bladeren die door de herfst gekleurd zijn, ziet men tussen de groene bladeren van de gebrekkige dennen. Het mos dat zich vastklampt aan de steile kloven toont de roodachtige kleur die het in de herfst oppikt, en in vele scheuren en grotten hangen nog de sneeuw en het ijs rond van de afgelopen winter. Maar boven het rood en groen en de zuiver witte sneeuw rijzen de grijze massa's van de toppen op, in een opeenvolging van pilaren en pieken, met koepels, spitsen en pinakels, als een stad die door de goden gebouwd is, terwijl op de achtergrond het grijze of blauwe baldakijn van de hemel zich uitspreidt. Dunne waterstromen gaan vanaf deze hoogte naar beneden over de kloven, en wanneer ze over de naar voren stekende rotsen spatten, worden ze herleid tot nevel voordat ze de grond beneden bereiken. De rotsen zelf zijn uitgehold, waardoor ze grote grotten vormen, wat aangeeft hoe krachtig die kleine wateraderen kunnen worden, wanneer ze toenemen door de stromen die van de smeltende sneeuw van de toppen afkomen.

Nadat ik een paar minuten had genoten van deze schitterende aanblik, vervolgde ik mijn weg en naderde een kleine stroom die van een waterval in de verte afkomstig was. Ik liep langs de rand ervan. Het water was diep, maar zo helder, dat zelfs het kleinste steentje duidelijk op de bodem waarneembaar was. Soms leek het water net zo bewegingloos als vloeibaar kristal, waar de stralen van de zon doorheen drongen, maar dan ineens schuimde het weer in zijn rotsachtige bedding wanneer het

hindernissen op zijn weg tegenkwam, alsof het in een plotseling aanval van razernij verkeerde, terwijl het op andere plekken in kleine golven over mooie steentjes en stenen tuimelde, waarbij het miniatuur-watervalletjes vormde, wat veelvoudige kleuren opleverde.

Op deze eenzame plekken word je door niets herinnerd aan het bestaan van de mens, behalve hier en daar de afgezaagde boomstronk, die de destructieve invloed van de menselijke activiteit liet zien. In enkele oude, verrotte, holle stronken had het regenwater zich verzameld, dat in de zon glinsterde als kleine spiegels, zoals de waternimfen ze wellicht gebruiken. Rond de hoeken ervan groeiden kleine paddenstoelen, door onze verbeeldingskracht getransformeerd in stoelen, tafels en baldakijnen voor feeën en elven.

Waar ik nu stond, was de grond bedekt met mos, en hier en daar kon men een grote, witte distel zien, waarvan de scherpgepunte bladeren glinsterden in het zonlicht. Op korte afstand zag ik een klein bosje met dennen, dat eruitzag als een eiland in de woestijn, en naar dat bosje richtte ik mijn schreden. Ik besloot daar te rusten en van de schoonheid van de natuur te genieten. Ik ging op het mos liggen op een plek die overschaduwd werd door een enorme den. De muziek van de bergstroom kon je op een afstand horen, en tegenover de plaats waar ik rustte was een waterval zichtbaar, die zich in een nevel verbreidde zodra hij over de rotsen viel. In de nevel verschenen de kleuren van de regenboog. De nevel viel in een bassin dat uit rots bestond, en vanuit een scheur in dit bassin, dat overgroeid was met mos, schuimde het water en rende, haastte zich naar beneden de vallei in, om daar verenigd te worden met de hoofdstroom van de rivier.

Lange tijd keek ik naar het spel van het water, en hoe langer ik keek, des te meer kwam het tot leven met gedaanten van de

wonderlijkste vorm. Bovenaardse wezens van grote schoonheid leken in de sproeiregen te dansen. Ze schudden hun hoofden in de zonneschijn en wierpen flarden van vloeibaar zilver uit hun drijvende krullen en golvende lokken. Hun gelach klonk als dat van de watervallen van de Minnehaha. Uit de spleten in de rotsen doken de tronies van gnomen en kobolden op, die steels de dans van de feeën gadesloegen. Boven de waterval leek de stroom te aarzelen voordat hij zich over de kloof naar beneden stortte. Maar beneden, waar hij het bassin verliet, leek hij geïrriteerd te zijn door de hindernissen op zijn weg en ongeduldig om zijn thuis te verlaten, terwijl het helemaal beneden in de vallei, waar hij met zijn broer - de rivier - verenigd werd, klonk alsof de laatste hem terug verwelkomde aan zijn boezem; alsof beide in een blijde jubel uitgelaten waren over hun uiteindelijke vereniging.

Wat is de reden dat wij ons zulke dingen inbeelden? Waarom bekleden wij 'dode dingen' met menselijk bewustzijn en met gevoel? Waarom zijn wij er in gelukkige momenten niet tevreden mee dat wij merken dat we in een lichaam leven, en hunkert ons bewustzijn ernaar dat het uit zijn gevangenis ontsnapt en zich met het universele leven vermengt? Is ons bewustzijn voornamelijk een product van de organische werkzaamheid van ons stoffelijke lichaam, of is het een functie van het universele leven, dat geconcentreerd is op een punt binnen het stoffelijke lichaam? Is ons persoonlijke bewustzijn voor zijn bestaan afhankelijk van het bestaan van het stoffelijke lichaam, en sterft het daarmee; of is er een spiritueel bewustzijn dat tot een hoger, onsterfelijk en onzichtbaar Zelf van de mens behoort, dat tijdelijk verbonden is met het stoffelijke organisme, maar onafhankelijk daarvan kan bestaan? Wanneer dat het geval is, en ons stoffelijke organisme niet veel meer is dan een instrument waardoor ons bewustzijn handelt, dan is dit instrument niet ons eigenlijke Zelf. Wanneer dat waar is, kan ons werkelijke Zelf daar onafhankelijk van bestaan. Wanneer

wij mentaal langs de rondingen van de bergtoppen vlieden, geleidelijk aan naar beneden zakken en dan weer plotseling omhoog rijzen en in onze verbeelding de dingen op hun oppervlak onderzoeken, waarom ondergaan wij dan zo'n gevoel van opwinding en vreugde alsof wij er ook werkelijk waren, maar met achterlating van ons stoffelijke lichaam, omdat het te zwaar was om de geest te vergezellen naar de top van de ontoegankelijke berg? Het is waar, een deel van ons leven en bewustzijn moet bij de stoffelijke vorm blijven, zodat die gedurende onze afwezigheid kan blijven leven en de levensfuncties kan verzorgen; maar wij hebben gelezen over slaapwandelaars en personen in een extatische toestand, wier innerlijke spirituele Zelf, met al zijn vermogens van bewustzijn, voelen en waarnemen niet aanwezig was in hun blijkbaar dode gedaanten, en die verafgelegen plaatsen bezochten, terwijl zij gingen en terugkwamen met de snelheid van de gedachte, en beschrijvingen meebrachten van zulke plaatsen, die achteraf geverifieerd werden en bleken te kloppen.

Hoe komt het, dat wij leven aantreffen in alle dingen, zelfs in die welke men als 'dood' beschouwt, wanneer wij onszelf alleen maar in een toestand hoeven te brengen waarin wij kunnen waarnemen dat ze leven? Kan er wel dode materie zijn in het universum? Wordt niet zelfs een steen bij elkaar gehouden door de cohesie van zijn deeltjes, en tot de aarde aangetrokken door de zwaartekracht? Maar wat zijn deze cohesie en zwaartekracht anders dan energie; en wat is energie anders dan de ziel, een inwendig beginsel dat kracht wordt genoemd en een naar buiten gerichte werking voortbrengt die materie wordt genoemd, maar die uiteindelijk identiek moet zijn met kracht of substantie? We kunnen haar ook een andere naam geven, passend bij iets waarvan wij ons geen voorstelling kunnen maken. Wanneer dit gezichtspunt juist is, bezitten alle dingen leven, bezitten alle dingen een ziel, en kunnen er zielenwezens zijn waarvan de uiterlijke vormen niet zo grof zijn als die van ons, en die

daarom onzichtbaar zijn voor onze lichamelijke zintuigen, maar door onze eigen ziel waargenomen kunnen worden.

In de stilte der natuur groeien gedachten uit tot wakende dromen, en dromen worden visioenen. Ik stelde mij voor, hoe ik de rest van mijn leven in deze diepe afzondering zou kunnen blijven; misschien mijn woonplek delend met een paar gelijkgestemde vrienden. Ik stelde mij voor, hoe wij - verenigd door gezamenlijke interesses en met gelijke doelstellingen voor ogen - gelukkig konden zijn en samen kennis konden verwerven. Hier zouden wij, ver weg van de oppervlakkigheid en vlakheid van het gewone leven, een veel grotere helderheid van mentaal waarnemen, een veel diepere concentratie van het denken, een veel hogere bevatting van de waarheid betreffende de geheimen van de natuur en de mens kunnen verkrijgen. Wat zouden onze zintuigen gescherpt worden voor het waarnemen van uiterlijke en innerlijke dingen! Wat zou onze kennis van het Zelf toenemen! Wat kunnen ons de dommigheden schelen van wat men de 'maatschappij' noemt; wat kan het ons schelen wat er omgaat in dat grote, krankzinnige gesticht dat men 'de wereld' noemt? Hier konden wij ongestoord leven binnen in ons eigen Zelf, onbesmet door de necromantische praktijken van 'de maatschappij', die ons dagelijks ieder uur dwingt om vanuit ons binnenste Zelf naar buiten te gaan, om te verschijnen waar wij helemaal niet willen zijn. Die ons dwingt te handelen als wij in het geheel niet willen handelen, of te buigen voor de godin van de mode, die wij in ons hart verachten.

Heeft zo'n leven nut voor ons en is het nuttig voor anderen? Wanneer het waar is dat de wereld en wijzelf zijn samengesteld uit denkbeelden, kunnen wij juist in zulke afzonderingen de beste voorwaarden vinden om denkbeelden te vatten en opnieuw vorm te geven. Gedachten en ideeën zijn meer dan illusies. Ze moeten echt bestaan, net zo werkelijk en misschien langer meegaand dan wat in deze wereld objectief is. Wij weten

immers, dat denkbeelden de dood van de vorm waarin zij vertegenwoordigd worden, overleven. Wij weten dat denkbeelden, net als andere vruchten, geboren worden en volwassen worden. Steeds wanneer een denkbeeld volwassen wordt, verschijnt het op de mentale horizon van de wereld. Daar wordt het vaak op hetzelfde moment door bepaalde ontvankelijke geesten opgepakt. Iemand die verheven denkbeelden kan oppakken, ze opnieuw vorm kan geven en een stoffelijke uitdrukking, kan - door alleen en in eenzaamheid te leven - veel meer doen voor het heil van de wereld, dan wanneer hij in de wereld leeft waar zijn werk voortdurend wordt onderbroken door kwesties van geringer belang. De denkbeelden die hij vormgeeft, zullen niet met zijn lichaam sterven. Ze zullen op de grote spiegel worden geworpen, het astrale licht, en bewaard blijven in het geheugen van de wereld, om opgepakt en gebruikt worden door anderen.

Want wat is dat wezen eigenlijk, dat wij de mens noemen? Wat is dit levende, dierlijke organisme van vlees, bloed en botten, zenuwen en denkvermogen, dat een tijdlang leeft en dan sterft, en dat door de grote meerderheid der mensen zo hoog wordt geacht, dat het hun eigen onsterfelijke Zelf lijkt, en voor het gemak waarvan zij vaak hun zelfrespect opofferen, hun waardigheid, eer en deugd? Is het iets anders dan een dier waarin een verstandelijke werkzaamheid van een hogere orde dan in andere dieren dominant is? Kan deze mentale werkzaamheid het product zijn van de mechanische, chemische en fysiologische werkzaamheid van grove materie? Zo niet, wat is dan de oorzaak van deze werkzaamheid, en kan deze oorzaak onafhankelijk van de vorm bestaan? Wat is een mens zonder intelligentie? Wanneer intelligentie een eigenschap van de geest is - en dat moet ook zo zijn -, wat is dan een mens zonder enige geest en zonder spirituele intelligentie?

Terwijl ik over deze kwestie nadacht[8], klonk er een dom gelach vlak naast mij. Ik was zo in beslag genomen door mijn eigen gedachten, dat ik niet had gemerkt dat de vreemdeling naderbij was gekomen. Maar toen ik opkeek, zag ik dicht aan mijn zijde een van die halfidiote menselijke wezens die zij cretins noemen, en vaak worden aangetroffen in de bergachtige gebieden van Zwitserland[9] en de Savoy. Ik was enigszins verrast en van mijn stuk gebracht, en niet weinig geërgerd door de onwelkome interruptie. Ik vroeg hem tamelijk kortaf: "Wat moet u?"

Een brede grijns trok over het gezicht van de dwerg - want dat was hij zeer zeker - toen hij antwoordde: "Meester zegt, ik moet u de weg wijzen naar zijn huis." Ik was enigszins verbijsterd door zijn reactie, maar omdat ik me realiseerde dat de dwerg een idioot was en dat van hem geen intelligent antwoord te verwachten viel, vroeg ik hem: "Wie is uw meester?" Zijn antwoord was: "Imperator." Toen hij dat woord uitsprak, leek er een vonk van begrip in zijn ogen te schijnen, en leek de toon van zijn stem aan te geven dat deze Imperator, wie het ook mocht wezen, ongetwijfeld iemand was aan wie de dwerg zonder meer gehoorzaamheid bewees. Ik probeerde de dwerg meer vragen te stellen en uit te vinden wie zijn Imperator was, of waar hij woonde, maar al mijn pogingen om informatie te krijgen van iemand die overduidelijk een idioot was, waren vergeefs. Hij grinnikte wat en herhaalde de woorden die hij al eerder had geuit. Daarom besloot ik uiteindelijk met hem mee te gaan en te zien hoe het avontuur zou aflopen.

De cretin wandelde voorop en ik volgde hem. Hij leidde mij naar de basis van de ontoegankelijke berg. Terwijl wij

---

[8] Hartmann geeft voor dit begrip steeds 'mediteren'. Contempleren zou overigens juister zijn.

[9] In sommige Zwitserse kantons maakten zij 4 tot 5% van de bevolking uit. Het verschijnsel wordt toegeschreven aan inteelt. Plinius maakte er reeds melding van.

voortliepen en de idioot vaak omkeek om te zien of ik hem volgde, had ik een goede gelegenheid om zijn kleren en gelaatstrekken te bestuderen. Hij was niet langer dan negentig centimeter en duidelijk gebocheld. Zijn kleding bestond uit een bruin gewaad waaraan een muts was bevestigd, waardoor hij het voorkomen had van een kleine kapucijner monnik van de Orde van St.-Augustinus. Een enorm groot hoofd en een verhoudingsgewijs groot lichaam rustten op zeer dunne, kleine benen, terwijl zijn voeten weer buitengewoon groot leken. Misschien lag het aan zijn kleine afmetingen en de gezonde kleur van zijn gezicht, maar hij leek bijna een kind. Maar deze mening werd tegengesproken door een grijze baard van aanzienlijke lengte die zijn gezicht omkranste. In zijn hand droeg hij een staf die van een dode boomtak was gemaakt. Die hij zo te zien onderweg opgepikt.

II. Het klooster

Ik volgde mijn griezelige metgezel en wij bereikten al spoedig het pad dat langs de bedding van de beek liep, die kalmpjes over een bodem stroomde die bedekt was met witte steentjes. De ondiepte van het water leek aan te geven dat we niet ver van haar bron verwijderd waren. Toen wij de geheimzinnige berg naderden, bleken de stenen muren verticaal voor ons op te rijzen, en er was geen enkele plek zichtbaar waar een dier, behoudens een vogel, zou kunnen opstijgen. Maar toen wij nog wat dichterbij kwamen, merkte ik een scheur of breuk op in de zijde van de muur, die een opening bood als van een grot of tunnel. Deze tunnel gingen wij binnen en, naarmate wij voortgingen, zag ik dat hij helemaal door de gigantische muur heenliep en verderop naar een andere vallei leidde. We kwamen bij het andere einde van de tunnel aan, en een uitroep van vreugde en verbazing ontsnapte aan mijn lippen toen ik het prachtige uitzicht aanschouwde dat zich aan mijn blik ontrolde.

Vóór mij lag een vallei die omringd was door bergen van een zichtbaar ontoegankelijke hoogte. De natuur en de kunst leken te hebben samengewerkt om deze vallei te begunstigen met een welhaast bovenaardse schoonheid. Als een uitgestrekte baai aan de oceaan opende ze zich voor mijn blik, en in de verte werd ze door een soort natuurlijk amfitheater afgesloten. Ze was bedekt met kort gras en beplant met esdoorns, en aan alle kanten waren bossen en boomgaarden, kleine meren en prachtige beken. Recht voor mij uit, maar wel op aanzienlijke afstand, rees het dak van een sublieme bergpiek hoog op in de blauwe ether van de ruimte, waarbij een holte met overhangende rotsen zichtbaar werd, die eruitzag als de holle ruimte onder een gigantische golf, versteend door de een of andere magische bezwering. De zijden van de berg weken naar een lagere helling, en stegen dan abrupt naar een indrukwekkende hoogte.

In de aanwezigheid van zo veel pracht stond ik perplex. Mijn metgezel leek mijn gevoel te begrijpen, want ook hij stond stil en hij lachte, alsof hij blij was te zien hoe vol bewondering ik was. De stilte die ons omringde, zou compleet zijn geweest als er niet het lawaai was geweest van een waterval verderop aan de linkerkant, die over een steile kloof viel en een koord van vloeibaar zilver leek, met op de achtergrond de donkere, grijze rots. Het monotone geruis van die waterval in tegenstelling met de omringende stilte, leek mij als het stromen van de rivier van de tijd in een eeuwig gebied. Een andere wereld dan die waaraan ik gewend was geraakt, leek op mij te zijn neergedaald. De lucht leek zuiverder, het licht etherischer en het gras groener dan aan de andere kant van de tunnel. Hier leek de vallei der vrede te zijn, het paradijs van geluk en tevredenheid.

Toen ik naar de hoge piek in de verte keek, merkte ik iets op wat op een paleis leek, een fort, of het een of andere klooster. Toen ik dichterbij kwam, zag ik dat het een massief stenen gebouw was. De hoge muren ervan rezen uit boven de toppen van de omringende bomen, en een koepel, als van een tempel, bekroonde de top van het gebouw. De aanblik van buiten duidde erop, dat de muren solide waren. Het gebouw stond in een rechthoekige vorm, maar de architectuur ervan had niet een gangbare stijl. Het toonde vele naar voren komende ramen, torens, balkons en veranda's.

Aan de andere kant van de vallei was de natuur niet minder subliem en inspirerend. Gigantische grijze kliffen, die zeer aanwezig uitstaken tegen de staalblauwe achtergrond van de lucht, rezen op tot een buitengewone hoogte. Onder de hoogste pieken hadden lange, stroperige, witte wolken zich rond de berg verzameld. Ze leken de top daarvan te scheiden van zijn eigenlijke lichaam. Het gedeelte onder de wolk was deels bedekt door de schaduw en deels verlicht door een vaal, spookachtig licht, dat een glans voortbracht. Waar de

wolkenmassa's tegen de zwaarte van de berg rustten, leek het mij toe dat ik naar een wereld vol vernietiging keek. Het was alsof de ingewanden van de berg waren losgerukt. De gelijkvormigheid van de verlaten, rommelige rotsen werd slechts onderbroken door een paar sneeuwrestanten die in de holen en op de scherpe rotsblokken van de berg verspreid lagen.

Gaandeweg kwamen wij uit op een brede laan die naar het gebouw leidde. Ik ontwaarde een man met een edel en indrukwekkend uiterlijk, die ons naderde. Hij was gekleed in een geel gewaad; zijn hoofd was bedekt met zwart golvend haar. Hij had een verende tred. Toen de cretin deze man zag, haastte hij zich naar hem toe, ging plat voor hem op de grond liggen en verdween plotseling, alsof hij een droombeeld was.

Ik was met stomheid geslagen bij deze buitengewone gebeurtenis, maar ik had geen tijd om er over na te denken, want de vreemdeling naderde mij en heette mij welkom. Hij bleek een man van ongeveer 35 jaar oud te zijn, met een rijzig en gebiedend postuur. Zijn milde en welwillende blik, vol spirituele energie, leek mijn gehele wezen te doordringen en mijn diepste gedachten te lezen. "Vast en zeker", dacht ik, "is deze man een Adept!"

"Ja," antwoordde de vreemdeling, alsof hij mijn gedachten had zitten lezen, "u bent in handen gevallen van de Adepten, aan wie u zo vaak hebt gedacht en met wie u zo vaak kennis wilde maken. Ik zal u in onze tempel introduceren en u kennis laten maken met een aantal van onze Broeders van het Gouden en Rozekruis."

Ik bestudeerde zijn gezicht en nu kwam het mij voor, dat deze man niet een vreemde voor mij was. Er was iets vertrouwds aan hem, alsof ik hem al jaren kende, en toch kon ik in mijn geheugen niet een plek voor hem vinden. Ik pijnigde vergeefs

mijn hersens om uit te vinden of en waar ik deze man had ontmoet, of ten minste iemand die met hem in uiterlijk overeenkwam. Maar wederom beantwoordde de Imperator, want dat bleek hij te zijn, van dit 'Rozekruisers Gezelschap' mijn onuitgesproken vraag door te zeggen: "U hebt gelijk. Wij zijn geen vreemden, want ik ben vaak in uw gezelschap geweest en heb aan uw zijde gestaan, hoewel u mij niet gezien hebt. Ik heb de stroom aan gedachten geleid die uw brein binnenstroomden, terwijl u ze uitwerkte en op schrift stelde. U hebt deze plek zelfs vaak bezocht terwijl uw dierlijke lichaam sliep, en u hebt met mij en met de Broeders van gedachten gewisseld. Maar telkens wanneer uw ziel terugkeerde naar zijn huis van vlees en bloed, kon zij op het geheugen van het brein geen indruk achterlaten aan de gebeurtenissen die u had meegemaakt. Bij het wakker worden, kon u zich dan geen enkele transcendentale ervaring herinneren. Het geheugen van de dierlijke gedaante houdt alleen de indrukken vast die er door de belevenissen van de uiterlijke zintuigen op gemaakt zijn. Het geheugen van de geest ontwaakt wanneer wij in de spirituele staat zijn."

Ik vertelde de Imperator dat ik deze dag beschouwde als de gelukkigste in mijn leven, en het slechts betreurde dat ik hier niet altijd zou mogen blijven. Want ik voelde dat ik nog niet waardig was om in het gezelschap te blijven van wezens die zo ver boven mijn eigen staat verheven waren.

"U krijgt nog geen toestemming om hier al spoedig te vertrekken", antwoordde de Meester. "U zult tijd te over hebben om te zien hoe wij leven. Maar wat betreft of u hier permanent kunt blijven, is dat op dit moment een onmogelijkheid. U hebt andere plichten te vervullen. Bovendien kleven er nog te veel van de lagere en dierlijke elementen aan uw gestel, die deel van u uitmaken. Ze zouden niet lang de destructieve invloed van de zuivere en spirituele lucht van deze plek verduren. En aangezien

u nog niet voldoende waarlijk spirituele elementen in uw organisme hebt om het stevig en sterk te maken, zou u door hier te blijven spoedig zwak worden en wegkwijnen als iemand die verteerd wordt. U zou zich ellendig voelen, in plaats van gelukkig te zijn. U zou sterven."

"Meester," zei ik, "mag ik dan op zijn minst - terwijl ik hier ben - hopen dat ik achter het geheim kom van die grote spirituele krachten die u bezit, en waarvan men zegt dat u daarmee het ene ding in het andere kunt transformeren en basismetalen in goud kunt veranderen?"

"Er is niets geheimzinnigs of wonderbaarlijks aan, mijn vriend", zei de Imperator. "Zulke dingen zijn niet wonderbaarlijker dan de gewone natuurverschijnselen die wij elke dag zien. Ze zijn slechts geheimzinnig voor hen die door hun eigen vooroordelen en misvattingen de waarheid niet kunnen zien en niet de kracht van de geest kennen, die materie onderwerpt door middel van de ziel. Het hoeft ons niet te verbazen, net zo min als wij verbaasd zijn wanneer wij de maan rond de aarde zien draaien, of de groei van een boom zien. Het is gewoon het gevolg van die ene oerkracht die de wil genoemd wordt en die de wereld heeft geschapen. Hij manifesteert zich op verschillende manieren als een mechanische kracht of als een spirituele macht; maar het is steeds dezelfde goddelijke wilskracht, die het organisme van de mens als instrumentarium heeft. Deze mens geeft er met zijn verstand richting aan."

"Dan", zei ik, "is het allereerste vereiste dat men leert hoe de wil moet worden versterkt?"

"Toch niet", zei de Imperator. "De wil is de wet, de universele macht die de werelden bijeenhoudt in de ruimte, en de omwentelingen van de planeten veroorzaakt. Hij doordrenkt en doordringt alles, en hoeft niet door u te worden versterkt, want

hij is al sterk genoeg om alles voor elkaar te krijgen. U bent slechts het instrument waardoor deze spirituele macht kan handelen en zichzelf manifesteren, wanneer u niet probeert hem tegen te werken."

"Maar", vroeg ik, "hoe kunnen wij dan überhaupt iets bewerkstelligen? Als wij niets kunnen doen via de kracht van onze eigen wil, kunnen wij net zo goed niets proberen te doen."

"Wij kunnen niets nuttigs bewerkstelligen", antwoordde de Meester, "door te proberen een wil uit te oefenen die gescheiden is van onze eigen wil. Wel mogen wij onze rede en intelligentie uitoefenen om de reeds bestaande universele wilskracht in de natuur te leiden en toe te passen, die het leven van alle dingen vormt. Aldus kunnen wij in een paar ogenblikken bepaalde dingen bereiken die van de onbewuste natuur veel meer tijdsperioden zouden vergen om ze zonder onze hulp te bereiken. De molenaar die het water van een rivier inzet om zijn molen in beweging te zetten, maakt geen water, noch poogt hij de rivier naar boven te laten lopen naar haar bron; hij kanaliseert slechts de stroom op een bepaalde manier en gebruikt de reeds bestaande stroom op een intelligente wijze om zijn doel te verwezenlijken. Hij kent de natuurwet en handelt in overeenstemming daarmee. Omdat hij deze wet gehoorzaamt, kan hij die inzetten. De natuur gehoorzaamt hen die met inachtneming van haar wetten handelen. De Adept handelt op dezelfde wijze. Met zijn intelligentie geleidt hij de bestaande spirituele kracht. Daardoor laat hij die bepaalde dingen doen, in overeenstemming met de natuurwet."

"Ziet u gindse wolk, die onder de top van de berg is gaan hangen?", vervolgde de Adept. "Die blijft daar totdat een bepaalde windvlaag hem wegblaast, of totdat een verandering van temperatuur hem doet stijgen of dalen. Wanneer wij hem doen uiteenvallen door de universele natuurkrachten te laten

inwerken op de dichte massa, handelen wij niet tegen de natuurwet, maar richten die door middel van onze intelligentie."

Terwijl de Meester deze woorden sprak, strekte hij zijn hand uit naar de berg, waar de wolken zich onder de top hadden verzameld, en ogenblikkelijk leek het alsof er leven in de dichte massa was ingeblazen. Die begon te wervelen en te dansen, en steeg uiteindelijk als een kolom van rook op naar de top van de berg, daar vandaan hoog oprijzend in de lucht, waardoor de berg het aanzien van een vulkaan kreeg. Ten slotte kwam alles weer ver boven de top in de lucht bij elkaar, waar het een kleine zilveren wolk vormde, waar het zonlicht doorheen schoot.

Ik was verbaasd over dit blijk van leven in een wolk, maar de Adept, die mijn gedachten las, zei: "Het leven is universeel en overal; het is gelijk aan de wil."

Gedurende onze conversatie waren we langzaam het gebouw genaderd. Ik had nu de gelegenheid om het interieur ervan tot in detail te onderzoeken. Het was slechts twee verdiepingen hoog, maar de kamers leken ruim te zijn. Het was in een omtrek gebouwd en omgeven door eiken en esdoorns en een grote tuin of een park. Zeven treden van wit marmer leidden naar het hoofdportaal, dat door twee massieve granieten pilaren werd beschut. Boven de deur verscheen in gouden letters een inscriptie, luidende: 'Gij, die hier binnentreedt, laat alle slechte gedachten achter'.

We gingen het portaal binnen, naar een grote vestibule die geplaveid was met platen natuursteen. In het midden van dit vertrek stond een standbeeld van Gautama Boeddha op een voetstuk. De muren waren versierd met gouden inscripties die enkele van de belangrijkste leerstellingen van de oude wijzen weergaven. Ter rechter- en linkerzijde gaven deuren toegang tot lange gangen, die naar de diverse appartementen van de

Broeders leidden. Maar de deur tegenover de ingang leidde naar een prachtige tuin, waar ik vele planten en bomen aanschouwde zoals men ze gewoonlijk aantreft in tropische klimaten. De achterkant van deze tuin werd gevormd door een gebouw van wit marmer, omgeven door de koepel die ik vanaf een afstand had gezien nadat ik door de tunnel was binnengekomen, en op de top van de koepel stond een zilveren draak die op een gouden aardbol rustte.

"Dit", zei de Imperator, "is het heiligdom van onze tempel. Hier kunt u niet naar binnen gaan. Wanneer u het mocht proberen, is de onmiddellijke dood van uw persoonlijkheid het gevolg. Het dient u ook nergens toe wanneer u naar binnen kunt gaan en in leven blijft, want in dat heiligdom is alles donker voor wie niet zijn eigen spirituele lamp met zich meebrengt: de onblusbare lamp[10] van goddelijke intelligentie, om de duisternis te verlichten."

We liepen een van de gangen in. Aan onze linkerkant waren talloze deuren die naar de cellen of appartementen van de Broeders leidden, maar aan de rechterkant was een muur, met zo nu en dan een opening erin naar de tropische tuin. De intervallen tussen deze openingen waren gevuld met prachtig geschilderde landschappen. Een van deze landschappen vertegenwoordigde een Indiaas tafereel, met de witte sneeuwbedekte bergen van de Himalaya op de achtergrond, terwijl het voorste deel van de afbeelding een Chinese pagode leek te vertegenwoordigen, met een klein meer en beboste heuvels in de verte.

"Deze afbeeldingen", legde de Meester uit, "vertegenwoordigen de diverse kloosters of lama-kloosters van onze Orde. Dat waar u voor staat, is gelegen vlakbij een meer in de binnenlanden van Tibet en wordt bewoond door enkele van de hoogste Adepten in

---

[10] De *Fama Fraternitatis* geeft aan, dat in de muurkasten bij de vermeende tombe van Christian Rosencreutz eeuwigdurende lampen brandden.

onze Orde. Elk van deze afbeeldingen toont ook een deel van het land waarin het klooster gevestigd is, om een goede indruk te geven van het algemene karakter van de lokaliteit. Maar deze afbeeldingen hebben een occulte eigenschap die u duidelijk zal worden wanneer u uw denkvermogen concentreert op een deel van de afbeelding."

Ik deed zoals mij was opgedragen en concentreerde mijn aandacht op het grote portaal van het lama-klooster. Tot mijn verbazing ging de deur open en stapte de grote gestalte van een Indiër, gekleed in een glanzend wit gewaad met een muts van bleke gele zijde op zijn hoofd, de deur uit. Ik herkende hem onmiddellijk als een van de Tibetaanse Adepten die ik in mijn waakdromen had gezien. Ook leek hij mij te herkennen, en glimlachend knikte hij met zijn hoofd, terwijl ik eerbiedig voor hem boog. Een soort dienaar bracht een prachtig uitziend paard voor hem naar voren, en hij steeg op en reed weg.

Ik was sprakeloos van verbazing, maar de Imperator glimlachte en trok mij weg, terwijl hij - met een kleine aanpassing - een passage van Shakespeare citeerde, want hij zei: "Er zijn vele dingen in de hemel en op aarde, die door úw filosofen niet worden begrepen."

Wij gingen verder naar een andere afbeelding, die een Egyptisch tafereel weergaf, met een klooster op de voorgrond en een piramide in de verte. Deze afbeelding had een wat somberder uitstraling dan de vorige, waarschijnlijk doordat ze omgeven leek te zijn door een woestijnachtige omgeving. De volgende afbeelding vertegenwoordigde een vergelijkbaar gebouw, neergezet in een tropisch en bergachtige landschap. De Adept vertelde me, dat het ergens in de Corderillas van Zuid-Amerika gesitueerd was. Een andere toonde een Mohammedaanse tempel, met minaretten en de halve maan op zijn spitsen. Ik uitte mijn verbazing erover dat ik al de uiteenlopende religieuze

systemen van de wereld vertegenwoordigd zag in deze Rozekruisers Orden. Ik had namelijk altijd gedacht dat de Rozekruisers een overwegend christelijke orde waren.

De Imperator, die wederom mijn gedachte las, herstelde mijn fout. "De naam 'Rozekruisers Orde', of 'Orde van het Gouden Rozekruis'", zei hij, "is een betrekkelijk moderne uitvinding, en werd voor het eerst gebruikt door Johann Valentin Andreae, die het verhaal bedacht over de ridder Christian Rosencreuz. Hij had daarmee dezelfde bedoeling als Cervantes met zijn bedachte 'Don Quijote de la Mancha', namelijk de zogenaamde Adepten, hervormers en goudmakers van zijn tijd belachelijk te maken toen hij zijn gevierde *Fama Fraternitatis* schreef. Voordat zijn pamflet verscheen, betekende de naam Rozekruisers niet iemand die tot een bepaalde georganiseerde vereniging behoorde, maar was het een verzamelnaam, toegepast op occultisten, adepten, alchemisten van een hogere orde, die in het bezit waren van zekere occulte kennis en vertrouwd waren met het geheime teken van de Roos en het Kruis; symbolen die door de christelijke Kerk zijn overgenomen, maar niet door haar waren uitgevonden. Ze werden al duizenden jaren voordat het christendom er was, gebezigd door occultisten. Deze symbolen behoren niet exclusief de christelijke Kerk toe. Ze zijn net zo vrij als de lucht voor iedereen die hun betekenis kan vatten, maar ongelukkig genoeg kennen slechts zeer weinig van de christenen onder u die betekenis. Zij vereren slechts de uiterlijke gedaanten en weten niets van de beginselen die erdoor vertegenwoordigd worden."

"Kan dan", zei ik, "een spiritueel verlicht mens lid worden van uw Orde, zelfs als hij niet gelooft in een van de zogeheten christelijke dogma's?"

Hierop antwoordde de Imperator: "Niemand kan lid worden van onze verheven Orde als zijn kennis voornamelijk gebaseerd is

op dogma's, geloof, geloofsregels of meningen die hem door iemand zijn bijgebracht, of die hij geaccepteerd heeft vanwege horen zeggen, of door het lezen van boeken. Zulke denkbeeldige kennis is geen echte kennis. We kunnen alleen datgene weten, wat wij in onszelf bewust worden. Dat wat men gewoonlijk kennis noemt, is niet meer dan een kwestie van herinnering. We kunnen ons geheugen vullen met ontelbare dingen die waar of onwaar zijn. Maar ook wanneer ze waar zijn, brengen opvattingen geen echte kennis over. Echte kennis kan niet van de ene mens op de andere worden overgedragen. Men kan iemand slechts naar de plek leiden waar hij die kan verwerven, maar hij moet zelf de waarheid vatten. Niet alleen maar met zijn verstand, maar ook intuïtief, met zijn hart.

"Om ware kennis te verwerven, moeten we de waarheid van iets aanvoelen en er de ware aard van begrijpen. In de waarheid van iets geloven zonder ware kennis te hebben, is slechts bijgelovigheid. Vele van uw wetenschappelijke, filosofische en theologische speculaties zijn gebaseerd op bijgeloof en niet op ware kennis of zelfbewustzijn. De kennis en wetenschap van uw moderne filosofen en theologen berusten op meningen, en lopen voortdurend gevaar ingehaald te worden door de een of andere nieuwe ontdekking die niet met hun kunstmatige systemen samenvalt. De waarheid kan niet worden ingehaald. Ze heeft geen argumentatie nodig. Als ze eenmaal is opgemerkt en begrepen door de spirituele kracht van de waarneming, en begrepen door de spirituele intelligentie van de mens, brengt ze echte kennis over en kan ze niet worden weggeredeneerd.

"Onze Orde heeft daarom niets van doen met het geloof in dogma's of de een of andere mening. Daar geven wij niets om. Wanneer wij allen volmaakt genoeg waren om alle waarheden te herkennen via directe waarneming, zouden wij geen boeken of instrumenten nodig hebben. Wij zouden dan geen gebruik hoeven te maken van de logica, en bepaalde experimenten niet

hoeven uit te voeren. Zoals het ervoor staat, zijn wij nog steeds mens, hoewel wij ver staan boven het verstandelijke dier dat men gewoonlijk met 'mens' aanduidt. Wij gebruiken nog steeds onze boeken, hebben een bibliotheek en bestuderen de meningen van de denkers. Maar wij aanvaarden zulke boeken of meningen nooit als onze onfeilbare gidsen, ook al kwamen zij van Boeddha zelf, tenzij ze het zegel krijgen van onze rede en begrip. Wij respecteren ze en maken er gebruik van. Ze dienen ons, maar wij dienen hen niet."

Gedurende deze conversatie wandelden wij de bibliotheek in, waar op een groot aantal planken duizenden boeken stonden. Ik merkte vele oude boeken op waarover ik had gehoord, maar die ik nooit had gezien. De Sibillijnse boeken[11] stonden er, waarvan men zegt dat ze door vuur waren vernietigd; de boeken van Hermes Trismegistus, waarvan men dacht dat er nog maar eentje bestond; en vele andere van onschatbare waarde voor de antiquair of de leerling in de hermetische filosofie. Terwijl ik mij afvroeg hoe deze Broeders in het bezit waren gekomen van zulke schatten, zei de Imperator:

"U mag zich er wel zeer over verwonderen hoe wij in het bezit kwamen van boeken waarvan werd verondersteld dat ze niet meer bestonden. Het geheim hiervan is echter, dat alles - dus ook elk boek dat ooit heeft bestaan - zijn onvergankelijke indruk achterlaat in het astrale licht. Door bepaalde occulte middelen kunnen deze indrukken weer tevoorschijn worden gebracht vanuit dat universele pakhuis - het geheugen der natuur - en in een zichtbare, tastbare en stoffelijke vorm worden

[11] In Rome werden deze voorspellende teksten, gekocht van een profetes, gebruikt in tijden van crises. Doordat koning Tarquinius Superbus van Rome steeds weigerde de complete verzameling voor de gevraagde prijs aan te kopen, verbrandde de Sibille er steeds een paar. Uiteindelijk kocht Tarquinius de overgebleven drie, maar hij moest wel het volle pond betalen van de oorspronkelijke negen stuks.

ondergebracht. Enkele van onze broeders zijn in ruime mate bezig met het maken van dit soort reproducties, en zo hebben wij deze schatten, die men met geen enkele hoeveelheid geld tevoorschijn had kunnen brengen, zonder enige financieel plan verworven."

Ik was erg blij deze woorden te horen, omdat zij mijn opvatting bevestigden dat het leven in afzondering niet noodzakelijk een leven zonder zin was, en dat denkbeelden werkelijke dingen zijn, die men veel gemakkelijker kan zien en vatten in een rustige omgeving, dan terwijl wij omringd zijn door het rumoer en de kleine beslommeringen van het leven in 'de maatschappij'.

In antwoord op deze gedachte, zei de Imperator: "Ons klooster is gesticht door spiritueel verlichte personen, die dezelfde gedachte hadden als die welke ik in uw denkvermogen lees. Daarom kozen zij deze plek in een afgelegen vallei, waarvan het bestaan slechts bij een enkeling bekend is. Door gebruik te maken van bepaalde elementaire natuurkrachten, die op dit moment nog niet aan u bekend zijn, creëerden zij een illusie die deze plek veilig maakt tegen onwelkome indringers. Hier kunnen degenen in wie de kiem van goddelijkheid - latent of slapend in het hart van de sterfelijke mens - ontwaakt is tot leven en werkzaamheid, de voorwaarden vinden die voor de verdere ontwikkeling van deze kiem nodig zijn. Wij leven hier in vrede, afgezonderd van de buitenwereld door een barrière die niemand kan doorbreken. Want zelfs wanneer het bestaan van ons retraiteoord bekend zou zijn, zou het voor ons heel eenvoudig zijn om andere illusies te creëren, die zouden tegengaan dat degenen die proberen binnen te komen, kunnen binnendringen. Wij zijn echter niet van de buitenwereld afgesneden, hoewel wij haar zelden binnengaan met onze stoffelijke gedaanten. Door onze helderziende en helderhorende gaven uit te oefenen, kunnen wij op elk moment weten wat er in die wereld omgaat. En wanneer wij er persoonlijk mee in aanraking

willen komen, verlaten wij onze lichamelijke gedaanten en gaan uit in onze astrale lichamen. Wij bezoeken iedereen die wij maar wensen, en zijn getuige van alles zonder dat onze aanwezigheid wordt opgemerkt. Wij bezoeken de staatsman, de minister, de filosoof, de uitvinder. We leggen gedachten in hun denkvermogen die nuttig zijn, en zij weten niet waar deze gedachten vandaan komen, Wanneer hun vooroordelen en voorliefdes zeer sterk zijn, kunnen zij deze gedachten van zich werpen, maar wanneer het redelijke mensen zijn die weten hoe zij moeten onderscheiden, zullen zij de stille raad opvolgen en er voordeel bij hebben."

"In dat geval", zei ik, "kan uw Orde een geweldige invloed uitoefenen op de politiek in de wereld. Maar waarom probeerde u dan niet om wat van de grootste kwaden uit te bannen die de wereld in vroegere gebeurtenissen zijn aangedaan? Waarom hebt u toegelaten dat monsters als Nero en Caligula bestonden? Waarom liet u de gruwelen van de Inquisitie toe? Waarom liet u toe dat de terreur van de Franse Revolutie plaatsvond? Waarom hebt u schurken als Louis XI van Frankrijk niet vernietigd, en anderen van zijn statuur?"

"Helaas!," antwoordde de Adept, "er is een bepaalde rechtvaardige wet waarvan de uitwerking ellende veroorzaakt voor individuele mensen. Wij mogen die wet niet tegenwerken, omdat de werking ervan nodig is voor de ontwikkeling van het ras. Zoals de chirurg soms iemand pijn moet doen om een kwaadaardig gezwel te verwijderen en het leven van de patiënt te redden, zo is het vaak ook noodzakelijk om het organisme van een volk te zuiveren om daarmee de gezondheid ervan te herstellen. Men zegt, dat slechte dingen een verborgen zegening zijn, en dat God zijn doel zelfs met instrumenten vol verdorvenheid en corruptheid nog kan uitvoeren."

"Niettemin", bracht ik er tussenin, "komt het mij voor, dat u in individuele gevallen tussenbeide zou kunnen komen om mensen tegen zichzelf te beschermen, zodat zij geen onbetamelijke handelingen uitvoeren die leed bij hen veroorzaken."

Hierop reageerde hij met: "Het is waar dat wij de mensen zouden kunnen hanteren alsof het louter robotten waren, en wij kunnen ze laten doen wat wij willen, terwijl zij zich nog steeds zouden inbeelden dat zij hun eigen neigingen volgen. Maar als wij deden, zou dat tegen de regels van onze Orde en tegen de grote Wet indruisen, want die bepaalt dat ieder mens de schepper van zijn eigen karma is. Wij mogen onze volgelingen advies geven, maar we mogen niet ingrijpen in hun mentale vrijheid[12]."

"Toch", hield ik vol, "zijn er onschuldige mensen die moeten lijden onder handelingen die niet door henzelf zijn uitgevoerd. Er zijn bijvoorbeeld martelaren geweest, die martelingen en de dood ondergingen ten behoeve van een bepaalde grote zaak. Waarom hebt u hen niet gered? Waarom stond u toe dat Hypatia[13] door een fanatieke menigte aan stukken werd gescheurd, of dat Jeanne d'Arc een onterende dood vond op de brandstapel?"

---

[12] Niets voor niets stelt de A.M.O.R.C.: "Het fysieke lichaam en de zielenpersoonlijkheid vragen beide hun eigen voedsel. Bovenal is A.M.O.R.C. geen dogmatische organisatie, en wil zij geen enkele invloed uitoefenen op het persoonlijke leven van haar leden." En: "Het kan zijn dat u na enige tijd van mening bent dat het verstandig is om een bepaalde aanpassing in uw leven aan te brengen. Dit kan betrekking hebben op het voedsel dat u eet, of op gedragspatronen. Mogelijk wilt u zelfs uw dagelijkse werkzaamheden veranderen. Het zal echter steeds een aanpassing zijn die op uw persoonlijke keuze en ontwikkeling berust. A.M.O.R.C. stelt haar leden geen vragen die op hun persoonlijke leefpatroon betrekking hebben. Er wordt door A.M.O.R.C. geen enkele aandrang op u uitgeoefend om uw leven te veranderen." https://www.amorc.nl/faq/.

[13] Griekse wiskundige en filosofe, 370-415 n.Chr. Zij werd te vooruitstrevend geacht.

"Zulke mensen zullen hun beloning krijgen. Aan het bloed van martelaren ontspringen vruchten in overvloed. Hun lichamelijk lijden valt geheel weg tegen de vreugde die zij oogsten. Niets is nutteloos, hoewel u, kortzichtige stervelingen, niet altijd het nut ergens van inziet. Bovendien gebeurt het vaak dat waardige mensen worden gered op een wijze die u wonderbaarlijk toeschijnt."

Een sterk verlangen om lid te worden van het Rozekruisers-gezelschap kwam mijn denkvermogen binnen, maar ik durfde er geen uitdrukking aan te geven. De Meester echter, die mijn gedachten las, ging voort met te zeggen:

"Wij accepteren in onze kring iedereen die de nodige eigenschappen heeft om binnen te treden, maar u zult zien, dat deze eigenschappen niet in eenieders bezit zijn. Ze kunnen niet worden overgedragen bij wijze van gunst, en het is een bekend gezegde, zelfs in de laagste regionen van de occultisten, dat de Adept niet gemaakt kan worden. Hij moet groeien om er een te worden."

"Meester," zei ik, "zou het niet goed zijn voor degenen die spiritueel willen groeien en een Adept willen worden, om uw voorbeeld na te volgen en een bepaalde besloten plek te kiezen waar zij ongestoord kunnen verblijven en hun tijd wijden aan meditatie en aan gedachteconcentratie? Ik weet dat er tegenwoordig in verschillende delen van de wereld zeer veel mensen zijn, behorend tot diverse nationaliteiten en allerlei geloven, die ervan overtuigd zijn geraakt dat de voorwaarden waaronder het merendeel der mannen en vrouwen van onze hedendaagse beschaving bestaat en leeft, niet bijdragen aan het snel bereiken van een hogere spirituele staat. Zij geloven dat de doeleinden die de mensen gewoonlijk proberen na te streven tijdens hun verhoudingsgewijs korte leven op deze aardbol,

zoals het bevredigen van trots en ambitie, het oppotten van geld, het genieten van seksuele liefde, het verwerven van lichamelijk gemak en plezier, et cetera, niet de ware doeleinden van het leven kunnen zijn. En ook, dat ons huidige leven slechts een van de vele fasen van ons eeuwige bestaan is, en dat het aardse leven slechts een middel tot een doel is. Het schept namelijk de voorwaarden waaronder het goddelijke element, dat in de kiem in ieder mens aanwezig is, kan groeien en zich ontwikkelen. Daardoor kan de mens een hoger leven verwerven, zoals het uwe, dat niet onderworpen is aan transformatie en de dood, en daarom van blijvende waarde is."

De Adept, die geduldig had geluisterd naar mijn uitbarsting van enthousiasme, glimlachte en zei: "Als deze mensen rijp genoeg zijn om een leven van afzondering te verdragen, laat hen dat dan leiden. Maar om dat te doen, is het bovenal noodzakelijk dat zij ware kennis bezitten. Zolang de mensen zich hoofdzakelijk bewegen op het vlak van veronderstellingen en meningen, zal ieder mens qua mening en smaak tot op zekere hoogte verschillen met andere mensen. Ik ben bang dat de door u voorgestelde harmonieuze maatschappij uiteindelijk zeer onharmonieus zal blijken te zijn.

"Ik twijfel er echter niet aan, dat zelfs onder zulke ongunstige vooruitzichten belangrijk voordeel zou kunnen worden behaald met het vestigen van theosofische academies[14] op besloten locaties. Als u colleges, seminaries, scholen of verenigingen zou hebben waar de waarheid onderricht kon worden, zonder de bijkomende flauwekul van wetenschappelijke en theologisch misvattingen en bijgeloof die zich door de eeuwen hebben opgestapeld, dan zou er zonder twijfel grote vooruitgang worden geboekt. Zoals het nu staat met de beschaving, zijn er voor het onderricht aan de mensen twee methoden in gebruik. De ene is, wat men de wetenschap noemt. De andere is, wat

[14] Hartmann was, naast Rozekruiser, ook theosoof en vrijmetselaar.

men de religie noemt. Wat de wetenschap aangaat, zijn haar afleidingen en speculaties gebaseerd op waarneming en logica. Haar logica is misschien goed genoeg, maar haar vermogens tot waarnemen, die de grondslag vormen van haar logica, zijn beperkt tot haar zeer onvolmaakte mogelijkheden van waarneming via de zintuigen. Daarom is uw wetenschap volledig gebaseerd op uiterlijke illusies en is zij kunstmatig en illusoir. Kennis van het innerlijke leven der natuur is veel belangrijker dan de studie van uiterlijke verschijnselen."

"U moet mij niet verkeerd begrijpen", ging hij verder, ziende dat ik de betekenis van zijn woorden niet helemaal vatte. "Ik bedoel niet te zeggen dat uw moderne wetenschap niets van de natuurwetten afweet. Zij weet wat zij ziet en begrijpt, maar weet weinig tot niets van de onzichtbare spirituele oorzaken. Deze zijn de fundamentele oorzaken van zichtbare gevolgen. De wetenschap weet heel veel van de kleine details van het bestaan die de uiteindelijke gevolgen zijn van de werking van het universele leven. Zij weet echter niets van de boom des levens, de eeuwige bron waaraan al deze verschijnselen van voorbijgaande aard ontspringen.

"Wat uw moderne theologie aangaat, die is gebaseerd op een volledige misvatting van termen die oorspronkelijk bedoeld waren om bepaalde spirituele krachten aan te duiden waarvan uw priesters en leken zich geen goed beeld konden vormen, omdat zij niet de spirituele vermogens hebben om zulke dingen te bevatten. Omdat zij bekrompen zijn, zijn de universele beginselen en krachten die werkzaam zijn binnen de grote werkplaats van de natuur, in hun opvattingen beperkt geworden tot persoonlijke, beperkte wezens. De goddelijke, universele en oneindige macht die men God noemt, is in de denkvermogens van de onwetenden teruggebracht tot de een of andere buitenkosmische godheid, die door stervelingen kan worden overgehaald om zijn wil te veranderen, en die vervangers en

afgevaardigden op aarde nodig heeft om zijn goddelijke wetten uit te voeren. Uw religie is niet de religie van de levende God die zijn eigen wil uitvoert; het is de religie van een dode, impotente god, die lang geleden gestorven is en een leger van geestelijken heeft achtergelaten om in zijn plaats te heersen.

"Uw theologie zou boven alles gebaseerd moeten zijn op het vermogen om op spirituele wijze de waarheid waar te nemen. Maar waar kunt een geestelijke vinden die spirituele opvattingen heeft, en zijn aan intuïtie meer durft toe te vertrouwen dan aan de dogma's die door zijn kerk worden voorgeschreven? Wanneer hij een eigen mening durfde te hebben en er voor zou durven uitkomen, zou hij niet langer priester in zijn kerk kunnen zijn en werd hij als ketter beschouwd. In uw 'intellectuele' tijdperk wordt alles uitsluitend aan verstandelijk onderzoek overgelaten. Men doet maar weinig om de intuïtieve kracht van het hart te ontwikkelen. Het gevolg is, dat uw huidige generatie kan worden vergeleken met mensen die alles bekijken via een telescoop. Zij zien misschien wel iets, maar kunnen niet de waarheid aanvoelen en bevatten. Het gevolg is een volstrekt foutief beeld van de natuur en de mens."

III. Onverwachte onthullingen

De Adept pauzeerde, en mijn denkvermogen werd overspoeld door een veelvoud aan vragen waarop ik geen antwoord kon vinden: Wat is de natuur, en wat is de mens? Waarom ben ik in deze wereld? Heb ik eerder bestaan, en zo ja, waar kwam ik vandaan? Wat is het doel van mijn bestaan, en hoe zal het eindigen?

Opnieuw antwoordde de Adept, die mijn gedachten las: "De sterfelijke mens zoals u die kent, is een verstandelijk dier dat een soort droomleven leeft tussen droombeelden die hij abusievelijk voor werkelijkheden aanziet. De ware mens is een hemels wezen, een ziel die tijdelijk verblijft in een stoffelijk lichaam. Binnen dit organisme vindt de spirituele, goddelijke vonk de passende bodem om de onsterfelijke mens voort te brengen en te ontwikkelen, zoals St.-Paulus heeft beschreven, die van die vonk van goddelijk bewustzijn zegt, dat deze in verderf is gezaaid en in onschuld is grootgebracht. Deze spirituele mens is in iedere persoon de persoonlijke God en Verlosser. Zolang een mens onbekend is met het proces dat zich in zijn onzichtbare organisme afspeelt, zal hij weinig kracht hebben om deze processen te leiden en te beheersen. Hij lijkt dan op een plant die voor haar groei afhankelijk is van de elementen die er onbewust naartoe worden gevoerd door de winden en de regens, of die toevallig in haar omgeving worden aangetroffen. Ze heeft niet de kracht om haar eigen groei te belemmeren, en ook niet om die te bevorderen. Maar wanneer de mens kennis verwerft over de gesteldheid van zijn eigen ziel, wanneer hij zich bewust wordt van de processen die zich in zijn organisme voltrekken, en leert hoe hij ze kan sturen en beheersen, zal hij zijn eigen groei kunnen bepalen. Hij wordt dan vrij om de psychische invloeden die zijn sfeer binnenkomen te kiezen of te verwerpen. Hij wordt zijn eigen meester en raakt zogezegd psychisch op dreef. Dan is hij net zo superieur jegens

iemand die die kennis en macht niet heeft, als een dier aan een plant superieur is. Want terwijl een dier zich kan bewegen om zijn voedsel te zoeken, en kan kiezen of verwerpen wat hij maar wil, is de plant aan haar plek geketend en hangt zij volledig af van de omstandigheden die door die ene plek verschaft worden. De onwetende is afhankelijk van de omstandigheden die voor hem zijn voorbereid; de wijze kan zijn omstandigheden zelf uitkiezen."

"En wat is het resultaat en doel hiervan?", vroeg ik.

"Het resultaat ervan", was het antwoord, "is, dat de ziel van de mens opperste zaligheid geniet, in het besef dat zij zelf alles is en dat er buiten haar niets is. Het doel is, dat de sterfelijke mens onsterfelijk wordt en een volmaakt instrument voor het manifesteren van goddelijke wijsheid."

Ik hoorde het antwoord van de Meester, maar kon er de betekenis niet van vatten. Wat kon die 'ziel' zijn, waarover hij sprak als iets dat net zo groot is als het universum, en kon mijn ziel een ander voertuig of organisme bezitten dan mijn zichtbare, stoffelijke lichaam?

Terwijl ik dit afwoog, trad de Adept met mij op een raam toe waar de ontoegankelijke berg te zien was, en terwijl hij mij erop wees, zei hij: "Ziedaar de deur waardoor u onze burcht bent binnengetreden. Concentreer uw aandacht op de weg waarlangs u gekomen bent, en probeer met het oog van uw ziel naar de andere kant van de berg door te dringen."

Dat deed ik en plotseling bevond ik, dat ik aan de andere kant stond, op de plek waar ik mij ter ruste had gelegd. Voor mij, op de grond, lag een blijkbaar levenloze menselijke gestalte uitgestrekt, en tot mijn afschuw herkende ik die als mijn eigen lichamelijke zelf. Alles leek eerst een droom, maar toen kwam

de gedachte bij mij op dat ik gestorven moest zijn. Daar lag mijn lichaam. Niettemin was ik het en zag ik mijzelf zoals ik altijd was geweest, met al mijn organen en ledematen. Ik droeg zelfs dezelfde kleren als het lichaam vóór mij. De hoed van het lichaam was over zijn ogen getrokken, en ik probeerde die op te tillen. Maar ik had net zo goed kunnen proberen de ontoegankelijke berg op te tillen. Ik had geen lichamelijke kracht in mijn armen. Ik realiseerde me, dat mijn huidige lichaam uit een staat van materie bestond die verschilde van die op het stoffelijke gebied.

Ik dacht dat ik gestorven moest zijn, en een gevoel van afschuw overviel mij bij de gedachte dat ik ooit die nu levenloze, grofmateriële gedaante had bewoond. Ik was heel blij dat ik vrij was, en had niet de behoefte dat lichaam weer binnen te gaan.

Maar een innerlijke stem leek tot mij te spreken, zeggende dat de tijd van mijn arbeid in de wereldlijke sfeer nog niet ten einde was en dat ik moest terugkeren. Ik voelde zelfs een soort medelijden met het hulpeloze lichaam. De sympathie ermee veroorzaakte een sterke aantrekkingskracht. Ik voelde dat ik naar dat lichaam getrokken werd en stond op het punt mijn bewustzijn te verliezen, toen ik werd weggeroepen doordat ik de stem van de Meester hoorde. Ik schrok als iemand die uit een droom ontwaakte. De Adept stond aan mijn zijde en het visioen was weg.

"Besef nu, mijn vriend!," zei hij, "het verschil tussen uw lichamelijke en uw psychische of astrale organisme. De goddelijke ziel heeft vele voertuigen waardoor zij kan handelen en haar vermogens kenbaar kan maken."

"Maar", vroeg ik, "waarom worden deze dingen niet onderkend door de academische wetenschap?"

"Dat komt door zelfbedrog", antwoordde de Adept. "De geleerden plachten tot tamelijk voor kort zulke vragen te verwerpen, omdat zij het onwaardig vonden om ze te overwegen. Zij ontkenden liever alles, dan toe te geven dat er in de grote weidsheid der natuur iets was wat zij nog niet wisten. De theorieën die door de theologen zijn uitgewerkt, waren niet bevredigender dan die van de wetenschappers, want zij geloofden - of deden alsof - dat de mens een volledig wezen is in een voltooide staat, met een volmaakte wilsvrijheid en op deze planeet tot een gevangene gemaakt als straf voor zijn voortdurend slechte gedrag. Bovendien waren zij van mening, dat wanneer iemand een vroom leven zou leiden, of vergeving van zijn zonde en Gods genade had verkregen nadat hij een verdorven leven had geleid, hij na zijn dood een hemels wezen zou worden. Zij dachten dan het paradijs ingeleid te worden, en daar voor altijd in een staat van nooit eindigende vreugde te leven.

"Iedere onafhankelijke denker zal nu bevestigen, dat deze theorieën niet zeer bevredigend waren voor wie graag de waarheid wilden weten. Maar er was niets om zulke aannamen te bewijzen of tegen te spreken, en bovendien dacht de meerderheid niet na. Die betaalde de geestelijkheid om voor haar te denken.

"Sinds de publicatie van *The Secret Doctrine*[15] hebben de opvattingen van de wetenschappers en evenzeer van de theologen op hun grondvesten staan schudden. De oude waarheid die aan de Ouden bekend was, maar vrijwel geheel werd vergeten tijdens ons moderne tijdperk van materialisme - namelijk dat de mens niet een voleindigd wezen is dat zich organisch niet verder meer kan ontwikkelen; dat zijn lichaam en

---

[15] *The Secret Doctrine, the Synthesis of Science, Religion, and Philosophy* (De Geheime Leer, de Synthese van Wetenschap, Religie en Filosofie), H.P. Blavatsky, 1888.

zijn denkvermogen voortdurend zijn onderworpen aan transformatie en verandering; en dat transformatie niet kan plaatsvinden waar er geen substantie is, omdat kracht niet kan bestaan zonder substantie - is vrijwel universeel bekend geworden. De geleerden kregen voorgehouden, dat hun wetenschap zich uitstrekte tot slechts een zeer klein deel van het mysterieuze wezen dat men de mens noemt. Ook, dat zij slechts zijn uiterlijke verschijning kenden, zijn omhulsel, maar niets van de levende kracht die handelt binnen het masker dat het stoffelijke lichaam genoemd wordt. De vooringenomen theologen, die geloofden dat het eeuwige welzijn of de verdoeming van de mens afhing van hun zegeningen of vervloekingen, kregen voorgehouden dat rechtvaardigheid niet van God gescheiden kan worden, en dat de redding van de mens afhangt van zijn eigen spirituele evolutie. Het is logisch en bevattelijk gemaakt voor het verstand, dat God in de mens voortleeft nadat al de lagere en onvolmaakte elementen zijn opgelost, en dat daarom een mens in wie God niet in een staat van goddelijkheid aanwezig was, niet na de dood van zijn lichaam naar een hogere staat kan springen waarvoor hij niet geschikt was, en die hij tijdens zijn leven niet kon bereiken.

"De uitleg over de kenmerkende bouw van de mens, die aan de Indische wijzen bekend was; driehonderd jaar geleden beschreven werd door Theophrastus Paracelsus; en uitgebreider en duidelijker werd uitgewerkt door H.P. Blavatsky en andere theosofische schrijvers, is erop berekend dat de trots van de wetenschappers wordt gebroken, alsook de ijdelheid van de priesters. Wanneer dit opnieuw bekend en verwerkt wordt, zal het aan de geleerden duidelijk maken hoe weinig zij weten. Voor de geestelijke, als instructeur in moraliteit, zal het de grens trekken, zodat hij weet hoe hij op de juiste wijze werkzaam kan zijn. Het bewijst, dat de mens niet reeds een God is, zoals sommigen van zichzelf gemeend hadden. Het bewijst, dat hij eruit kan zien als een intellectuele reus, maar spiritueel

beschouwd nog steeds een dwerg kan zijn. Het toont aan, dat de wet die de groei van organismen op het stoffelijke gebied regeert, niet wordt omgekeerd wanneer die inwerkt op de overeenkomstige organismen op het psychische vlak. Het laat zien, dat niets kan groeien uit niets, maar dat wanneer ergens een kiem van iets aanwezig is, er iets tot groei en ontwikkeling kan komen, zelfs als die kiem onzichtbaar is.

"De groei van iedere kiem en van elk wezen hangt, voor zover wij weten, af van bepaalde voorwaarden. Deze voorwaarden kunnen worden geschapen door middel van de verstandelijke werkzaamheid van het wezen zelf, dat het vermogen heeft om zich met zulke voorwaarden te omringen, dan wel zijn ze geschapen door uiterlijke oorzaken, waarover het wezen geen controle heeft. Planten of dieren kunnen niet groeien, tenzij ze het voedsel en de stimulans ontvangen die ze nodig hebben. Het verstand kan zich pas verbreiden, als het met denkbeelden wordt gevoed en door de rede wordt aangespoord om ze in zich op te nemen. De ziel kan pas sterk worden, als zij in de lagere beginselen de voeding vindt die nodig is om sterkte te verwerven, en zij door het licht van de wijsheid wordt aangespoord om datgene te kiezen wat zij nodig heeft."

Ook hier besprong mij de gedachte hoe acceptabel en lucratief het zou zijn om in zo'n Rozekruisersconvent te wonen, waar alles comfortabel was ingericht en verstorende elementen niet werden toegelaten. Hierop antwoordde de Meester: "Eén element dat voor het ontwikkelen van kracht nodig is, is weerstand. Wanneer wij een van de uitgestrekte dennenbossen van de Alpen binnengaan, of van de Rocky Mountains in de Verenigde Staten, vinden wij ons omringd door naar boven torenende bomen, waarvan de grootste stammen maar weinig bladeren hebben. Ze rijzen op als de masten van een schip, bedekt met een grijze bast, naakt en zonder beblADering. Alleen vlak bij de toppen, die uit de schaduwen steken die zij op elkaar

werpen, komen de bladeren tevoorschijn en verbreiden zich naar de hoogste pieken, die hun hoofden in het zonlicht wiegen. Deze bomen zijn alle topzwaar. Hun voornaamste of slechts goed ontwikkelde delen zijn hun hoofden. Al het leven dat zij uit de grond en de lucht opnemen, lijkt zich in hun toppen te verzamelen, terwijl de stam, hoewel die in omvang toeneemt naarmate de boom groeit, onontwikkeld blijft en verstoken van takken. Zo kunnen zij van jaar tot jaar staan te groeien en een volwassen leeftijd bereiken. Maar op een dag, vroeg of laat, zullen zich enkele donkere wolken rond de besneeuwde pieken samenpakken en een dreigend uiterlijk aannemen. Het geflits van de bliksems verschijnt tussen de opzwellende massa's; men hoort het geluid van de donder. Schichten vloeibaar licht schieten uit de kieren in de wolken, en plotseling raast de storm neer vanaf de top, de vallei in. Dan begint het werk van de verwoesting. Deze topzware bomen hebben maar weinig kracht in hun voeten, en worden door de wind neergemaaid als evenzovele aren in een korenveld. Daar liggen ze, rij na rij, over elkaar heengestruikeld in hun val, waarbij hun lichamen de kanten van de berg insluiten. Maar aan de rand van het hout, en buiten het hoofdgebied van het woud, staan hier en daar - waar de storm hen niet kon schaden - nog enkele losse dennenbomen, als de buitenposten of schildwachten langs de lijnen van het slagveld. Zij zijn vanwege hun geïsoleerde positie hun leven lang blootgesteld aan de winden. Ze zijn eraan gewend geraakt en daardoor sterk geworden. Ze zijn niet beschermd en beschut door hun buren. Ze zijn niet topzwaar, want hun grote, sterke takken groeien zo'n halve meter boven de grond uit de stam, en dat gaat zo door tot aan de toppen. Hun wortels zijn door de spleten van de rotsen gegroeid, en ze houden die met een ijzeren greep vast. Ze hebben weerstand gekend sinds de tijd van hun jeugd, en door zich teweer te stellen, hebben ze hun kracht verworven.

"Op die wijze ziet de verstandelijke mens, die opgegroeid is onder de bescherming van de mode en van vrienden op een school, college, universiteit, of misschien binnen de muren van het klooster, dat hij afgeschermd is van tegengestelde invloeden en krijgt hij met heel weinig weerstand te maken. Opeengepakt met degenen die net zo denken als hij, leeft en denkt hij zoals de anderen. Boven hun hoofd wappert de banier van de een of andere autoriteit, en op die banier staan bepaalde dogma's geschreven waarin zij geloven zonder dat zij de waarachtigheid ervan durven betwijfelen. Daar groeien zij, terwijl zij op elkaar de schaduw van hun onwetendheid werpen en men elkaar belet het zonlicht van de waarheid te zien. Daar stoppen ze hun hersenen vol met geautoriseerde denkbeelden en leren zij de details van ons denkbeeldige leven, dat zij verwarren met het werkelijke bestaan. Ze worden topzwaar, want alle energie die zij van de universele bron des levens ontvangen, gaat naar hun brein, om dat te voeden. De ziel laten zij zonder voorraad. De sterkte van karakter, waarvan het hart de zetel is, lijdt. Het verstand is overvoerd, en de geest wordt uitgehongerd. Zo kunnen zij opgroeien en trots worden op hun kennis. Maar misschien verschijnen er op een dag nieuwe en vreemde denkbeelden aan de mentale horizon. Er begint een wind te waaien. Dan tuimelt de banier waarop hun dogma's beschreven zijn naar beneden en hun trots tuimelt mee.

"Maar niet alleen op stoffelijk en verstandelijk gebied. Ook op het gebied van de emoties staat dezelfde wet voorop. Wie sterkte wil ontwikkelen, moet niet bang zijn voor tegenstand. Hij moet kracht verwerven in zijn voeten. Hij moet erop voorbereid zijn dat hij de wind van de lagere emoties ontmoet, en niet ondersteboven worden geworpen wanneer de stormen van passie opkomen. Hij moet zichzelf dwingen in contact te blijven met hetgeen niet overeenkomstig zijn smaak is, en zelfs in harmonie komen met dat wat zich als vijandig voordoet, want in werkelijkheid is het zijn vriend, omdat het hem van sterkte

kan voorzien. Hij moet leren kwaadsprekerij en vijandigheid, jaloezie en tegenwerking te verdragen; hij moet leren het lijden te dragen en het leven op zijn juiste waarde te schatten. De tegengestelde invloeden waaraan hij blootgesteld is geweest, kunnen een storm veroorzaken die door zijn hart raast. Maar wanneer hij het vermogen heeft verworven waarmee hij de storm kan bevelen te gaan liggen, en tot de opgewonden golven kan zeggen: wees kalm!, verschijnt de eerste glimp van de opkomende zon in zijn hart, en zal het koude maanlicht, uitgeworpen door het berekenende en reflecterende brein, voor haar warme gloed verbleken. Voor zijn innerlijke blik verschijnt een nieuwe en nog grotere wereld dan de uiterlijke. Daarin zal hij naar tevredenheid leven. Hij treft er een onuitputtelijke bron van geluk aan, onbekend bij hen die een leven van de zintuigen leven. Voortaan hoeft hij niet meer nadenkend over de waarheid te speculeren, want hij ziet die helder in zijn eigen hart. Voortaan wordt van hem niet langer verwacht dat hij aan stormen wordt blootgesteld, maar kan hij beschutting zoeken op een rustige plek. Niet omdat hij bang is voor de stormen, die hem niet kunnen schaden, maar omdat hij zijn energieën wil inzetten voor de volledige ontwikkeling van de nieuw ontwaakte spirituele kiem, in plaats van ze nutteloos te verspillen op het uiterlijke vlak.

"Wat de leerling moet nastreven, is het versterken van zijn karakter, dat zijn ware individualiteit vormt. Hij moet het altijd in harmonie houden met de wet van goddelijke wijsheid en liefde. Iemand zonder kracht of karakter is zonder ware individualiteit; hij vertrouwt niet op zichzelf. Hij wordt alleen bewogen door de emoties die in zijn brein opkomen en die tot krachten behoren die vreemd zijn aan zijn goddelijke aard.

"Slechts wanneer een bepaalde staat van volwassenheid is bereikt, wordt het leven in afzondering, geïsoleerd van tegengestelde invloeden, aantrekkelijk en nuttig. Wie zich uit de

wereld terugtrekt terwijl hij die nog nodig heeft, probeert op te klimmen naar het koninkrijk der hemelen door aan de bovenkant van de ladder te beginnen. Laat hij die de wereld nodig heeft, in de wereld blijven. Hoe groter de verleidingen zijn waardoor hij omringd wordt, des te groter is zijn kracht wanneer hij zich met succes weert. Alleen degene die zijn bewustzijn onder controle heeft en binnen zijn eigen mentale sfeer de voorwaarden kan scheppen die zijn geest nodig heeft, is onafhankelijk van alle uitwendige toestanden en is vrij. Wie niet in zijn eigen ziel een wereld kan laten evolueren, heeft de uiterlijk wereld nodig om zijn ziel te laten evolueren.

"De niet-spirituele mensen die zich uit de wereld terugtrekken omdat zij er bang voor zijn, kan men niet beschouwen als helden die de wereld hebben verzaakt. Zij verdienen het eerder om als lafaards te worden beschouwd die uit hun rangen zijn gedeserteerd aan het begin van de strijd om het leven. Zulke mensen trekken zich soms in kloosters terug om een comfortabel leven te leiden, met als aanvulling daarop een kaartje naar de hemel. Zij beelden zich in, dat zij God een dienst bewijzen door een onschadelijk en nutteloos leven te leiden. Voor die denkbeeldige dienst verwachten zij aan het eind van het leven een beloning te ontvangen. Maar de beloning die zij zullen ontvangen, zal eveneens slechts in hun verbeelding bestaan. Zoals de sensuele mens zijn tijd verspilt met het najagen van nutteloze genoegens, zo verspilt de fanaticus zijn tijd met nutteloze ceremoniën en gebeden. De handelingen van de eerstgenoemde worden op gang gebracht door een verlangen naar zintuiglijk genoegen in dit leven; die van de laatstgenoemde door de hoop op genoegen in een ander leven. Beiden handelen met het doel hun eigen zelfzuchtige verlangens te bevredigen. Ik ben niet in staat enig essentieel verschil te zien tussen de motieven en de moraal van hen beiden.

"Maar met de spiritueel ontwikkelde mens is de zaak totaal anders. De goddelijke vonk in de mens bestaat onafhankelijk van de toestanden van de relatieve ruimte en tijd, want zij is eeuwig en bestaat op zichzelf. Men kan haar niet kwaad krijgen door tegenstand, of irriteren door tegenstelling, noch in verwarring brengen door sofisterij. Wanneer zij zich eenmaal bewust is geworden van haar eigen kracht, zal zij niet de stimulans nodig hebben die het stoffelijke lichaam nodig heeft, en die beschikbaar komt door de indrukken die uit de kanalen van de zintuigen van de buitenwereld komen. Want zij is zelf die stimulans die de wereld schiep binnen zijn eigen substantie. Zij is de Heerseres[16] over al de dierlijke, elementale krachten in het astrale lichaam van de mens, en hun ophef kan haar niet tot ontwikkeling brengen[17] of neerhalen, want het is de goddelijkheid zelf in zijn zuivere staat, die eeuwig, onveranderlijk en vrij is."

"Bedoelt u te zeggen," vroeg ik, "dat alle ascetisme en zelfverloochening nutteloos zijn?" De Meester antwoordde:

"Het hangt allemaal af van het motief. Alles wat de egoïst voor zijn eigen zelfzuchtige doeleinden en grandeur doet, is nutteloos. Hij doet het voor een illusie en vergroot zijn zelfbedrog. Maar dit zult u alleen begrijpen wanneer het bewustzijn van de goddelijke staat in u ontwaakt, en u zich bewust wordt van het verschil tussen uw ware en uw denkbeeldige Zelf.

"Hij in wie dit goddelijke beginsel eenmaal ontwaakt is; wie eenmaal het innerlijke leven op praktische wijze heeft ervaren; wie het koninkrijk der hemelen heeft bezocht dat binnen zijn eigen ziel ligt; wie stevig op zijn voeten staat, heeft de scholende invloeden van de met elkaar vechtende stormen van

---

[16] "It is the Lord over all (…)." Het gaat om de vonk (vrouwelijk woord), zodat niet vertaald kan worden met 'Zij is de Heer'.
[17] "educate."

de buitenwereld niet meer nodig om kracht te krijgen door weerstand, noch verlangt hij terug te keren naar de genoegens en domheden van de wereld. Toen hij zich in de eenzaamheid terugtrok, deed hij nergens afstand van. Als wij iets weggooien dat een last voor ons is, kan dat namelijk niet worden beschouwd als een afwijzende handeling. Zo iemand kan men niet een asceet noemen, want hij is niet onderworpen aan een discipline of proces om zich te harden. Het is geen handeling van zelfbedrog als wij dingen weigeren die wij niet willen. De ware asceet leeft in de wereld, omgeven door de verleidingen ervan. In zijn ziel zijn de dierlijke elementen nog steeds werkzaam. Ze hunkeren naar de bevrediging van hun verlangens en zijn in het bezit van de middelen om ze te bevredigen. Maar door de superieure macht van zijn wil, overwint hij zijn dierlijke Zelf. Als hij die staat bereikt heeft, kan hij zich uit de wereld terugtrekken en zijn energieën inzetten voor het toepassen en verder uitbreiden van de spirituele kracht die hij bezit. Hij is volmaakt gelukkig, omdat hij datgene wat hij verlangt, kan scheppen in zijn eigen innerlijke wereld. Hij verwacht geen toekomstige beloning in de hemel, want wat zou de hemel hem kunnen bieden behalve het geluk dat hij reeds bezit? Hij verlangt geen ander goed dan voor de wereld het goede te scheppen.

"Wanneer u theosofische academies kunt vestigen waarin verstandelijke en spirituele ontwikkeling hand in hand gaan, waar een nieuwe wetenschap wordt onderwezen, gebaseerd op ware kennis van de fundamentele wetten van het universum en waar de mens tegelijkertijd leert hoe hij meesterschap over zichzelf kan krijgen, dan strooit u het grootst mogelijk voordeel over de wereld uit. Zo'n convent zou bovendien immense voordelen bieden om het verstandelijk onderzoek vooruit te helpen. Het vestigen van een aantal van deze onderwijsplekken zou de mentale horizon bespikkelen met sterren van de eerste magnitude. Stralen van intellectueel licht zouden daar vandaan

de wereld overstromen en doordringen. Omdat ze op een veel hoger plan zouden staan dan de materiële wetenschap van onze tijd, zou men in deze centra op een veel breder terrein onderzoek kunnen doen. Die mensen kunnen vrijelijk denken, want zij beseffen hoe de meningen van de hoogste autoriteiten verschillen, en zijn niet aan een orthodoxe geloofsleer gebonden. Zij hebben alle resultaten van de onderzoekingen van de geleerden tot hun beschikking, maar zijn niet door een geloof in onfeilbaarheid gebonden aan de systemen van deze geleerden. Hun conventen kunnen centra van intelligentie worden en de wereld verlichten. En wanneer hun vermogen tot zelfbeheersing groeit in verhouding tot de ontwikkeling van hun verstand, kunnen zij spoedig het adeptschap verwerven."

De Adept had deze woorden met een ongewone warmte gesproken, alsof hij op mijn sympathie een beroep wilde doen en mij ertoe wilde aansporen dat ik mij zou inspannen om dat soort conventen te vestigen. Er lag een zweem van spijt in zijn ogen, alsof hij de toestand van de arme, onwetende mensheid - met haar karma waarin hij volgens de vastgestelde regels van zijn Orde niet met dwang mocht ingrijpen - buitengewoon betreurde. En ik betreurde mijn eigen onvermogen om zulke academies te vormen. Bij wijze van uitzondering wenste ik dat ik rijk was, zodat ik in staat zou zijn om op zijn minst met zo'n vestiging een begin te maken. Maar onmiddellijk zag de Imperator de gedachte in mijn denkvermogen en zei:

"U zit er naast. Dat wij dit denkbeeld niet kunnen uitvoeren, ligt niet aan geldgebrek. Het is gewoon onmogelijk om op dit moment de juiste soort mensen te vinden die het convent zouden moeten bewonen nadat het gevestigd is. Wij zouden slechte alchemisten zijn, als wij niet in elke gewenste hoeveelheid goud zouden kunnen produceren, wanneer daarmee voor de mensheid werkelijk voordeel kon worden bewerkstelligd. Daar zal ik u van overtuigen, wanneer u dat wilt. Goud

is evenwel een vloek voor de mensheid, en wij willen de vloek waaronder ze gebukt gaat, niet vergroten. Verdeel goud onder de mensen en u schept slechts een hunkering naar meer. Geef ze macht, en u transformeert ze in duivels. Nee, goud hebben wij niet nodig. Maar wel hebben wij mensen nodig die naar ware wijsheid dorsten. Er zijn duizenden mensen die naar kennis verlangen, maar slechts een paar verlangen naar wijsheid. Verstandelijke ontwikkeling, onderscheidingsvermogen, geslepenheid en arglistigheid ziet men heden ten dage abusievelijk aan voor spirituele ontwikkeling, maar dit denkbeeld is fout. Dierlijke arglistigheid is geen intelligentie. Geslepenheid is geen wijsheid. Velen van uw jonge geleerde mensen zijn de laatsten die de waarheid kunnen verdragen. Velen van uw pretentieuze occultisten en zogenaamde Rozekruisers zijn alleen maar met hun onderzoekingen aangevangen om hun ijdele nieuwsgierigheid te bevredigen, terwijl anderen proberen in de geheimen der natuur binnen te dringen om kennis te verwerven waarvan zij hopen dat zij die voor het bereiken van zelfzuchtige doeleinden kunnen inzetten. Geef ons mannen of vrouwen die niets anders verlangen dan de waarheid, en wij zullen ons over hun noden ontfermen. Hoeveel geld zou het vergen om iemand onderdak te geven die niets om comfort geeft? Wat vergt het om de keuken in te richten voor hen die geen behoefte hebben aan opsmuk? Welke bibliotheken zijn nodig voor hen, die in het boek der natuur kunnen lezen? Aan welke uiterlijke afbeeldingen beleven diegenen een plezier, die een leven van de zintuigen uit de weg gaan en tot hun eigen Zelf willen inkeren? Welk aards landschap moeten we uitkiezen voor hen die in het paradijs van hun ziel leven? Welk gezelschap zal diegenen genoegen doen die in gesprek zijn met hun eigen hogere Zelf? Hoe kunnen wij hen een plezier doen, die in de aanwezigheid van God leven?"

Hier pauzeerde de Adept een ogenblik en ging toen voort, zeggende: "Het theosofische klooster waarvan ik droom, staat

waarlijk nog boven dat van ons. Het is ver uit de buurt van deze aarde gevestigd en toch kan men het zonder moeite en zonder kosten bereiken. De monniken en zusters daar, zijn boven het niveau van het Zelf uitgestegen. Zij hebben een tempel van onmetelijke afmetingen, doordrongen met de geest van heiligheid, waarover iedereen vrijelijk de beschikking heeft. De verdeeldheid van de ziel houdt daar op. Er vindt eenwording plaats. Het is een convent waar geen verschil bestaat naar seks, smaak, mening en verlangen. Geweld kan er niet naar binnen. Niemand wordt er geboren; niemand trouwt of sterft er. Iedereen leeft er als een engel. Ieder afzonderlijk vormt het centrum voor het goede. Iedereen is ondergedompeld in een oneindige oceaan van licht. Ieder kan alles zien wat hij verlangt, alles weten wat hij wil weten. Hij groeit in kracht en neemt in omvang toe, totdat hij het Al omarmt en er een mee is."

Een ogenblik leek het, alsof de ziel van de Adept vertrokken was naar die zegenrijke staat van nirvana[18]; een staat waarvan wij stervelingen ons geen voorstelling kunnen maken. Maar spoedig keerde het licht in zijn ogen terug. Hij verontschuldigde zich glimlachend, en zei dat hij zich had laten meeslepen door het sublieme van dit denkbeeld. Ik bracht eruit, dat er waarschijnlijk miljoenen jaren verstrijken voordat de mensheid die staat bereikt.

"Helaas!", antwoordde hij. "De omstandigheden die op de navolgers van onze huidige staat van beschaving drukken, zijn nu zodanig, dat de grote meerderheid van de mensen gedwongen is, bijna al haar tijd en energie in een naar buiten gerichte richting aan te wenden, in plaats van ze aan te wenden voor haar innerlijke groei. Ieder mens heeft een zekere hoeveelheid energie die hij de zijne mag noemen. Wanneer hij zijn energie verspilt op het uiterlijke vlak, hetzij voor het

[18] Term binnen het Boeddhisme om heiligheid aan te duiden. Ook veelomvattender, in de zin van het niet meer onderhevig zijn aan invloeden.

bereiken van gevoelsmatige bevrediging of voor verstandelijke doeleinden, houdt hij niets over om de goddelijke kiem in zijn hart te voeden. Wanneer hij zijn denkvermogen voortdurend op het uiterlijke concentreert, zal er geen naar binnen gerichte gedachteconcentratie zijn, terwijl die absoluut noodzakelijk is om zelfkennis te verwerven. De werkende klassen, handelslieden, wetenschappers, dokters, advocaten en geestelijken zijn allen actief bezig met uiterlijke aangelegenheden. Zij vinden weinig tijd om hun krachten naar binnen te richten. Het merendeel is voortdurend bezig met het najagen van schaduwen en drogbeelden, die op zijn best slechts nuttig zijn zolang ze duren, maar waarvan het nut afneemt wanneer het hart ophoudt te slaan. Hun tijd en energie worden aangesproken doordat zij moeten voortbrengen wat zij de noodzakelijke levensbehoeften noemen. Zij verontschuldigen zich door te zeggen, dat het hun ongeluk is dat zij er zo voor staan dat zij er wel in moeten voorzien. De natuur echter is niet in onze excuses geïnteresseerd; de wet van oorzaak en gevolg is blind en ontoegankelijk voor argumentatie. Iemand die over een bergtop klimt en in een kloof valt, loopt net zoveel gevaar om zijn nek te breken als wanneer hij vrijwillig naar beneden was gesprongen. Iemand die niet in staat is vooruit te gaan, zal net zo ver achterblijven als iemand die niet vooruit wil gaan. Maar de natuur is niet zo wreed als zij dat voor de oppervlakkige toeschouwer lijkt te zijn. Wat de mens nodig heeft om te kunnen leven, is echt maar heel weinig en kan doorgaans gemakkelijk worden verkregen. De natuur heeft namelijk voor al haar kinderen afdoende gezorgd, en wanneer zij niet allen hun juiste deel kunnen verkrijgen, moet er iets ernstig scheef zitten. Hetzij bij hen individueel, hetzij binnen de sociale organisatie als geheel. Er is ongetwijfeld zeer veel mis in onze sociale organisatie. Onze filosofen en politici trachten voortdurend er iets op te vinden. Zij zullen niet eerder in hun taak slagen, dan wanneer het hun lukt de wetten van de menselijke wereld in harmonie te brengen met de natuurwetten. Dat

moment kan aanbreken in de verafgelegen toekomst. Laat iedereen een poging doen de harmonie te herstellen in zijn eigen individuele organisme, en leven volgens de natuurwetten. Dan wordt de harmonie van het sociale organisme als geheel hersteld."

De woorden van de Adept irriteerden me nogal, want ik had veel op met alle gemakken des levens. Een geest van tegenwerpingen kwam in mij omhoog en deed mij zeggen: "Zou u dan alle luxe dingen die in onze huidige staat van beschaving noodzakelijkheden zijn geworden, aan de kant zetten? Wilt u dat wij terugkeren naar de halfdierlijke staat van onze voorouders, die als wilden in de bossen woonden? Ik weet dat er sommige fanatici zijn die zulke denkbeelden koesteren."

"Helemaal niet", antwoordde de Adept. "De grote hoeveelheid van die dingen waarvan men zegt dat ze levensbehoeften vormen, zijn slechts kunstmatig geschapen behoeften. Lang voordat veel van de dingen waren ontdekt of uitgevonden die onze moderne beschaving als absoluut noodzakelijk beschouwt, leefden er al miljoenen mensen die een hoge leeftijd bereikten. De term 'behoefte' is maar heel betrekkelijk. Voor een koning kan een dozijn paleizen, of voor een edelman een rijtuig met vierspan net zo noodzakelijk lijken als een fles whisky voor een bedelaar, of een jas met een zwaluwstaart voor een modieus man. Om ogenblikkelijk en langs de kortste en zekerste weg af te komen van al die ingebeelde noodzakelijkheden en van de druk die op ons rust om ze te verwerven, moeten wij boven zulke noodzakelijkheden uitstijgen en ze in het geheel niet meer als noodzakelijk beschouwen. Dan komt een grote hoeveelheid van onze energie vrij en kan die ingezet worden voor het verkrijgen van wat werkelijk nodig is, omdat het eeuwig en permanent is, terwijl dat wat voornamelijk tijdelijke doeleinden dient, op den duur eindigt.

"Duizenden mensen bemoeien zich met de details van hoe uiterlijke dingen in elkaar zitten, om te leren welke chemische en fysiologische processen er in omgaan. Sommigen offeren hun ziel op en doven de vonk van goddelijkheid in henzelf door aan hun medemensen de onmenselijkste wreedheden te begaan, zuiver en alleen om hun wetenschappelijke nieuwsgierigheid te bevredigen en nutteloze ontdekkingen te doen die hun ambitie vooruit helpen. Zij tonen echter niet het minste verlangen om hun eigen ware Zelf te leren kennen, hoewel zulk een kennis toch veel belangrijker lijkt te zijn. De moderne wetenschap zegt, dat zij de natuurwetten wil leren kennen in al haar gedetailleerde vertakkingen, en toch besteedt zij totaal geen aandacht aan de universele, fundamentele wet waaraan al deze vertakkingen ontspringen. Daardoor lijkt ze op een insect dat over een gevallen blad kruipt en zich inbeeldt dat hij daardoor de eigenschappen van de boom leert kennen. Het is ongetwijfeld het voorrecht van de intellectuele mens om verstandelijk alle geledingen van de natuur te onderzoeken, maar het onderzoek van uiterlijke dingen is slechts van ondergeschikt belang vergeleken met het bereiken van kennis over onze eigen innerlijke krachten. Alle primaire krachten werken van binnenuit. Gevolgen zijn ondergeschikt aan oorzaken. Wie kennis van uiterlijke dingen belangrijker vindt dan kennis van God, bezit maar weinig wijsheid."

"God!", riep ik uit. "Wat kunnen wij over God weten? Hoe kunt u bewijzen dat zo'n wezen bestaat?"

Hierop antwoordde de Adept: "Ik heb te doen met iemand die zo ver achterligt op zijn koers naar spirituele evolutie, dat hij nog niet in staat is om de aanwezigheid van God in alles waar te nemen. De opperste geest die alles vervult, omarmt en doordringt, omdat hij de ware essentie, ziel en het leven van alle dingen in het universum is, vanaf het atoom tot aan het gehele zonnestelsel, valt buiten iedere mentale beeldvorming. Wanneer

men hem met het menselijke bestand kon bevatten, zou dat verstand groter moeten zijn dan God. Buiten God is er geen werkelijkheid. De natuur is slechts een manifestatie van zijn kracht. Laat niemand verwachten dat een ander hem zal bewijzen dat God bestaat, maar laat iedereen proberen zelf een levende getuige te zijn van zijn aanwezigheid en macht door goddelijk te worden, als een God, dankzij diens goddelijke genade. De mens is voorbestemd om binnen zichzelf het goddelijke beeld te herstellen. Wanneer hij zich bewust wordt van het goddelijke ideaal in zijn hart, zal zijn pelgrimage door talrijke incarnaties beëindigd zijn en heeft hij het doel van zijn bestaan bereikt. Vrede zij met u!"

Toen de Adept deze zin had beëindigd, konden wij in de lucht boven onze hoofden een geluid horen alsof het werd voortgebracht door het tinkelen van kleine zilveren belletjes. Ik keek naar boven, maar kon niet zien wat dat geluid had kunnen voortbrengen.

"Dit is het teken", zei de Adept, "dat de leden van onze Orde in de refter bijeen zijn gekomen. Laten we ons bij hun gezelschap voegen. Een verversing zal u ongetwijfeld welkom zijn."

IV. De refter

Wij stapten naar buiten de gang in en gingen de tuin binnen. De palmbomen en exotische planten waardoor wij omringd waren, vormden een sterk contrast met het vreemde en desolate landschap, met zijn velden vol ijs en pinussen[19], die ik had gezien voordat ik deze betoverde vallei was binnengegaan. Hoge bosschages van fuchia's wisselden elkaar af met rozenstruiken, en alle waren ze bedekt met de prachtigste bloemen. De lucht was geparfumeerd met de geur van verscheidene variëteiten aan hyacinten, heliotropen en andere planten, waarvan ik mij de namen niet herinner. Niettemin was de plek niet een broeikas, want er was geen ander dak boven ze dan de heldere, blauwe hemel. Ik vroeg me af of de tuin misschien van beneden af verhit werd, en de gedachte kwam bij mij op, dat zo veel luxe niet leek te sporen met het gezichtspunt dat de Adept naar voren had gebracht, dat zij die leven in het paradijs van hun eigen ziel, niets geven om de uiterlijke bevrediging van de zintuigen. Maar wederom leek de Imperator mijn gedachte te kennen, zelfs voordat die in mijn hoofd vaste vorm had aangenomen, en zei:

"Wij hebben deze illusies geschapen om uw bezoek aan deze plek in alle opzichten aantrekkelijk te maken. Alle bomen en planten die u hier ziet, vereisen geen tuinman en zijn goedkoop. Ze kosten ons niet meer dan de inspanning van onze verbeeldingskracht."

Ik begaf me naar een van de rozenstruiken en brak een van de rozen af. Het was een echte roos; net zo echt als ik ze eerder had gezien. Ze gaf een zoete geur af en had net in de stralen van de middagzon haar bladeren ontvouwen.

---

[19] "scrub-pines", *pinus virginiana*. Sterke, struikachtige den. Komt echter alleen in Amerika voor.

"Deze roos", zei ik, "die ik in mijn hand houd, is toch zeker niet een illusie, of een gevolg van mijn verbeeldingskracht?"

"Nee," antwoordde de Adept, "hij is niet voortgebracht door uw eigen verbeeldingskracht, maar het een voortbrengsel van de verbeeldingskracht van de natuur, waarvan de processen geleid kunnen worden door de spirituele wil van de Adept. De hele wereld, met haar vaste planeten, haar granieten muren, haar oceanen en rivieren; de hele aarde met al haar veelvoudige vormen, is niets anders dan een voortbrengsel van de verbeelding van het Universele Denkvermogen, dat de schepper van vormen is. Vormen zijn niet iets werkelijks; ze zijn in feite illusies of gedaanten van een substantie. Een vorm zonder substantie is ondenkbaar en kan niet bestaan. Maar de enige substantie die wij kennen, is het universele oerelement der materie, die de substantie vormt van het Universele Denkvermogen, de A'kâsa. Dit element van materie is onzichtbaar overal aanwezig, maar alleen wanneer het een bepaalde staat van dichtheid aanneemt die afdoende is om de indringende invloed van het aardse licht te weerstaan, komt het binnen het bereik van uw zintuiglijke waarneming, en neemt het voor u een objectieve vorm aan. De universele wilskracht dringt in alle dingen door. Geleid door de spirituele intelligentie van de Adept, wiens bewustzijn alles in zijn omgeving doordrenkt, schept ze in het Universele Denkvermogen de vormen die door de Adept worden uitgedacht. De sfeer van het Universele Denkvermogen is namelijk de zijne. Door een occult proces dat op dit moment niet aan u uitgelegd kan worden, maar dat in beginsel bestaat uit een beweging van de wil, worden de vormen die aldus in de substantie van het denkvermogen van de Adept zijn geschapen, compact. Daardoor worden ze voor u objectief en zichtbaar."

"Ik erken," zei ik, "dat dit voor mij nog steeds onbegrijpelijk is. Kan een beeld dat in uw hoofd gevormd is, uit uw hoofd komen en een materiële vorm aannemen?"

De Adept leek geamuseerd door mijn onwetendheid en antwoordde glimlachend: "Denkt u, dat de sfeer van het denkvermogen waarin de mens leeft, slechts bestaat binnen de omtrek van zijn schedel? Ik zou met zo iemand te doen hebben, want hij zou niets kunnen zien of ervaren buiten de processen die omgingen in dat deel van zijn bewustzijn wat in zijn schedel zou zijn opgesloten. De gehele wereld zou voor hem slechts een ondoordringbare en onbegrijpelijke duisternis zijn. Hij zou niet in staat zijn de zon of een ander uiterlijk object te zien, want de mens kan niets waarnemen behalve datgene wat in zijn eigen denkvermogen is. Gelukkig voor de mens, reikt de sfeer van het denkvermogen van ieder afzonderlijk mens zo ver als de sterren. Het reikt zo ver als zijn verbeeldingskracht reikt. Zijn denkvermogen komt in contact met alle dingen, ongeacht hoe ver ze verwijderd zijn van zijn stoffelijke lichaam. Zo ontvangt zijn denkvermogen - niet zijn brein - de indrukken. Deze indrukken komen tot zijn bewustzijn in zijn stoffelijke brein, dat hoofdzakelijk het centrum is waarin de boodschappen van het denkvermogen worden ontvangen."

Nadat hij deze uitleg had gegeven, droeg de Adept - die klaarblijkelijk nog wel enige twijfels in mijn denkvermogen zag - mij op, naar een magnoliaboom te kijken die op korte afstand stond. Het was een boom van misschien twintig meter hoog en bedekt met prachtige, grote witte bloemen. Terwijl ik keek, begon de boom steeds minder compact te lijken. Het groene gebladerte vervaagde tot een grijze kleur, zodat de witte bloesems nauwelijks van de bladeren konden worden onderscheiden. Hij werd steeds meer een schaduw, en transparant. Hij leek hooguit nog op de geest van een boom en tot slot verdween hij geheel uit het zicht.

"Zo ziet u," vervolgde de Adept, "dat de boom in de sfeer van mijn denkvermogen stond, net zoals in die van u. Wij leven allemaal binnen de sfeer van elkaars denkvermogen, en hij in wie de kracht van de spirituele beeldvorming ontwikkeld is, kan te allen tijde de beelden zien die in het denkvermogen van iemand anders geschapen zijn. De Adept schept zijn eigen beelden; de gewone sterveling leeft in de voortbrengselen van de verbeelding van anderen; hetzij in die welke door de natuur zijn geschapen, hetzij in die welke zijn geschapen door andere denkvermogens. Wij leven in het paradijs van ons eigen bewustzijn. De objecten die u waarneemt, bestaan in het gebied van uw bewustzijn. Maar deze sferen zijn niet beperkt in omvang. Ze kunnen tot ver buiten de limieten van de zichtbare objecten om ons heen worden uitgebreid, en voortgaan met zich uit te breiden totdat ze één worden met het gehele universum.

"De kracht van de verbeelding is nog te onbekend bij de mensheid, anders zou zij er beter op letten wat zij denkt. Wanneer een mens een goede of slechte gedachte denkt, roept die gedachte een daarmee overeenstemmende vorm of kracht op binnen de sfeer van zijn denkvermogen. Die kan dichtheid aannemen, levend worden, en doorgaan met leven, lang nadat het stoffelijke lichaam van de mens die haar heeft geschapen, gestorven is. Ze zal zijn ziel na de dood begeleiden, omdat de scheppingen worden aangetrokken door hun schepper."

"Wordt dan", vroeg ik, "dat slechte geschapen door elke slechte gedachte of het zich inbeelden van iets slechts, en zorgt het er dan voor, dat het als een levende entiteit tot bestaan komt?"

"Zo is het niet", antwoordde de Imperator. "Iedere gedachte roept de vorm of kracht in het leven waar wij aan denken. Maar deze dingen hebben geen leven totdat leven in hen wordt geënt door de wil. Wanneer zij geen leven ontvangen door de wil, zijn

ze als schaduwen en verdwijnen ze spoedig. Als dit niet het geval was, zou de mens nooit over een misdaad kunnen lezen zonder die mentaal te begaan, en daardoor de kwaadaardigste elementalen scheppen. U kunt zich allerlei soorten slechte daden voor de geest halen, maar als u geen verlangen hebt om ze uit te voeren, komen de scheppingen van uw verbeelding niet tot leven. Maar wanneer u ze wilt uitvoeren, wanneer uw wil zo slecht is dat u ze zou willen uitvoeren wanneer u daartoe de uiterlijke middelen zou hebben om dat te doen, dan kan dat net zo slecht voor u zijn als het zou zijn wanneer u ze daadwerkelijk had begaan. Daardoor schept u een levende, hoewel onzichtbare kracht ten kwade. De wil begiftigt de scheppingen van de verbeelding met leven, omdat de wil en het leven fundamenteel aan elkaar gelijk zijn."

Omdat hij in mijn denkvermogen twijfel zag opkomen, vervolgde hij: "Wanneer ik spreek over de wil als een levengevende kracht, spreek ik over de spirituele wilskracht die in het hart verblijf houdt. Een wilskracht die voornamelijk door het brein wordt uitgeoefend, is als het koude licht van de maan, dat niet de kracht heeft om de vormen te verwarmen waarop het valt. De levengevende wilskracht komt uit het hart en werkt als de stralen van de zon die leven opwekken in mineralen, planten en dieren. Dat waarnaar de mens met zijn hart verlangt, en niet datgene wat hij zich louter met zijn brein voorstelt, heeft werkelijke kracht. Het is maar gelukkig voor de mens in het algemeen, dat deze spirituele kracht, die de scheppingen van de verbeelding omzet in een objectief zichtbaar bestaan, in het bezit is van slechts een kleine groep. Anders zou de wereld gevuld zijn met levende, gematerialiseerde monsters die de mensheid zouden verslinden. In onze huidige staat van beschaving namelijk, zijn er meer mensen die slechte verlangens koesteren, dan mensen die het goede verlangen. Maar hun wil is niet spiritueel genoeg om krachtig te zijn. Hij komt meer vanuit het brein dan vanuit het hart. Gewoonlijk is hij slechts sterk

genoeg om degene die de slechte gedachte geschapen heeft te schaden, en laat hij de anderen onaangedaan. Zo ziet u, hoe belangrijk het is dat de mens niet in het bezit moet komen van spirituele krachten voordat hij deugdzaam en goed wordt. Dit zijn mysteriën die in vroegere tijden zeer geheim werden gehouden, en die niet aan het plebs onthuld behoren te worden."

We gingen door een gotisch portaal een hal in. Het licht viel binnen door vier hoge ramen in het vertrek, dat achthoekig[20] van vorm was. In het midden van dit vertrek stond een ronde tafel omringd door stoelen. De hoeken die door de zijden van de achthoek gevormd werden, waren voorzien van diverse soorten meubelen. Er waren behoorlijk wat Broeders bijeengekomen en sommigen van hen herkende ik, omdat ik hun afbeelding had gezien in historische werken. Maar wat mij bovenal verbaasde, was dat er twee dames aanwezig waren. De ene leek zeer lang en gedistingeerd; de andere was wat kleiner en wat teerder, maar zij had een niet minder edel uiterlijk en was buitengewoon mooi. Dat ik dames aantrof in het klooster van de Broeders van het Gouden en Rozekruis was een feit dat mij verbaasde en verwarde. Mijn verwarring werd klaarblijkelijk door alle aanwezigen opgemerkt, maar nadat ik was voorgesteld aan alle aanwezige personen - of om het juister uit te drukken, nadat allen aan mij waren voorgesteld, want iedereen leek mij te kennen en niemand had mijn introductie nodig - nam de rijzige dame mij bij de hand en leidde mij naar de tafel, waar zij glimlachend de volgende woorden sprak:

"Waarom bent u zo verbaasd, mijn vriend, om Adepten te zien die een vrouwelijke vorm bewonen in gezelschap van hen die een gedaante van mannelijke aard lijken te hebben? Wat heeft intelligentie te maken met het geslacht van het lichaam? Waar het seksuele instinct eindigt, daar eindigt de invloed van de

---

[20] Acht is een mystiek getal, dat ook in de religieuze architectuur veelvuldig wordt gebruikt. Het symboliseert de verbintenis tussen hemel en aarde.

sekse. Kom nu, neem deze stoel aan mijn zijde en neem wat van deze heerlijke vruchten."

De tafel was bedekt met een verscheidenheid aan uitstekende vruchten, waarvan ik sommige nooit eerder had gezien en die niet in dit land groeien. Het illustere gezelschap nam plaats op zijn zetels en er ontspon zich een conversatie waaraan allen deelnamen. Ik voelde maar al te zeer mijn onvolmaaktheid terwijl ik op deze plek was, maar iedereen leek zich in te spannen om mij op mijn gemak te stellen en mij de indruk te geven dat ik hun gelijke was. De Broeders en Zusters namen nauwelijks van het fruit, maar zij leken er genoegen aan te beleven dat zij mij ervan zagen genieten, en in feite hadden mijn ochtendwandeling en de zuivere lucht van de berg mij een zeer goede eetlust bezorgd. De edele dame naast wie ik gezeten was, slaagde er al spoedig in, mijn beschaamdheid te doen verdwijnen, beantwoordde mijn vragen met betrekking tot de oorzaken van bepaalde occulte verschijnselen en deed een paar praktische experimenten om haar leringen aanschouwelijk te maken. Het volgende kan dienen als een voorbeeld van de krachten die zij bezat om illusies teweeg te brengen.

We hadden het op een gegeven moment over degene die het gebied van het occulte onderzoek wil betreden, en over de onverschrokkenheid en resolute moed waarover zo iemand moet beschikken. "Want", zei zij, "de hele wereld der elementalen, met al zijn monstruositeiten en dierlijke elementen, verzet zich tegen de spirituele voortgang van de mens. De dieren (elementalen) in het dierlijke aspect van het gestel van de mens, leven op zijn leven en op de substantie van zijn dierlijke elementen. Wanneer de goddelijke geest in het hart van de mens ontwaakt en zijn licht zendt in die dierlijke elementen, wordt de substantie waarop deze parasieten leven, vernietigd en beginnen ze te razen, net als andere hongerende beesten. Ze vechten voor hun leven en hun voedsel, en vormen daarom de grootste

hindernissen en tegenstanders voor de spirituele voortgang van de mens. Ze leven in de lagere regionen van de ziel van de mens en zijn onder normale omstandigheden onzichtbaar voor de uiterlijke zintuigen, hoewel ze onder bepaalde omstandigheden zelfs zichtbaar en objectief kunnen worden. Ze leven in gezinnen en brengen hun soort voort, net als onze aardse dieren; ze vechten met elkaar en eten elkaar op. Wanneer de menselijke zelfzuchtige verlangens die van een geringe omvang zijn, allemaal verzwolgen worden door de een of andere grote meester-passie, laat het slechts zien, dat in zijn ziel een monsterlijke elementaal is gegroeid die al de kleinere elementalen heeft verslonden."

Ik antwoordde, dat ik onmogelijk kon geloven dat de mens zo'n levende, lopende menagerie was, en zei dat ik graag een van deze elementalen zou zien, om me ervan bewust te zijn wat hij is.

"Zou u niet bang zijn", vroeg zij, "als een dergelijk kwaadaardig wezen zou verschijnen?"

Ik begon over mijn moed op te scheppen en zei dat ik nooit bang ben van iets dat ik met mijn ogen kan zien en met mijn handen kan bereiken; dat angst het resultaat is van onwetendheid; en dat kennis alle vrees uitbant.

"U hebt gelijk," antwoordde zij, "maar wilt u zo goed zijn, mij even die mand met peren aan te reiken?"

Ik strekte mijn hand uit naar de mand met peren, die in het midden van de tafel stond. Toen ik op het punt stond die te grijpen, rees er een vreselijke ratelslang op van tussen het fruit, die met haar kop wiegde en met haar ratels een geluid maakte alsof ze zeer kwaad was. Vol afgrijzen trok ik mijn hand terug en ontsnapte ternauwernood aan haar giftige beet, maar terwijl

ik haar aanstaarde, rolde de slang zich op tussen de peren, verdwenen haar glinsterende schubben in de mand en was ze verdwenen.

"Wanneer u het gewaagd had de slang te grijpen," zei een van de Broeders, die het tafereel had gadegeslagen, "had u bevonden dat het slechts een schaduw was."

"De wil", merkte de Imperator op, "is niet zo maar een levengevende kracht. Hij is ook een vernietiger. Hij doet de atomen van de oerstof samenkomen rond een centrum. Hij houdt ze bijeen, of hij kan ze wederom in de ruimte doen uiteenvallen. Hij is Brahma, Vishnu en Shiva in één: de schepper, onderhouder en vernietiger van de vorm."

"De elementalen", zei de schone dame, "beheersen ons wanneer wij hen niet beheersen. Wanneer we ze zonder angst aanvallen, kunnen ze ons niet schaden. Voor hen is onze gedachte destructief, omdat zij de scheppingen zijn van onze eigen gedachten."

De conversatie gedurende ons ontbijt kwam op occultisme en verwante onderwerpen. "Occultisme en alchemie", zei een van de Broeders, "zijn tegelijkertijd de moeilijkste en de gemakkelijkste dingen om te vatten. Ze zijn gemakkelijk te begrijpen, als we slechts kijken naar de geheimen der natuur in het licht van de wijsheid waarmee ieder menselijk wezen, behalve een idioot, door de natuur is voorzien ten tijde van zijn geboorte. Maar wanneer in plaats van de zon van de goddelijk wijsheid, door irrationele scholing het kunstmatige kaarslicht van foutieve logica, sofisterij en speculatie is ontstoken, stapt de mens uit zijn natuurlijke staat en wordt hij onnatuurlijk. De beelden van de eeuwige waarheden - die in zijn geest weerspiegeld werden toen hij nog kind en onschuldig was, en niet afdoende verstandelijk ontwikkeld om ze te begrijpen - worden

tegen de tijd dat zijn verstand ontwikkeld is, door vooroordelen en misvattingen zo verwrongen en verdraaid, dat hun oorspronkelijke vormen niet langer herkenbaar zijn, en de mens in plaats van het werkelijke, alleen de hallucinaties ziet die door zijn fantasie geschapen zijn."

"Bedoelt u te zeggen," vroeg ik, "dat de mens alles over de aard der dingen kan weten, naast dat wat hem is bijgebracht door zijn boeken?"

"Heeft het kind", vroeg de Adept in antwoord op mijn vraag, "een instructeur nodig om hem uit te leggen hoe hij de borsten van zijn moeder moet gebruiken? Heeft het vee boeken over plantkunde nodig om te weten welke gewassen giftig zijn en welke gezond? De kunstmatige systemen die door de mens zijn geschapen en daarom onnatuurlijk zijn, kan men niet vinden in het boek der natuur. Om de naam te kennen van iets wat de mens voor hem heeft uitgevonden, heeft het kind de uitleg van de mens nodig. Maar de essentiële eigenschappen van iets zijn onafhankelijk van de naam die men eraan geeft. Shakespeare zegt, dat een roos een aangename geur heeft, ook als men haar een andere naam geeft. In het huidige stadium van onderwijs, weten de natuurfilosofen alles van de kunstmatige namen en classificaties der dingen, maar slechts heel weinig van hun innerlijke eigenschappen. Wat weet een moderne plantkundige van de signatuur van planten, waaraan de occultisten de medische en occulte eigenschappen van planten herkennen zodra zij ze zien? De dieren zijn natuurlijk van aard gebleven, terwijl de mens onnatuurlijk is geworden. Het schaap hoeft niet door een zoöloog geïnstrueerd te worden dat hij moet vluchten wanneer een tijger nadert. Hij weet door diens uiterlijk, en zonder argumenteren, dat dit zijn vijand is. Is het niet veel belangrijker voor het schaap om het wreedzuchtige karakter van de tijger te kennen, dan te weten dat deze tot het geslacht *felis* behoort? Als een schaap door een wonder verstandelijk zou

worden, zou hij zo veel leren over de buitenkant, de anatomie, fysiologie en genealogie van de tijger, dat hij het zicht zou kwijtraken op diens innerlijke aard, en erdoor verslonden worden. Dit lijkt misschien een absurd voorbeeld, maar toch geeft het precies weer hoe het er elke dag aan toe gaat op uw scholen. Daar ontvangt de opkomende generatie wat zij een wetenschappelijke scholing noemt. Men leert haar alles over de buitenkant van de mens, en hoe die vorm comfortabel kan worden gevoed, onder dak gebracht en gehuisvest, maar het zicht op de ware mens die deze vorm inneemt, is totaal verloren gegaan. Zijn noden worden verwaarloosd, hij wordt uitgehongerd, slecht behandeld en gekruisigd. Sommige van uw 'grote lichten der wetenschap' zijn zo kortzichtig geworden, dat zij zelfs ontkennen dat hij bestaat."

"Maar", wierp ik tegen, "heeft de mens niet een grote voorsprong op de dierlijke schepping, nu hij een intellect bezit waardoor hij de eigenschappen van dingen kan begrijpen, terwijl de dieren ze alleen maar instinctief aanvoelen?"

"Dat is zo," zei de Broeder", "maar de mens zou zijn verstand moeten gebruiken in overeenstemming met de rede, en die niet met zijn intellect in de weg moeten zitten. Het instinct in dieren is de werkzaamheid in het dierlijke organisme van het beginsel waarvan wij de werkzaamheid in menselijke wezens 'rede' noemen. Het is de eigenschap van de ziel om de waarheid aan te voelen, terwijl het de functie van het verstand is, datgene te begrijpen wat instinctief of intuïtief door de ziel wordt aangevoeld, of waargenomen door de uiterlijke zintuigen. Zou het verstand geheel in harmonie werken met de rede, dan zouden alle verstandelijke mensen niet alleen intellectueel zijn, maar ook wijs. Maar wij weten uit onze dagelijkse ervaring, dat intellectualiteit niet noodzakelijk vergezeld gaat van wijsheid, en dat zij die het geslependst zijn, dikwijls ook het wreedst zijn, en de geleerdsten dikwijls het onredelijkst.

De eerste en belangrijkste stap", zo ging de Broeder voort, "die de mens moet nemen, wanneer hij spirituele macht wil verwerven, is, natuurlijk te worden. Slechts wanneer hij al zijn onnatuurlijke eigenschappen heeft afgeworpen, mag hij hopen dat hij spiritueel sterk wordt. Zou hij spiritueel worden voordat hij natuurlijk wordt, dan zou hij een onnatuurlijk, spiritueel monster zijn. Zulke monsters zijn er geweest en ze bestaan nog steeds. Het zijn de spirituele krachten van het kwaad dat via de menselijke gestalten werkt. Het zijn de adepten van de zwarte magie, tovenaars en schurken van uiteenlopende gradaties."

"Dan neem ik aan," zei ik, "dat grote criminelen tot op zekere hoogte zwarte magiërs zijn."

"Dat hoeft niet zo te zijn", antwoordde de Broeder. "De meeste slechtdoenden doen het kwade niet zozeer uit liefde voor het kwaad, maar omdat zij iets willen bereiken uit zelfzuchtige doeleinden. De schurken die op de weg zijn naar zwarte magie, doen kwaad omdat zij dat geweldig vinden; net zoals iemand die op de weg is naar waar adeptschap het goede voornamelijk doet omdat hij graag het goede doet. Maar het maakt niet uit of de mens goede of slechte handelingen volvoert. Wanneer hij ze voortdurend herhaalt, gaat hij ze uiteindelijk instinctief voltrekken. Daardoor valt zijn eigen karakter geleidelijk aan samen met hetzij het goede, hetzij het kwade. Wie een vlieg pijnigt, alleen maar om het pijnigen en omdat hij dat leuk vindt, is verder voortgeschreden op de weg naar schurkachtigheid en het absolute kwaad met de daaruit voortkomende vernietiging, dan iemand die een mens vermoordt omdat hij zich inbeeldt dat het voor zijn eigen bescherming nodig is dat hij hem vermoordt."

Hier ging de conversatie over op witte magie en de wonderbaarlijke krachten van bepaalde Tibetaanse Adepten. De Imperator, die hen kort geleden nog bezocht had, gaf een

gedetailleerd verslag van zijn bezoek. Het klinkt misschien vreemd, maar het verslag dat de Imperator over dat bezoek heeft gedaan, is volledig uit mijn geheugen gewist, en ik kan mij er helemaal niets meer van herinneren, terwijl alle details van het andere deel van ons gesprek diep in mijn geheugen gegrift zijn. Het lijkt wel of de herinnering aan het verslag met opzet uit mijn denkvermogen werd gewist.

Nadat ons ontbijt was afgelopen, bracht de Imperator mij onder de hoede van de twee vrouwelijke Adepten en vertelde mij, dat hij zich spoedig weer bij ons zou voegen om mij zijn alchemistische laboratorium te laten zien. Daarop begeleidde ik mijn twee beschermers naar de prachtige tuin.

V. Herinneringen aan vorige levens

Wij gingen een laan door, die gevormd werd door oleanderstruiken die in volle bloei stonden, en arriveerden bij een klein rond paviljoen dat op een kleine verhoging stond en een prachtig uitzicht bood over het landschap en de grote bergtoppen in de verte. Het dak van het paviljoen werd gedragen door marmeren kolommen die door klimop waren omgeven, groeiend rond de pilaren en bijna het dak bedekkend. Hier en daar hing het naar beneden in de open ruimten. Wij gingen zitten en na een korte pauze zei mijn vriendin, die ik Leila zal noemen: "Ik ben u een verklaring verschuldigd met betrekking tot de opmerkingen die ik gemaakt heb, toen ik uw verbazing zag over het feit dat het vrouwelijke geslacht onder de Broeders van het Gouden en Rozekruis vertegenwoordigd was. Uw intuïtie heeft goed tot u gesproken. Het gebeurt inderdaad niet erg vaak dat een individu adeptschap bereikt terwijl hij in een vrouwelijk lichaam woont, omdat een dergelijk organisme niet zo goed als dat van een man is toegesneden op het ontwikkelen van energie en kracht. Daarom is het regelmatig het geval, dat de vrouwen die ver gevorderd zijn op de weg naar adeptschap moeten reïncarneren in een mannelijk organisme, voordat zij het eindresultaat kunnen bereiken. Niettemin worden uitzonderingen aangetroffen. U weet, dat het organisme van een man niet fundamenteel verschilt van dat van een vrouw. In ieder menselijk wezen komen mannelijke en vrouwelijke elementen samen. In vrouwen hebben de vrouwelijke elementen doorgaans de overhand, en in mannen zijn de mannelijke gewoonlijk het actiefst, hoewel we ook vrouwen met een mannelijke aard ontmoeten, en mannen die een vrouwelijke aard hebben. In een volmaakt menselijk wezen zijn de mannelijke en vrouwelijke elementen bijna even sterk, met een licht overwicht van het mannelijke element, dat de voortbrengende kracht in de natuur vertegenwoordigt, terwijl het vrouwelijke element het vorm-

gevende beginsel vertegenwoordigt. Deze occulte wet, die ons diep in de geheimen der natuur zou leiden als we die nu zouden moeten uitleggen, wordt voor u duidelijker te begrijpen als u de wetten van harmonie bestudeert. U zult dan ontdekken dat het mol-akkoord de harmonieuze tegenhanger van het dur-akkoord is, maar dat de grootste schoonheid zijn uitdrukking vindt in dur. Er zijn talloze andere analogieën te vinden, en wij laten het aan uw eigen vernuft over om ze te ontdekken.

"Wanneer u daarom een Adept vindt die een vrouwelijk organisme bewoont, is uw conclusie juist dat zo'n abnormale omstandigheid moet worden toegeschreven aan bepaalde buitengewone omstandigheden en ervaringen waar zo'n Adept gedurende zijn laatste incarnatie doorheen is gegaan. Een plant in een broeikas zal sneller groeien dan eentje waar niet voor gezorgd is, en zo kan ook buitengewoon lijden de vroege ontwikkeling veroorzaken van de bloem der spiritualiteit, die zonder een dergelijk lijden wellicht had plaatsgevonden, maar veel later in de een of andere incarnatie."

Deze onthulling wekte mijn nieuwsgierigheid en ik smeekte de dame mij verslag te doen van haar vorige leven, zoals het was voordat zij een Adept werd.

"Soms is het pijnlijk", antwoordde Leila, "om stil te blijven staan bij de herinneringen aan het verleden, maar misschien wil onze zuster Helena u zo'n verslag van haar leven geven."

De aangesproken dame glimlachte en zei: "Dat zal ik zeker doen om onze bezoeker te plezieren, maar in verhouding tot uw leven was dat van mij zeer oninteressant. Wanneer u met uw geschiedenis wilt voortgaan, zal ik aan het slot die van mij eraan toevoegen."

"Heel goed dan," antwoordde Leila, "maar om de kwestie te vereenvoudigen en om tijd te besparen, zal ik u de beeldende weergave ervan in het astrale licht laten zien. Kijk op de tafel voor u."

Ik keek naar het gepolijste oppervlak van de ronde marmeren tafel die in het midden van het paviljoen stond, en terwijl ik keek, verscheen op het oppervlak ervan het levensechte beeld van een slagveld. Er waren strijdende legers die met zwaarden en speren vochten; mannen te paard en mannen te voet; ridders in fonkelende wapenrusting en gewone soldaten. Het gevecht neemt in hitte toe. De doden en gewonden bedekken de grond. De soldaten ter linkerzijde beginnen grond prijs te geven, terwijl die ter rechterzijde oprukken. Plotseling verschijnt er links een prachtige vrouw, gekleed in een harnas, die in één hand een zwaard draagt en in de andere een banier. Haar gelaatstrekken lijken op die van de vrouwelijke Adept. Bij haar aanblik lijken de mensen links met kracht vervuld te raken, terwijl hun vijanden met ontzetting lijken te zijn geslagen. Dezen vluchten, achtervolgd door de mannen van de linkerkant, en een kreet van overwinning stijgt op. Dan vervaagt het beeld.

Nu verschijnt er een ander beeld op de tafel. Het lijkt het interieur te zijn van een katholieke kerk. Er is een grote bijeenkomst van hoogwaardigheidsbekleders van kerk en staat, van ridders en edelen, bisschoppen en priesters, en een grote hoeveelheid mensen. Voor het altaar knielt een geharnaste ridder, die de koning lijkt te zijn. Een bisschop, behangen met de tekenen van zijn ambt, zet hem een gouden kroon op het hoofd, maar naast de koning staat weer die edel uitziende vrouw, met een triomfantelijke glimlach op haar gezicht, terwijl zij een vaandel vasthoudt. Er valt plechtige muziek te horen, maar wanneer de kroon op het hoofd van de koning rust en hij opstaat, groeten duizend stemmen hem en vervaagt het beeld.

De volgende prent vertegenwoordigt een kerker gevuld met martelinstrumenten, zoals men ze ten tijde van de Inquisitie gebruikte. Er staan wat mensen die in het zwart gekleed zijn. In hun ogen brandt het vuur van de haat. Anderen zijn in het rood gekleed. Het zijn overduidelijk de voltrekkers van het vonnis. Er verschijnen mensen met toortsen. In hun midden loopt Leila, vastgebonden met kettingen. Ze kijkt met medelijden en verachting naar de mannen in het zwart. Ze stellen haar bepaalde domme vragen, die zij weigert te beantwoorden. Dan beginnen ze haar op een uiterst wrede manier te martelen. Ik wend mijn blik af. Als ik weer opkijk, is het beeld verdwenen.

In zijn plaats verschijnt een ander beeld. Er ligt een stapel hout, en in het midden staat een paal waaraan een ketting is bevestigd. Er nadert een processie, geleid door schurkachtig uitziende monniken en bewaakt door soldaten. Gepeupel omringt de stapel, maar zij maken vrij baan wanneer de processie nadert. Te midden van de monniken en beulen loopt Leila. Ze ziet er bleek uit en is uitgemergeld door het gemartel en het lijden. Haar handen zijn vastgebonden en om haar nek is een touw vastgemaakt. Ze beklimt de stapel en wordt aan de paal vastgebonden. Ze probeert te spreken, maar de biddende monniken gooien water in haar gezicht om haar te dwingen dat zij blijft zwijgen. Er verschijnt een beul met een brandende fakkel. Het hout begint te branden; de vlammen beroeren het lichaam van de prachtige vrouw. Ik wilde er niet meer naar kijken en begroef mijn gezicht in mijn handen. Ik wist wie Leila was.

Nadat ik was bijgekomen van de indruk die deze verschrikkelijke aanblik op mijn bewustzijn had gemaakt, gaf ik tegenover Leila uitdrukking aan mijn bewondering voor haar moed en deugd. Ik had haar altijd bewonderd als historisch figuur en keek graag naar haar afbeelding. Nu stond zij voor

mij, het levende origineel, jeugdig en sterk, edel, mooi, en toch was zij volgens de geschiedenis meer dan 450 jaar oud.

Het is zinloos om in het bijzijn van de Adepten een gedachte te verbergen. Leila nam mijn gedachte waar en beantwoordde die.

"Nee," zei zij, "ik ben veel ouder dan u denkt. Ik en u, en wij allen, zijn net zo oud als de schepping. Wij bestonden reeds toen de geest begon te ademen nadat de Grote Pralaya voorbij was[21] en uit het centrum het licht van de Logos uitzond, dat de wereld schiep. Wij blijven net zo lang bestaan tot dit licht naar zijn bron terugkeert. De God in ons kent geen leeftijd. Hij is eeuwig en onafhankelijk van de eigenschappen van tijd. Ook kunnen onze spirituele lichamen niet door vuur worden vernietigd."

"Maar," zei ik, "uw lichaam werd vernietigd door vuur."

"Dat wat vernietigd werd," antwoordde Leila, "was in feite de grofste materiële substantie van mijn lichamelijke gestel. Toen het vuur de grove stof verteerde, rees mijn etherische vorm boven het vuur en de rook uit. Hij was onzichtbaar voor de menigte die aanwezig was. Hun zintuigen zijn zo grof, dat zij alleen maar grove materie kunnen waarnemen. Maar voor de Adepten die in hun etherische gedaante aanwezig waren en voor mij zorgden, was hij zichtbaar. Na een korte periode van bewusteloosheid werd ik weer wakker in het uiterlijke leven. Geleidelijk kreeg mijn lichaam weer een vaste vorm, door de uitwerking van de invloeden die in mijn nieuwe woning de overhand hadden. Daarom ben ik voor u op dit moment net zo zichtbaar en tastbaar alsof ik nog steeds mijn materiële vorm bewoon."

---

[21] Een van de vier soorten kosmologische, inerte bestaansperioden uit de Hindoe-filosofie. Van sommige beloopt de duur biljarden jaren. De bekendste ervan staat bekend als 'de Nacht van Brahma'.

"Dan neem ik aan," zei ik, "dat ook het astrale lichaam van ieder mens of dier, na het verlaten van de stoffelijke vorm, op deze wijze zo'n vaste vorm kan aannemen, en dat de geesten van de doden op die manier tot verschijnen kunnen worden gebracht in een tastbare en zichtbare vorm."

"Dat kan, en het is ook dikwijls gedaan", antwoordde Leila, "door de doortrapte praktijken van de necromantische kunst. Het is mogelijk met de aardgebonden astrale schaduwen van sommige mensen die plotseling zijn gestorven door een ongeluk of moord, in wier astrale vormen er daarom nog steeds een grote hoeveelheid moleculaire adhesie is. De astrale vormen van hen die lang geleden gestorven zijn, kunnen niet op die wijze worden opgeroepen, omdat hun astrale lichamen allang uiteen zijn gevallen door de invloeden van het astrale gebied. Die 'gematerialiseerde' vormen hebben echter geen eigen leven en zijn niet blijvend. Zij leven slechts door middel van het levensbeginsel dat bij hen is ingebracht door de necromantiër die zulke handelingen bewust uitvoert, of door het medium dat ze onbewust uitvoert. Om ervoor te zorgen dat een astrale vorm voortgaat met leven na de dood van de stoffelijke vorm, moet die vorm spiritueel leven hebben verworven gedurende het leven van het stoffelijke lichaam."

"De astrale vorm", zei ik, "die zich in het stoffelijke lichaam van ieder menselijk wezen bevindt, heeft toch leven?"

"Dat klopt," antwoordde zij, "maar het is niet in ieder menselijk wezen in het centrum van het leven en het bewustzijn. In gewone stervelingen is de zetel van het leven het bloed dat in de slagaderen en aderen van de stoffelijke vorm zit. De astrale vorm leeft dan als het ware uitsluitend vanuit de reflex van dat stoffelijke lichaam. In de Adept is het centrum van het leven en het bewustzijn gevestigd in het organisme van zijn ziel, bekleed

met de astrale vorm, en daarom is dit centrum zelfbewust en onafhankelijk van het leven van het stoffelijke lichaam. Gedurende eerdere incarnaties had ik dat leven en bewustzijn van de geest al verworven. Ik was op de weg naar adeptschap voordat ik in een boerenhutje werd geboren. Gedurende mijn kindertijd ging ik op een spirituele manier om met Adepten, hoewel ik hen verstandelijk niet kende, omdat mijn intellectuele werkzaamheid, het resultaat van mijn stoffelijke bouw, toen niet afdoende volmaakt was om te begrijpen wat mijn geest waarnam. Maar," vervolgde zij, "we laten deze metafysische veronderstellingen voor wat ze zijn, want ik zie dat ze uw brein vermoeien. Ze zijn des te moeilijker te bevatten nu er geen regel is zonder dat er wel een uitzondering op is. De natuurwetten zijn zo, dat ze eindeloze varianten kunnen voortbrengen."

"Erg bedankt voor uw vriendelijkheid, dat u mij zoveel informatie geeft," zei ik, "maar laat mij u nog één vraag stellen. Wat waren de stemmen die u hoorde en de verschijning die u zag? Was het werkelijk de aartsengel Michael die u uw missie gaf en u in uw overwinningen bijstond?"

"Nee", was het antwoord. "Engelen grijpen niet persoonlijk in wereldlijke zaken in; de spirituele mens staat hoger dan zij. Het was de invloed van een van onze Broeders. Hij was vroeger een groot krijgsman en patriot. Zijn kracht kwam bij mij binnen en nam de vorm aan van een ridder, die de aartsengel vertegenwoordigt voor wie ik altijd grote bewondering had gehad, en wiens beeld ik heel sterk in gedachten had … Maar kijk …"

Tot mijn grote verbazing veranderde Leila plotseling in het lichtgevende wezen van een ridder, in een schitterende wapenuitrusting die flonkerde als de zon, zodat ik mijn ogen moest bedekken uit angst blind te worden. De verschijning verdween in een oogwenk, en daar stond Leila weer in haar vorige vorm.

Ik had al lange tijd de trekken van de andere vrouwelijke Adept geobserveerd, en het leek me alsof ik haar ergens had gezien, misschien in mijn dromen. Ja, ik herinner me, dat toen ik nog maar een kind was, ik ooit een visioen had gehad terwijl ik in een staat tussen slapen en waken was. Het leek mij toen, alsof een engel of een bovenaards wezen, gehuld in het wit terwijl zij een witte lelie in haar hand hield, in de lucht boven mijn hoofd zweefde terwijl zij de lelie naar mij toe hield. Hoe vaak had ik in mijn hart gebeden dat ik die schone gestalte weer zou zien. En nu was deze vrouw - als ik mij niet vergiste - de gestalte die ik in mijn droom had gezien.

Ze was buitengewoon mooi. Haar lange, zwarte, golvende haar vormde een sterk contrast met haar gewone, witte, golvende gewaad, dat haar gestalte met gracieuze plooien omhulde. Haar tint was bleek en kwetsbaar en ze had een zuiver Grieks profiel. Haar donkere ogen leken tot in de allerdiepste kern van mijn ziel binnen te dringen, en daar een vuur van zuivere liefde en bewondering te ontsteken, zonder enige vermenging met het dierlijke element.

"Mijn leven", zei Helena[22], "was van weinig belang. Ik werd geboren in St.-Petersburg. Mijn vader was officier in het keizerlijke leger. Hij stierf toen ik nog heel jong was en liet zijn gezin in grote armoede achter. Buiten het gezelschap van mijn moeder, mijn familieleden en een leraar was er niets dat mij tot deze wereld aantrok. Mijn denkvermogen ontplooide zich en genoot van bovenaardse vreugden. Ik hield van gedichten en keek graag naar de wolken die door de lucht zeilden, omdat ik daarin voorwerpen van schoonheid wilde zien. Ik legde in de

---

[22] Hartmann heeft zich bij de keuze van de naam Helena, haar Russische afkomst en het militaire ambt van haar vader, ongetwijfeld laten leiden door de achtergrond van Mme. Helena Blavatsky van de theosofen, met wie hij nauwe banden onderhield.

geest contact met de helden uit het verleden. Maar de ontwikkeling van mijn lichamelijke vorm kon de ontplooiing van het denkvermogen niet bijbenen. Koude, uithongering en gebrek verhaastten dat die vorm uiteenviel. Nadat ik mijn achttiende jaar had bereikt, verliet ik mijn verwaarloosde, veeleisende vorm en werd ik vriendelijk door de Broeders ontvangen."

Haar onopgesmukte en bescheiden verhaal vervulde mijn hart met medelijden. "En was er niemand", zei ik, "onder de mensen in uw land die intelligent genoeg was om uw genie op te merken en u steun te geven?"

"Zij hebben een kostbaar monument opgericht te mijner nagedachtenis", antwoordde zij, "nadat mijn lichaam het had begeven. Een deel van het geld dat eraan besteed was, had mij al het nodige kunnen verschaffen om mijn leven te verlengen. Zij die mij kenden toen ik nog leefde, bewonderden mijn gedichten en mijn talenten, maar zij waren arm, net als ik. Maar laat dat rusten. De omstandigheden waaronder de mensen leven, zijn de gevolgen van eerder verworven karma. Mijn armoede en lijden had ik zelf aangetrokken. Ik heb reden om zeer tevreden te zijn met mijn lot."

Terwijl de dame sprak, had ik haar gelaatstrekken bekeken. Was zij het werkelijk, die mij jaren geleden in een droom was verschenen? Was zij het, die met die lelie wuifde, alsof het een zegening aankondigde? Was het de magnetische stroom, die via dat symbool de diepten van mijn hart leek binnen te stromen en daar een hoger leven in werking riep? Kon die gebeurtenis een droom zijn geweest? Vulde die niet mijn gehele wezen met geluk op het moment dat het gebeurde? Bleef de herinnering eraan niet diep in mijn hart gegrift, terwijl duizenden andere dromen vervaagd waren?

Helena stond op, en terwijl zij haar hand stak in een van de open plekken tussen de pilaren, brak zij een witte lelie af die dicht tegen de muur aan groeide. Die gaf zij aan mij, en zei: "Bewaar deze bloem. Die zal niet als een droom vervagen. En wanneer u hem ziet, zult u weten dat ik niet een voortbrengsel ben van hallucinatie."

Ik bedankte haar en smeekte haar mijn beschermer te blijven in de toekomst, zoals ze dat ook in het verleden was geweest. Hierop antwoordde zij: "Wij kunnen alleen diegenen helpen die zichzelf beschermen. Wij kunnen alleen hen beïnvloeden die gereed zijn onze invloed te ontvangen. Wij kunnen alleen hen benaderen die spiritueel onze eigen sfeer naderen. Liefde veroorzaakt wederzijdse aantrekking; de zuiveren worden door het zuivere aangetrokken, en de slechten tot datgene wat slecht is. Geven vooronderstelt het vermogen om te ontvangen van de zijde van de beoogde ontvanger. Het zonlicht staat open voor iedereen, maar niet iedereen is in staat het te zien. De eeuwige fontein der waarheid is onuitputtelijk en universeel, maar er zijn slechts weinigen die hun hart voor de zonneschijn of de waarheid openen. Tracht voortdurend uit te stijgen boven de sfeer van zelfzuchtigheid, want dan bent u in het gezelschap van degenen die hun dierlijke elementen hebben afgeworpen en in de geest leven."

Toen de dame was uitgesproken, naderde een andere Adept het paviljoen. De man was klein van stuk, maar had een hoogst intellectuele uitdrukking op zijn gezicht, hetgeen dadelijk aangaf dat hij een Meester moest zijn. Zijn hoofd was van boven bijna kaal en toonde de zeer opmerkelijke bouw van zijn schedel. Aan weerszijden echter had hij grijze haarlokken. In hem herkende ik onmiddellijk iemand wiens afbeelding ik dikwijls had gezien en wiens aanwezigheid ik vaak gevoeld

had. Ik zal hem Theodorus[23] noemen. Gedurende zijn aardse leven was hij een groot Adept en Rozekruiser. Hij was een belangrijk arts en heeft de wonderlijkste genezingen bewerkstelligd. Hij was een groot alchemist en kende het geheim van het Kruis en de Roos, van de Rode Leeuw en de Witte Adelaar.

Toen hij binnenkwam, kondigde hij aan, dat de Imperator was weggeroepen om zijn aandacht te schenken aan bepaalde belangrijke kwesties die met de politiek op het aardse vlak te maken hadden. Hij merkte schertsend op, dat hij was vertrokken om een bepaalde staatsman ervan te weerhouden dat hij een daad van stupiditeit zou begaan, die - wanneer hij er niet in zou slagen die tegen te houden - een grote oorlog zou veroorzaken. Daarom was hij door de Imperator gedeputeerd om mij het alchemistisch laboratorium te laten zien en een aantal van mijn misvattingen betreffende alchemie recht te zetten. Ik aarzelde nogal om het gezelschap van de dames te verlaten, en had op dat moment wel willen sterven om het mijn ziel mogelijk te maken in hun gezelschap te blijven. Maar ik kon de uitnodiging niet met goed fatsoen afslaan. De dames vonden het goed dat ik mij terugtrok en ik ging met Theodorus de hallen van het klooster in.

---

[23] 'De door God geschonkene'. De beschrijving van het uiterlijk van deze Theodorus, alsook de verwijzing naar de Rode Leeuw en de Witte Adelaar, plus het voorvoegsel 'Theo', verwijzen overduidelijk naar Theophrastus Paracelsus, over wie Hartmann een afzonderlijk werk schreef.

VI. Het alchemistisch laboratorium

Wij gingen door een prachtige, brede gang, waar langs alle zijden fijn uitgevoerde marmeren beelden stonden, die de goden en godinnen van de oudheid weergaven; en bustes van de helden uit vroegere tijden. "Deze standbeelden", merkte mijn metgezel op, "vertegenwoordigen de elementaire beginselen van de natuurkrachten, en zo werden zij door de Ouden gepersonifieerd om de eigenschappen van deze beginselen binnen de verbeeldende kracht van het bewustzijn te brengen. Geen van de oude Grieken en Romeinen, behalve de zeer onwetenden, geloofden ooit dat Zeus, Pluto, Neptunus, et cetera, bestaande persoonlijkheden waren, noch hebben zij ze ooit als zodanig vereerd[24]. Ze waren voornamelijk symbolen en personificaties van vormeloze krachten. Dienovereenkomstig zijn de gedaante en het lichaam van de mens niet de werkelijke mens. Ze zijn meer een symbool en personificatie van het karakter en de eigenschappen van de ware mens; een vorm van materie waarin de gedachten van de werkelijke mens hun uitdrukking naar buiten hebben gevonden. De Ouden wisten deze dingen. Alleen de moderne wijsneuzen zien uiterlijke illusies aan voor innerlijke waarheden, en de vorm zien zij voor het beginsel aan. De moderne materialistische religie heeft de universele geest gedegradeerd tot een beperkt wezen, en de grote krachten der natuur tot christelijke heiligen."

---

[24] Dit wordt in extenso behandeld door Michael Maier in zijn werk *Chymisches Kabinet / Atalanta Fugiens* (Het Chemisch Kabinet). In zijn werk *Themis Aurea* (De gouden Themis), *H. 15* zegt hij bovendien: "Toen Alexander de Grote in Egypte was, leerde hij van de priester Leon dat de goden daar - alsook die welke overal elders aanbeden werden als Jupiter, Dionysis, Mars en andere - geen goden waren. Hij meldde dit per brief aan zijn moeder, maar beval dat zijn brief onverwijld moest worden opgedragen aan Vulcanus, opdat de massa die deze goden aanbad niet in verwarring zou worden gebracht." Met andere woorden: de brief moest meteen verbrand worden.

We gingen een ronde hal binnen, die de vorm van een tempel had. Hij had geen ramen, maar ontving zijn licht van een koepel van helder glas. Hoog boven onze hoofden, onder de koepel, waren twee grote ineengevlochten driehoeken, gemaakt van goud en omsloten door een slang die zich in haar staart bijt. In het midden van het vertrek en direct onder dat symbool, stond een ronde tafel met een witmarmeren bovenblad, in het centrum waarvan een kleinere weergave was van de figuur erboven, uitgevoerd in zilver. De muren waren versierd met boekenkasten, waarin een groot aantal boeken over alchemie. Aan de ene kant van de kamer was een soort altaar waarop een brandende lamp stond. Een paar smeltkroezen, een paar flessen op een bijzettafel en een paar leunstoelen completeerden het meubilair van de kamer.

Ik keek om me heen en verwachtte een paar ovens te zien, stoven, retorten en andere spullen zoals ze worden beschreven in boeken over alchemie, maar kon er geen zien. Mijn instructeur, die mijn gedachten las, zei lachend: "Verwachtte u hier een apothekerswinkel aan te treffen? U zit fout, mijn vriend. Deze hele opstelling aan flessen en potten, aan ovens, stoven, retorten, vijzels, filters, ook om vaste stoffen en vloeistoffen te scheiden, en destilleer-, zuiverings- en verfijningsapparaten, et cetera, zoals ze in boeken over alchemie worden beschreven, zijn slechts flauwekul, geschreven om zelfzuchtige en wrede mensen te misleiden, en te voorkomen dat zij in geheimen wroeten waarvoor zij niet geschikt zijn om ze te ontvangen. De ware alchemist heeft voor zijn processen geen ingrediënten nodig zoals hij ze in een drogisterij zou kunnen kopen. De materialen die hij nodig heeft, vindt hij binnen zijn eigen structuur. De verhevenste processen van de alchemie vereisen geen mechanische arbeid; ze bestaan uit het zuiveren van de ziel, en in het transformeren van de dierlijke mens in een goddelijk wezen."

"Maar", zei ik, "behandelden de oude alchemisten dan niet echte metalen en transformeerden zij die niet in andere, van een hogere orde?"

Hierop repliceerde Theodorus: "De onzichtbare beginselen waar het gestel van de mens uit is opgebouwd, noemt men zijn metalen, omdat zij blijvender en slijtvaster zijn dan vlees en bloed. De metalen die gevormd worden door zijn gedachten en verlangens, zullen blijven bestaan nadat de vergankelijke elementen die zijn stoffelijke lichaam vormen, uiteen zijn gevallen. De dierlijke beginselen van de mens zijn de basisstoffen waaruit zijn dierlijke structuur bestaat; ze moeten worden veranderd in edeler metalen doordat hij zijn ondeugden transformeert in deugden, totdat zij door alle kleuren heengaan en veranderen in het goud van zuivere spiritualiteit. Om dit te bereiken, is het nodig dat de grofste elementen van zijn astrale vorm sterven en verrotten, zodat het licht van de geest door de harde schaal heenbreekt en de innerlijke mens tot leven en werkzaamheid roept."

"Dan moeten we al die alchemistische recepten die we in boeken vinden, slechts in figuurlijke zin lezen", zei ik, "en hebben zij niets van doen met materiële substanties, zoals zout, zwavel, kwik, et cetera."

"Niet helemaal", antwoordde de Adept. "Er zijn geen harde scheidslijnen tussen de diverse rijken in de natuur. De uitwerkingen van wetten die in het ene rijk zichtbaar worden, vinden hun analogie in andere rijken. De processen die plaatsvinden in de spirituele gebieden, vinden ook plaats in de astrale en stoffelijke gebieden, waarbij ze natuurlijk aan aanpassingen onderworpen zijn die samenhangen met de situaties die op deze gebieden bestaan. De natuur is niet, zoals uw geleerden lijken te geloven, een verzameling van fundamenteel verschillende objecten en elementen. De natuur is een geheel, en alles in het

organisme is in wisselwerking met ieder ander ding dat zich daarin bevindt. Dit is een feit dat bekend was bij de oude alchemisten. De moderne chemici zouden er verstandig aan doen dit niet te vergeten. In het boek Zohar[25] vinden wij namelijk reeds de volgende passage, die u het beste in uw boek kunt noteren, opdat u haar niet zult vergeten: 'Alles wat op aarde bestaat, heeft zijn etherische tegendeel boven de aarde,' (dat wil zeggen, in het innerlijke gebied), 'en er is niets, ook al lijkt het in de wereld zeer onbelangrijk, dat niet afhankelijk is van iets hogers,' (of innerlijkers) 'zodat wanneer het lagere deel handelt, het aangrenzende hogere deel daarop reageert'."

"De Ouden hebben onderwezen", wierp ik in het midden, "dat de mens een kleine wereld[26] is, opgebouwd op dezelfde wijze als de grote wereld die hij bewoont."

"Dat is waar," zei de Adept, "maar u moet het niet zuiver als een theorie beschouwen, maar het in werkelijkheid omzetten. In uzelf is het universum met al zijn krachten vervat, hemel en hel, engelen en duivels, en alle koninkrijken met hun inwoners. U kunt ze tot leven roepen naar het u belieft. U bent de god en schepper binnen uw eigen universum. Voortdurend bevolkt u die wereld met vormen, die door uw gedachten tot bestaan komen, en met de kracht van de wil blaast u ze leven in. In ieder menselijk wezen zijn in de kiem de essences opgeslagen die het minerale, plantaardige, dierlijke of menselijke rijk uitmaken. In ieder mens zitten krachten die kunnen worden ontwikkeld tot een tijger, een slang, een kikvors, een draak, in een wijze of een schurk, in een engel of duivel, in een Adept of een God. Deze

---

[25] Ofwel 'Uitstraling'. Deel van de kabbala.

[26] In de *Fama Fraternitatis* komt de term *minutus mundus* voor: 'de kleine wereld', of (vaker gebruikt) 'het kleine universum'. Synoniem aan de microkosmos. Het betreft een verschijnsel dat in de tombe van Christian Rosencreutz werd aangetroffen.

elementen, die gemaakt zijn om te groeien en ontwikkeld te worden, worden het *alter ego* van de mens en vormen zijn Zelf. Kijk naar de ineenstrengelde driehoeken boven uw hoofd. Deze vertegenwoordigen de macrokosmos met al de krachten die hij bevat, de wederzijdse doordringing en vereniging van geest en stof, binnen de nooit eindigende cirkel der eeuwigheid. Kijk naar het kleinere symbool op de tafel voor u; dat vertegenwoordigt dezelfde elementen binnen het gestel van de mens. Wanneer u de twee ineengestrengelde driehoeken die in uw lichaam bestaan, in harmonie kunt brengen met die welke in het universum bestaan, zullen de krachten der natuur de uwe zijn en zult u ze kunnen leiden en beheersen."

Ik dacht aan de aard van de vele verschillende ingrediënten die nodig waren om een alchemistisch experiment te volvoeren, en aan de manier waarop ze gemengd moesten worden, maar Theodorus ving mijn gedachte op en antwoordde:

"Het universele proces waardoor alle levensprocessen plaatsvinden, is de ontplooiing van het leven. Wie de levenskracht kan richten en beheersen, is een alchemist. Hij kan nieuwe vormen scheppen en de substantie van die vormen vergroten. De chemicus schept niets nieuws; hij vormt alleen maar nieuwe combinaties van de substanties die hij in zijn bezit heeft. De alchemist zorgt ervoor, dat de substantie overeenkomstige elementen aantrekt vanuit het onzichtbare pakhuis in de natuur, en dan toeneemt. De chemicus werkt met stoffen waarin het levensbeginsel niet werkzaam is. Dat wil zeggen, waarin het zich voornamelijk als een mechanische of chemische energie laat zien. De alchemist heeft met het levensbeginsel te maken, en doet levende gedaanten ontstaan. De chemicus kan zwavel omvormen in een onzichtbaar gas, en dat gas weer zwavel laten worden. De zwavel die aan het eind van het experiment wordt verkregen, zal qua hoeveelheid evenveel zijn als die was in het begin. De tuinman echter die een zaadje in de

grond stopt, en de voorwaarden voorbereidt die voor dat zaadje nodig zijn om tot een boom uit te groeien, is een alchemist. Hij schept namelijk iets dat niet kant en klaar in het zaadje zat, en uit één zaadje kan hij aldus duizend zaadjes verkrijgen van dezelfde soort."

"Maar," wierp ik tegen, "men zegt dat de Rozekruisers het vermogen bezaten om ijzer, zilver of kwik in goud om te zetten. In zuiver zilver of kwik zit echter geen goud. Hoe konden zij dan iets tot groei brengen dat niet bestond?"

De Adept glimlachte en zei: "Door uw lippen spreekt de geleerde onwetendheid van uw moderne beschaving, die de waarheid niet kan zien, omdat ze een berg van misvattingen en wetenschappelijke vooroordelen heeft geschapen, die nu tussen haarzelf en de waarheid in staan. Laat mij u dan nog een keer vertellen, dat de Natuur een eenheid is, en dat als gevolg daarvan ieder deeltje aan materie, ook het kleinste, een deel der natuur is waarin de mogelijkheden verborgen zijn van het geheel. Ieder partikeltje stof kan zich onder gunstige omstandigheden ontwikkelen tot een universum waarin alle elementen te vinden zijn die in de natuur bestaan. De reden waarom uw geleerden niet in staat zijn deze waarheid te bevatten, is dat hun fundamentele leerstellingen over de samenstelling van materie en energie volstrekt onjuist zijn. Uw dualisme in de theologie is de oorzaak geweest van ongekende ellende, door een voortdurende strijd te scheppen tussen God en de duivel. Uw polytheïsme in de wetenschap verblindt de ogen. Het zit het oordeel van de geschoolden dwars en houdt ze in onwetendheid. Wat weet u van de eigenschappen van de primordiale stof? Wat weet u van het verschil tussen materie en kracht? Alle zogenaamde 'eenvoudige substanties' die bekend zijn aan uw wetenschap, zijn oorspronkelijk uit de primordiale materie gegroeid. Maar deze primordiale materie is een eenheid; ze is slechts één. Dientengevolge moet elk deeltje van deze pri-

mordiale materie onder bepaalde voorwaarden kunnen uitgroeien tot goud. Onder andere voorwaarden brengt het ijzer voort, onder weer andere kwik, et cetera. Dit is wat de oude alchemisten bedoelden toen zij zeiden, dat elk van de zeven metalen de zaden bevat van de andere zeven. Zij onderwezen ook, dat ten behoeve van het transmuteren van het ene lichaam in het andere, het lichaam dat getransmuteerd moet worden, eerst moet worden herleid tot zijn *prima materia*[27]."

Maar," ging hij voort, "ik zie dat u staat te popelen om deze leerstellingen gedemonstreerd te zien met een experiment. Laten we dan eens bekijken of het mogelijk is om goud te laten groeien vanuit zijn eigen zaad."

Zonder op te staan uit de grote leunstoel waarin hij gezeten was, beduidde Theodorus mij, een van de smeltkroezen van de tafel te nemen, te kijken of die leeg was, en hem op een triangel te zetten boven de vlam die op het altaar brandde. Ik deed zoals mij bevolen was. Toen zei hij: "Neem nu een paar van de zilveren brokjes die u in uw zak hebt, en werp ze in de smeltkroes." Ik nam zeven brokken die ik bij mij had en deed zoals hij gezegd had. Na een paar minuten begonnen ze te smelten, en aangezien ik zag dat het zilver in de smeltkroes vloeibaar was geworden, zei ik tegen de Adept dat het gesmolten was. Daarop wees hij op een flesje dat wat rood poeder bevatte en op de tafel stond, en verzocht mij om iets van dat rode poeder te nemen en het in de smeltkroes te gooien. Er lag een kleine zilveren lepel op de tafel, en hiermee nam ik een minieme hoeveelheid[28] van het rode poeder uit de fles. Ik stond op het punt het in de smeltkroes te gooien, maar Theodorus stopte mij, en zei dat het te veel poeder was en dat het niet verspild moest worden. Hij zei me het poeder terug te gooien in de fles; de lepel met een stukje papier af te vegen; en het

[27] Oerstof, oerbeginsel.
[28] "one or two grains." 1 grain is ongeveer 65 milligram.

papiertje in de smeltkroes te gooien[29]. De hoeveelheid poeder die aan de lepel bleef zitten nadat ik die weer in de fles had gedaan, was zo klein, dat die nauwelijks zichtbaar was. Niettemin deed ik zoals hij me had gezegd, en wierp het kleine stukje papier op het gesmolten zilver. Ogenblikkelijk verbrandde het papier en begon het gesmolten metaal te schuimen en te rijzen, zodat ik bang was dat het over de randen van de smeltkroes zou stromen. Maar elke bubbel barstte zodra hij de bovenkant bereikte en liet een verscheidenheid aan de prachtigste kleuren zien.

Dit spel duurde ongeveer vijftien minuten, waarna het koken stopte en de schuimende massa terugzonk naar de bodem van de smeltkroes. Theodorus merkte dat ze rustig was geworden; hij beduidde mij dat ik de smeltkroes van het vuur moest nemen en de inhoud moest uitgieten over een marmeren blad. Ik deed

---

[29] Hartmann baseert dit op de volgende geschiedenis: "Een apotheker in Halle maakte kennis met een vreemdeling, van wie hij merkte dat deze over bepaalde chemische geheimen beschikte. Hij kreeg een uitnodiging van de vreemdeling om hem in zijn onderkomen te bezoeken en ging naar hem toe. Nadat zij over alchemie hadden gesproken, waarvan de apotheker ontkende dat de beweringen daarover klopten, liet de vreemdeling hem een zeker rood poeder zien. Hij bood de apotheker er iets van aan, zodat die er zelf een experiment mee kon volvoeren. Met een heel klein lepeltje nam hij iets van het poeder uit de doos waarin het zat, maar de apotheker wierp tegen, dat een dergelijke kleine hoeveelheid niet afdoende zou zijn om het experiment uit te voeren. Hierop gooide de vreemdeling het poeder terug in de doos, streek het lepeltje, waaraan nog wat poeder kleefde, af op een stukje katoen, frommelde het katoen in een papiertje en gaf het aan de apotheker, met de woorden dat zelfs dit nog voldoende was voor dat doel. Toen hij naar huis was teruggekeerd, nam de apotheker een grote zilveren lepel, smolt die in een kroes en gooide het katoen erbij in. Het gesmolten metaal begon onmiddellijk te koken en te schuimen en de prachtigste kleuren aan te nemen. Na enige tijd nam hij de kroes van het vuur en goot het metaal in een vorm. Hij onderzocht het de volgende morgen en bevond dat het het zuiverste goud was." Franz Hartmann, *In the Pronaos of the Temple of Wisdom* (In de Pronaos van de Tempel der Wijsheid), 1890, H. IV.

zoals hij mij gezegd had, en dadelijk werd de massa hard, en bleek die het zuiverste goud te zijn.

"Neem dit goud mee", zei Theodorus, "en laat het onderzoeken, opdat u ervan overtuigd bent dat u niet het slachtoffer was van een hallucinatie."

Ik was zeer verbaasd, en ik bedacht wat onze mensen niet allemaal zou geven om bekend te raken met het geheim van het rode poeder. Ik wilde de Adept dolgraag vragen hoe dit poeder bereid kon worden, maar ik durfde de vraag niet hardop te stellen, omdat ik bang was dat Theodorus zou denken dat ik het geheim graag wilde kennen met het doel mijzelf te verrijken. Maar de Adept zag mijn gedachte en zei:

"Het geheim van hoe dit rode poeder wordt toebereid, kan niet aan de mens worden onthuld voordat hij spiritueler wordt. Het is namelijk een geheim waarvan de kennis op praktische wijze moet worden verworven. Hoe kunnen wij de mensheid leren de krachten in te zetten die hij nog niets eens bezit, en waarvan hij niet eens het bestaan kent? Niettemin zijn de kiemen van deze krachten in een latente toestand aanwezig binnen het organisme van ieder menselijk wezen.

"Het zou dom zijn te veronderstellen dat goud gemaakt kan worden uit een andere substantie dan goud[30], maar iedere substantie bevat de kiem van goud in zijn eigen oertoestand.

---

[30] Vergelijk: "Maar er zit in de aarde ook nog iets verborgen dat natuurlijkerwijze weliswaar geen goud is, maar een gelijkvormige goudkiem heeft, hetgeen niemand kan loochenen. Want het goud heeft dezelfde oorsprong als de gulden aard in andere dingen, hoewel het eerste veel edeler is qua vorm dan het tweede." Michael Maier, *Chymisches Kabinet*, Toelichting XV. En: "*Hordea cui Cordi demum serit hordea, in auro semina sunt auri* ("De gerst omvat slechts iets van het zaaien van de gerst, {maar} het goud omvat de kiemen van het goud."). (...) De kenners der natuur leren, dat in het vuur de oorsprong ligt tot het vuren of verhitten, zoals in het goud de kracht

In het alchemistische laboratorium der natuur, brengen ijzer-pyriet en andere substanties in de loop der eeuwen goud voort, omdat het beginsel van goud dat in hun oerelement vervat is, groeit, en wel door de actie van het levensbeginsel van de natuur. Daardoor wordt het zichtbaar goud. Dit proces, waarvoor de onbewuste natuur miljoenen jaren nodig kan hebben om het te bereiken, kan door de natuur in een paar minuten worden bereikt, wanneer haar wilskracht door het spirituele bewustzijn en de intelligentie van de adept wordt geleid. Het is net zo onmogelijk om goud te laten groeien uit iets wat geen goud bevat, als het onmogelijk is om een appelboom te laten groeien uit een kersenpit. Maar als wij graag een appelboom zien groeien uit een zaadje, stoppen we dat niet in een gat dat in een rots is geboord, maar kiezen we een geschikt stuk bodem uit waar het kan groeien met behulp van zonlicht en vochtigheid. Ook wanneer wij graag goud willen laten groeien uit het 'zaad' of het beginsel van goud, moeten we de juiste bodem toevoegen die het vereist. Deze 'bodem' wordt verschaft door het rode poeder, dat het levensbeginsel bevat om goud te produceren. Ge moet weten, dat er in het universum geen 'dode' substantie is. Zelfs een steen of een metaal bevat leven in latente vorm. Wanneer het levensbeginsel werkzaam wordt in zo'n substantie, begint die de verschillende kleuren te vormen en voort te brengen die u in de smeltkroes hebt gezien. Als de massa koud en vast zou zijn, zou de levenskracht slechts langzaam tot onder het metaaloppervlak doordringen. Niettemin zou de transmutatie geleidelijk aan plaatsvinden. Maar in de gesmolten massa raakt de levengevende substantie grondig vermengd met het metaal. Het begint dan op te koken en de transmutatie wordt snel volbracht.

---

ligt om te vergulden. De tinctuur echter moet men zoeken op de wijze waarop het goud is gekomen. Dit bereikt men in zijn eigen oorsprong waarin het gegroeid is, en niet in een vreemd ding." Id., Toelichting XVIII.

"Waarom zouden groei en ontwikkeling en transmutatie van de vorm slechts mogelijk zijn in het plantaardige en dierlijke rijk? Het is evenzeer mogelijk in het minerale rijk. Het enige verschil is, dat het in de eerste rijken plaatsvindt in een zodanig kort tijdsbestek dat het daarmee binnen de waarneming van de mens komt, terwijl deze processen in het laatstgenoemde rijk zeer langzaam plaatsvinden. Er kunnen vele menselijke generaties voorbijgaan voordat er in de groei van de metalen enige voortgang valt waar te nemen.

"Het zaad voor de voortbrenging van planten groeit in de planten zelf. Het zaad voor het voortbrengen van dieren groeit in de dieren. Het 'zaad' voor het voortbrengen van metalen bevindt zich in de metalen[31]. Het is niet afdoende om simpelweg een metaal te smelten om dat te laten groeien. Het moet aan de levenskracht worden onderworpen. Dit wordt gedaan door het rode poeder toe te voegen, waarvan een welhaast onwaarneembare hoeveelheid afdoende is om de groei van een grote hoeveelheid goud te veroorzaken. De weinige atomen van het poeder dat u gebruikt hebt, waren genoeg - en meer dan dat - om uw zilver te transmuteren. U ziet dat, wanneer u nu het goud onderzoekt. Het heeft niet al het rode poeder opgenomen dat aan het papier kleefde[32]."

---

[31] Vergelijk Michael Maier, *Chymisches Kabinet*, Toelichting IV: "Wie van een kip, teef, zeug, schaap of een ander dier van het vrouwelijke geslacht een gelijkvormige geboorte wil fokken, moet een haan, reu, bok, ram, et cetera, naar hen toebrengen. Het maakt hierbij niets uit of het bloedverwanten, broeders of zusters zijn; als ze maar van één geslacht stammen. Dit moet ook bij het plantaardige rijk in acht worden genomen, wanneer men de ent in de boom steekt. Zelfs het minerale rijk en de metalen, die in zekere zin qua substantie op de mineralen lijken, hebben huns gelijken nodig."

[32] Vergelijk Michael Maier, *Chymisches Kabinet*, Toelichting VI: "Het zaad is een voortplanting van het aardrijk, waarin datgene wat niet bestendig onverdeeld kan blijven, op een bijzondere wijze behouden blijft. Alleen bij de mensen en dieren verricht de natuur dat via twee verdeelde subjecten, in een geslacht dat mannelijk of vrouwelijk is. In het plantaardige rijk, zoals bij zaden en kruiden, is er uitsluitend het zaad, dat in zijn centrum beide

Ik keek naar het goud, dat nu koud genoeg was geworden om te hanteren, en inderdaad zaten op het oppervlak ervan enkele kleine, rode parels, als robijnen, die erop leken te wijzen dat zij delen waren van het rode poeder dat niet door de gesmolten massa was opgenomen.

"Meester," riep ik uit, "leer mij dit geheim, en ik beloof u, dat ik de verkregen kennis nimmer zal gebruiken voor een zelfzuchtig doel. Ik heb genoeg over occultisme geleerd om te weten dat wereldlijke bezittingen en rijkdom nutteloos zijn om er spirituele ontwikkeling mee te bereiken, en dat ze absoluut de grootste obstakels zijn die men op het pad kan leggen van wie vooruit wil gaan. Ik wil graag de waarheid weten omwille van de waarheid, en niet met als doel om zelfzuchtig voordeel te verkrijgen. Geef mij onderricht in deze geheimen. Dan zal ik mijzelf vergeten, en mijn leven wijden aan de universele broederschap van de mensheid."

"Goed dan", antwoordde de Adept, "Ik zal alles doen wat ik kan om u de weg te wijzen, maar u moet zelf die weg bewandelen. U het geheim te leren hoe goud kan worden gemaakt, is hetzelfde als u alle geheimen over de bouw van de natuur te leren, en van zijn tegendeel: de microkosmos van de mens. Dit kan niet in een paar uur of in een paar dagen gedaan worden, en het zou tegen de regels van onze Orde zijn om u hier langer vast te houden dan tot na zonsondergang. Om het u echter mogelijk te maken deze wetenschap der alchemie te bestuderen, zal ik u een boek lenen dat u kunt lezen en bestuderen. En wanneer u uw intuïtieve eigenschappen openhoudt en uw denkvermogen

---

geslachten tegelijk heeft. Bij de metalen echter, gaat het er geheel anders aan toe, want daarin wordt uit een enkele invloed of druppel een ganse keten bereid. Uit de keten wordt vervolgens een oppervlak en uiteindelijk een lichaam bereid. Het gesternte heeft dit punt of droppeltje reeds voor de keten en de breedte of het lichaam daarvan bewerkt, want het is aan dit gesternte ontsproten. De natuur verordineert de uitbreiding door een langere tijdsduur."

onbewolkt, zal ik onzichtbaar bij u zijn en u helpen te begrijpen wat de betekenis is van de geheime symbolen die erin staan."

Met deze woorden overhandigde Theodorus mij een boek waarin een aantal gekleurde platen stonden met symbolen en tekens. Het was een oud boek, en de titel ervan was: *De Geheime Symbolen van de Rozekruisers van de 16e en 17e Eeuw*[33].

"De omvang van het boek[34]", vervolgde de Adept, "maakt het voor u tamelijk ongemakkelijk om het mee te sjouwen bij uw afdaling van de berg, maar ik zal het naar uw hotel in het dorp laten sturen, waar u het bij uw aankomst zult aantreffen."

Ik dankte de Adept, en keek nog eens naar het geheimzinnige boek. Ik wierp een blik op de titels van de pagina's en zag dat zij handelden over de grootste geheimenissen, over de macrokosmos en de microkosmos, over tijd en eeuwigheid, over occulte getallen, de vier elementen, de drie-eenheid van alles, over regeneratie, alchemie, filosofie en de kabbala. Het was werkelijk een boek dat over universele wetenschap ging.

"Wanneer u de inhoud van dit boek op een praktisch wijze begrijpt," zei Theodorus, "zult u niet alleen weten hoe u goud moet maken uit de basismetalen, hetgeen een van de laagste, onbelangrijkste en in verhouding meest waardeloze aspecten

---

[33] Dit werk is in enkele delen verschenen, waaronder *Geheime Figuren der Rosenkreuzer, aus dem 16ten und 17ten Jahrhundert. Erstes Heft. Aus einem alten Mscpt. zum erstenmal ans Licht gestellt.* Altona, 1785. Druk en uitgave J. D. U. Eckhardt. Zie *Secret Symbols of the Rosicrucians of the 16th and 17th Centuries,* http://www.rosecroixjournal.org/resources/documents/secret_sym-bols_book1.pdf. Zie ook: https://www.amorc.nl/index.php?id=439&tx_trade-_pi1[cmd]=singleview&tx_trade_pi1[uid]=100&tx_trade_pi1[listtype]=defaul t. Opm.: Bij het invoeren van deze link het verbindingsstreepje achter 'sym' en 'trade' weglaten.

[34] 45 x 30 cm.

van onze kunst is, maar zult u ook het geheim van de Roos en het Kruis kennen. U weet dan, hoe u in het bezit kunt komen van de Steen der Filosofen en het universele geneesmiddel. Ze maken hen die ze bezitten onsterfelijk. U weet dan niet alleen hoe u de levensprocessen moet sturen, bijvoorbeeld om parels, diamanten en kostbare gesteenten te laten groeien, maar ook hoe een mens te maken uit een dier, en een god uit een mens. Dit laatste alchemistische proces is het enige wat nodig is. In vergelijking daarmee zijn alle andere kunsten slechts als speelgoed voor de kinderen. Wat hebben we eraan om achter illusies aan te hollen die mettertijd verdwijnen, wanneer wij binnen onszelf datgene kunnen verwerven wat eeuwig en werkelijk is?"

Ik vroeg de Adept of ik toestemming zou krijgen om dat boek aan anderen te laten zien, of het te laten kopiëren en drukken. Daarop reageerde hij met:

"Op dit moment zijn er maar weinig mensen in de wereld die dit boek ten volle op waarheid kunnen schatten. Maar er zijn enkelingen die de waarheid willen weten. Ten behoeve van deze weinigen mag u riskeren dat u parels voor de zwijnen gooit. De symbolen die op deze pagina's zijn opgenomen, moet men niet alleen maar aanschouwen en met het verstand bestuderen. Ze moeten ook worden gevat met de geest. Om u dit duidelijk te maken, moet u weten, dat ieder occult symbool en teken - van een enkele punt tot aan de tweevoudig verweven driehoeken en de Roos en het Kruis - drie betekenissen heeft. De eerste is de exoterische betekenis, die gemakkelijk te begrijpen is. De tweede is de esoterische of geheime betekenis, die verstandelijk kan worden uitgelegd. De diepste en geheimzinnigste is de derde, de spirituele betekenis, die niet uitgelegd kan worden, maar die u in uzelf spiritueel moet ervaren. Deze praktische, innerlijke ervaring bereikt men door de kracht van de intuïtie, of het vermogen waarmee de ziel de aanwezigheid voelt van

dingen die men niet met de lichamelijke zintuigen kan zien. Wanneer iemand eenmaal innerlijke dingen met zijn hart aanvoelt, ze met zijn innerlijk waarnemingsvermogen ziet en hun eigenschappen begrijpt, dan is zo iemand verlicht geworden en is hij praktisch een Adept.

"Zoals het getal Drie groeit uit de Een, zo groeit ook de Zeven uit de Drie. Door een combinatie van drie cijfers of letters ontstaan namelijk vier complicaties, die samen met de oorspronkelijke Drie het getal Zeven vormen. Daardoor zijn er niet gewoon drie, maar zeven verklaringen voor ieder symbool. U ziet daarom, dat de kwestie zeer ingewikkeld is en diepe studie vereist. Het zou u ook niet baten wanneer ik u al de verschillende betekenissen van deze symbolen zou uitleggen, want u moet leren beseffen dat uzelf een symbool bent. Deze symbolen vertegenwoordigen de geheimen van het universum en van de mens. U bent dat universum, u bent de mens, en deze dingen vertegenwoordigen uzelf. Wat zou u aan de uitleggingen hebben, wanneer u niet beseft dat ze waar zijn?"

"Maar", wierp ik in het midden, "wanneer dit zo is, is het nutteloos om dat soort boeken te lezen."

"Zij die deze dingen zelf weten," zei Theodorus", "hebben ze niet nodig, en zij die ze nodig hebben, begrijpen ze niet. Dat soort boeken zijn als spiegels waarin een mens de dingen die in hem bestaan, weerspiegeld ziet. Een aap staat voor een spiegel en ziet zijn evenbeeld, maar hij denkt dat het een andere aap is, die zijn bewegingen nadoet. Wanneer u de inhoud van een boek kent waarin een waarheid wordt beschreven, kent u slechts de beschrijving, maar niet de waarheid zelf. U kunt de inhoud van de Bijbel van begin tot eind uit het hoofd kennen, samen met al de commentaren, en toch kan het zijn dat u er niet één jota van begrijpt. Het Zelf is de mens. Wat hij uit eigen ervaring leert, is hetgeen hij weet, en meer niet.

"Toen ik een bewoner was van uw wereld, had ik menig stevige gedachtewisseling met uw doctoren in de medicijnen en de godgeleerdheid, omdat zij leefden van de onwetendheid van de mensen. En hoe meer ik de mensen verlichtte, des te onaantrekkelijker leken voor de anderen de vooruitzichten op een belegde boterham. Gewoonlijk bevond ik, dat hoe geleerder uw doctoren waren, zoveel te meer zij hun eigen gezonde verstand verloren. Ik leef hier in vrede en mij kunnen hun twistgesprekken en argumenten weinig schelen, maar bij tijd en wijle werp ik eens een blik op de wereld, en dan zie ik niet veel verbetering ten goede."

"Niettemin", zei ik, "zult u het ermee eens zijn, dat de wetenschap sinds die dagen grote vooruitgang heeft geboekt?"

"Dat is waar", antwoordde hij. "Ze heeft met bepaalde dingen vooruitgang geboekt en met andere heeft ze een stap teruggezet. Ze heeft veel uitvindingen gedaan om de lichamelijke gemakken van de mens te vergoten en zijn verlangens te vervullen; maar naar de mate waarin de verlangens van de mens bevredigd zijn, zijn ze ook toegenomen en zijn nieuwe behoeften geschapen. Veel van uw zeer nuttige uitvindingen echter, zijn niet gemaakt met behulp van, maar eerder ondanks de tegenwerking van uw professionele wetenschapsmensen.

"Wanneer de psychische eigenschappen van de mens ontwikkeld waren, zouden bovendien veel van uw nuttigste uitvindingen volmaakt nutteloos zijn. Ze zouden door veel betere methoden worden vervangen, op dezelfde wijze als pijlen en bogen nutteloos zijn geworden sinds de uitvinding van kruit en geweren. U bent zeer trots op uw spoorwegen en de telegrafie, maar wat hebben die voor nut voor iemand die met de snelheid van de gedachte van de ene plaats naar de andere kan reizen, ongeacht hoe verafgelegen die plaats is? Leer de

elementale natuurgeesten aan te koppelen aan de wagen van uw wetenschap. Dan kunt u opstijgen als een adelaar en door de lucht rijden[35]."

"Het zou mij zeer verheugen", zei ik, "als u mij zou meedelen hoe iemand met de snelheid van de gedachte van de ene plek naar de andere kan reizen. Het komt mij voor, dat het gewicht van het stoffelijk lichaam een onoverkomelijke belemmering zou opleveren."

"Een psychisch ontwikkelde mens zou die onhandelbare vorm helemaal niet mee hoeven te nemen op zulke reizen", antwoordde Theodorus. "Wat of wie is de mens? Is hij het halfdierlijke mechanisme dat eet, drinkt en loopt, en bijna zijn halve leven verspilt in een onbewuste slaap; de massa botten en spieren, bloed en gevoelige zenuwen, die het vrije bewegen van zijn geest die eraan vastgeketend is, in de weg staan; of is de mens het onzichtbare iets dat denkt en voelt, en weet dat hij bestaat?"

Ik zei: "Ongetwijfeld is de ware mens het denkende beginsel in de mens."

"Wanneer u dit toegeeft," antwoordde de Adept, "zult u er ook mee instemmen, dat de werkelijke mens op de plaats en lokaliteit is waarin hij denkt en waarneemt. Met andere woor-

---

[35] Dit is een oud beeld uit de mythologie, zowel op alchemistisch vlak als betrekking hebbend op het verspreiden van kennis. Zo zette de godin Ceres haar pleegkind Triptolemus op een wagen die met slangen was bespannen. "Zij stuurde hem de lucht in naar de vier wereldstreken, om de inwoners van het aardrijk over zaad te onderrichten. Deze Triptolemus is de tinctuur der filosofen, die onder de gloed van het vuur is opgevoed en door de slang - dat wil zeggen, door kwik - verplaatst is. Dit heeft de wijzen geleerd hoe zij hun zaaigoed in de aarde moeten zaaien. Een soortgelijke fabel valt over Osiris te lezen, die eveneens door het uitspansel trekt." Zie Michael Maier, *Chymisches Kabinet*, Toelichting XXXV.

den, hij is waar zijn bewustzijn bestaat. Denken is een eigenschap van het denkvermogen, en niet een eigenschap van het stoffelijke lichaam. Het is niet mijn brein dat denkt, maar ik zelf ben degene die denkt, door middel van mijn brein. Waar ons denkvermogen die eigenschap uitoefent, daar is onze ware woonplaats. Of ons stoffelijke lichaam daar ook is, is een omstandigheid waar wij net zo weinig bij stil hoeven te staan, als wij eraan zouden denken om een warme, zware jas, die wij gewend zijn in de winter te dragen, mee te sjouwen wanneer wij een zomers uitstapje maken. Denken is een eigenschap van het denkvermogen, en het denkvermogen is universeel. Wanneer wij onafhankelijk van ons brein leren denken, kunnen wij die eigenschap net zo goed uitoefenen op de ene, als op de andere plek in het universum, zonder ons stoffelijke lichaam mee te nemen."

"Maar", wierp ik tegen, "hoe kan een universeel en daarom ongeorganiseerd beginsel denken, zonder voor dat doel een georganiseerd brein te gebruiken?"

"Kortzichtige sterveling!", riep Theodorus uit. "Wie zegt dat denkvermogen zonder organisatie is? Wie heeft zo weinig onderscheidingsvermogen, dat hij aanneemt dat het hoogst georganiseerde levende, bewuste beginsel in het universum zonder organisatie is, wanneer zelfs de ondergeschikte rijken op het aardoppervlak, zoals het kristal, de plant en het dier niet kunnen bestaan zonder organisatie? De lucht denkt niet na, dat is zeker; die is niet stevig georganiseerd. Maar het Universele Denkvermogen is geen lucht, noch is het lege ruimte. Het heeft met beide niets gemeen, behalve dat het overal aanwezig is. Het is het hoogst georganiseerde beginsel in het universum.

"De minderwaardige mens, in wie het bewustzijn van zijn hogere spirituele Zelf niet ontwaakt is, kan niet denken zonder de hulp van het stoffelijke lichaam. Hij kan geen bewustzijn

ervaren dat hij nog niet bezit. Hij kan niet een eigenschap toepassen die alleen nog maar latent is in zijn structuur. Maar de mens die ontwaakt is tot het bewustzijn van zijn hogere Zelf, wiens leven geconcentreerd is in zijn hogere beginselen, die onafhankelijk van de stoffelijke gedaante bestaan, vormt een spiritueel centrum van bewustzijn, dat geen stoffelijk brein nodig heeft om te denken, net zomin als u het gebruik van uw handen en voeten nodig heeft om te denken. Wanneer iemand in een soort slaapwandelende toestand in de geest naar een verre plaats reist en verslag doet van wat hij daar heeft gezien, en zijn waarnemingen zijn achteraf juist bevonden, moeten wij dan niet de conclusie trekken dat hij op die plaats is geweest, en zou het dan redelijk zijn te veronderstellen dat hij zijn stoffelijk brein met hem heeft meegenomen en de lege schedel heeft achtergelaten? Zo'n denkbeeld is absurd. Maar de absurditeit hiervan valt waarlijk in het niet bij uw veronderstelling dat het universele denkvermogen zonder organisatie is."

Ik was wat in de war, nu ik onachtzaam een mening ten beste had gegeven over een onderwerp waar ik helemaal niets van kon afweten. De Adept, die mijn spijt bemerkte, ging op milde toon voort: "Als u graag wilt weten hoe de natuur georganiseerd is, bestudeer dan uw eigen gestel. Niet zo maar de lichamelijke, anatomische en fysiologische kant daarvan, maar vooral de psychologische kant. Bestudeer wat we zouden kunnen noemen de fysiologie van uw ziel. Wanneer uw voet geen georganiseerde substantie zou zijn, die zeer nauw door middel van zenuwen met de ruggengraat met uw brein verbonden was, zou u nooit enig gevoel in uw voet kunnen voelen. U zou zich eraan kunnen branden, of hij zou geamputeerd kunnen worden, en u zou zich er niet van bewust zijn, totdat u de vernietiging ervan zou zien. U denkt niet met uw voet, u denkt met uw brein. Of, om het nauwkeuriger uit te drukken, u denkt door middel van uw brein. Maar wanneer u spiritueel meer ontwikkeld was, zou u uw gedachte en bewustzijn vanuit uw brein naar uw voeten

kunnen laten afdalen, en zo naar ieder ander deel van uw lichaam, en als het ware in dat deel kunnen leven en u volledig onbewust zijn van elk ander deel. Het is al tot sommige van uw meer gevorderde wetenschappers doorgedrongen, dat waarneming en bewustzijn uit elk deel van het lichaam kunnen worden teruggetrokken, hetzij door een wilsinspanning en de verbeeldingskracht van de persoon die het experiment onderneemt, dan wel met de hulp en verbeeldingskracht van een magnetiseur of hypnotiseur. Op dezelfde wijze kan het tegenovergestelde worden gedaan. Iemand kan zichzelf in een willekeurig deel van zijn lichaam concentreren, of in een willekeurig deel van het grote organisme der natuur waarmee hij zeer nauw en onscheidbaar, hoewel onzichtbaar, verbonden is. Iemand die gelooft dat hij onafhankelijk van de natuur bestaat en ervan gescheiden is, zwoegt onder een grote waan. Het fundamentele uitgangspunt van het occultisme is, dat de natuur een geheel is; dat alle wezens in de natuur nauw met elkaar verbonden zijn; en dat alles in de natuur invloed uitoefent op ieder ander ding daarin. Het gevoel van isolement en afgescheidenheid dat individuen ervaren, wordt slechts door de illusie van de vorm veroorzaakt. De vorm van de mens is niet de mens, maar is voornamelijk een toestand van de stof waarin de mens tijdelijk bestaat, en die voortdurend onderwerp van verandering is. Het kan worden vergeleken met het beeld in een spiegel waarin het wezen van de mens onvolmaakt wordt weerspiegeld, en hoewel de menselijke vorm verschilt van het beeld in een spiegel in zoverre hij tijdelijk wordt begiftigd of bezield met leven, gevoel en bewustzijn, is hij niettemin niets anders dan een beeld. Leven, gevoel en bewustzijn behoren namelijk niet tot de vorm. Ze zijn functies van de onzichtbare, ware mens die deel uitmaakt van het onzichtbare organisme van de natuur, en wiens denkvermogen deel is van het universele denkvermogen. Wanneer hij zich eenmaal van zijn ware karakter bewust is en zijn eigen vermogens leert kennen, kan hij daarom zijn denkvermogen concentreren op iedere plek binnen

of buiten zijn stoffelijke vorm, en zien, voelen en begrijpen wat zich op zo'n locatie afspeelt."

"Deze denkbeelden", zei ik, "zijn zo groots, dat ik nog niet volledig in staat ben ze te begrijpen, maar ik vrees dat onze wetenschappers ze nooit zullen aanvaarden. Zij kunnen namelijk niet verder kijken dan de bekrompen systemen die zij zelf hebben geschapen."

"Dat klopt", antwoordde de Adept, "Onze huidige generatie wetenschappers zal ze niet aanvaarden of begrijpen. Maar in de toekomst zullen ze bekend zijn bij degenen niet alleen geleerd, maar ook wijs zijn, net zoals ze bekend waren bij de wijze mensen uit het verleden. Onwetendheid en zelfbedrog zijn tweelingbroers. Het vleit de ijdelheid van de mens als hij gelooft dat hij superieur is, vergeleken bij de rest en dat hij van ze verschilt. En hoe meer iemand in de oppervlakkige wetenschap geleerd is, des te meer hij in zijn eigen denkbeeldige superioriteit en afgescheidenheid gelooft. Het bewustzijn van de grote meerderheid aan intelligente mensen in ons verstandelijke tijdperk is bijna geheel geconcentreerd in hun brein. Zij leven als het ware volledig op de bovenverdieping van hun huis. Maar het brein is niet het belangrijkste deel van het huis waarin de mens verblijft. Het levenscentrum is het hart, en wanneer het bewustzijn niet zijn intrek neemt in het centrum van het leven, raakt het daarvan afgescheiden en houdt het uiteindelijk op te bestaan. Laten zij die zich graag spiritueel ontwikkelen, proberen met hun hart te denken, in plaats van overwegend met hun brein te studeren. Laten zij proberen hun gedachtekracht dag na dag te laten neerdalen naar het levenscentrum in het hart, totdat hun bewustzijn daar stevig gevestigd is. In de aanvang zullen zij slechts duisternis zien, maar wanneer zij hun inspanningen volhouden, zullen zij in dat centrum een licht zien dat het denkvermogen verlicht. Dit onblusbare licht zendt zijn stralen naar het brein en zendt ze net zo ver weg als waar de sterren

zijn. En daarin kunnen zij het verleden, het heden en de toekomst zien.

"De grootste geheimen in de natuur zijn in het geheel niet moeilijk te begrijpen, als we er maar naar willen kijken, in plaats van naar onze eigen waanbeelden. De grootste denkbeelden zijn het gemakkelijkst te bevatten, als we ze maar willen beetpakken, in plaats van vast te houden aan onze fantasieën. Het denkvermogen van de mens is als een spiegel, waarin de denkbeelden die in het universele denkvermogen rondzweven, weerspiegeld worden. Het is te vergelijken met een strak meer waarin u de ware afbeeldingen van voorbijtrekkende wolken kunt zien. Wanneer het oppervlak van het meer verstoord wordt, raken de beelden vervormd; wanneer het water modderig wordt, verdwijnen de weerspiegelingen helemaal. Zo weerspiegelt de mens, wanneer zijn denkvermogen in een rustige toestand is en vrij van vreemde elementen, de grootste, edelste denkbeelden die zich in de wereld van het denkvermogen bevinden. Wanneer wij graag redelijk denken, behoren wij de godin der rede te laten denken binnen ons brein; maar wanneer wij wijzer proberen te zijn dan de rede, raakt ons denkvermogen gevuld met onze eigen fantasieën en die welke wij van anderen hebben overgenomen. Dan kunnen wij de waarheid niet zien zoals ze is, maar zien wij haar zoals wij ons haar inbeelden.

"Deze waarheid vindt u op symbolische of allegorische wijze weergegeven in alle belangrijke mythologieën en religieuze systemen in de wereld. Het is het oude verhaal van 'de val van de mens'. Toen de mens nog in een staat van zuiverheid verbleef - dat wil zeggen, toen zijn wil en verbeelding identiek waren aan de wil en de verbeelding van de spirituele, scheppende kracht in de natuur - kende hij nog de waarheid en was hij almachtig. Maar toen hij begon te denken en te verbeelden op een manier die verschilde van die universele

kracht, raakte hij het zicht kwijt op de waarheid en kon hij alleen nog zijn eigen fantasieën zien. Wanneer de mens de waarheid opnieuw wil zien, moet hij zijn eigen manier van redeneren opgeven en de Rede in hem laten handelen. Maar u zou net zo goed een vrek kunnen vragen de schat op te geven die hij gedurende zijn hele leven vergaard en bewaakt heeft, als aan een moderne geleerde of filosoof te vragen of hij zijn eigen verwrongen methoden wil opgeven. Ik zie in uw hart een verlangen om een geheim genootschap op te richten[36], maar laat mij u waarschuwen, dat wanneer u dit probeert te bereiken door een beroep te doen op degenen die slim en doortrapt zijn; ijdel en trots op hun eigen prestaties; vol ambitie en erop uit om in het bezit te komen van occulte of magische vermogens met het doel hun wetenschappelijke nieuwsgierigheid te bevredigen; of ze in te zetten om daarmee bepaalde zelfzuchtige verlangens te vervullen, dan zult u zeker falen. Er staat namelijk geschreven: 'Wie reeds heeft, aan hem zal worden gegeven en hij zal meer hebben in overvloed; maar wie niets heeft, van hem zal zelfs datgene worden weggenomen wat hij heeft[37]'."

"Ik ken die uitspraak," antwoordde ik, "maar de betekenis ervan is mij niet geheel duidelijk."

"Het betekent," repliceerde Theodorus, "dat aan degene die de liefde der wijsheid in zijn hart heeft, overvloedig licht zal worden gegeven. Maar van hem die gevuld is met zelfzuchtige verlangens, zal het geringe begrip dat hij heeft, nog worden weggenomen."

"Ik erken," zei ik, "dat ik zit te bedenken hoe ik de middelen kan vinden om een genootschap op te richten of een school voor

---

[36] Hartmann verwerkt hier een autobiografisch feit in het verhaal. Zelf heeft hij naast zijn bloemrijke gang door tal van esoterische verenigingen de 'Orde van het Etherische Rozekruis' opgericht.
[37] *Bijbel*, Lukas 8:18; Matthëus 25:29.

spirituele ontwikkeling, waar degenen die vooruit willen gaan, hun energie kunnen besteden aan hetgeen nuttig en blijvend is, in plaats van dat zij achter de illusies van de wereld moeten aanhollen. Ik heb mentaal een afgezonderde plek proberen te vinden waar de leden van zo'n sociëteit een innerlijk leven kunnen leiden. Ik wil graag een theosofisch klooster stichten, waar wij net zoals u kunnen leven, omgeven door al de grandeur, verhevenheid en stilte der natuur, waar wij aan de dienstbaarheid van de gangbare maatschappij kunnen ontsnappen en op het pad treden naar adeptschap. Maar ik peins er beslist niet over, onze leden te kiezen uit de rangen van de ongeschoolden en onwetenden."

"Kies ze onder hen die sterk en deugdzaam zijn," antwoordde Theodorus, "dan heeft u een goede keuze gedaan. Kies hen, die vooropgezette meningen en vooroordelen te boven zijn gekomen; kies ze onder hen die er niet op azen om kennis te verwerven voor hun eigen persoonlijke voordeel en die niet wensen te schitteren, maar het licht in zichzelf willen laten groeien. Zulke personen zijn zeer zeldzaam, maar wanneer u ze vindt en wanneer zij zich bij uw inspanningen aansluiten, hebt u spoedig de meest verlichte groepering ter wereld. Dat wat men tegenwoordig onderricht en scholing noemt, is voornamelijk een zeer moeizame methode om een klein beetje kunstmatige kennis te verwerven. Die dringt men de mensheid op, omdat men niet weet hoe men zijn spirituele waarneming moet ontwikkelen. Wanneer deze methode onderwezen en beoefend zou worden, nam ware kennis spoedig de plaats in van het gewone leren, en zeker van het geloof. Overtuigingen zouden de plaats innemen van meningen. Waar geloof zou de plaats innemen van het dogma. Wanneer de bewoners van het convent dat u voorstelt mannen en vrouwen zijn met een zuiver bewustzijn, dus grote zielen en levende spiegels waarin de goddelijke wijsheid - zonder veranderd te zijn - weerspiegeld wordt, dan wordt zo'n klooster het grootste ornament voor de

wereld. Zulke centra van spirituele intelligentie lijken op zonnen van de eerste magnitude op de mentale horizon van de wereld. Eén centrum alleen al zou voldoende zijn om de wereld met zijn wijsheid te verlichten en zijn intellectuele stralen te richten naar de uiterste grenzen van de planeet."

"En wat staat het vestigen van zo'n centrum van intelligentie in de weg?", vroeg ik.

"Niets anders dan de onvolkomenheden van de mens en de overvloed van zijn zelfzuchtige verlangens. Er zijn twee bronnen van waaruit de hindernissen opkomen welke degenen die graag zelfkennis en onsterfelijkheid verwerven, in de weg staan. Eén soort hindernissen komt op uit het innerlijk Zelf van de mens; de andere ontstaat uit de uiterlijke situaties waarin hij leeft. De innerlijke hindernissen worden veroorzaakt door de wetenschappelijke en theologische vooroordelen en misvattingen die hij betreffende het gestel van de mens heeft verworven, en door de levende elementale krachten die werkzaam zijn binnen het dierlijke beginsel in zijn gestel. Wanneer die gevoed worden en kracht krijgen door invloeden van buitenaf, tonen ze zichzelf op verschillende manieren, waarbij ze dierlijke impulsen voortbrengen. In combinatie met verstandelijke verworvenheden groeien ze uit tot de gevaarlijker klasse van ondeugden, zoals ambitie, ijdelheid, gierigheid, intolerantie, zelfzuchtigheid, et cetera. Elk van deze dierlijke elementen of elementalen, kan uitgroeien tot een verstandelijk maar onredelijk wezen, en tenslotte volledig het *alter ego* van de mens vormen. De mens kan van binnen heel veel van die valse ego's meedragen, totdat een ervan het andere misschien overmeestert en een koning wordt in het gebied van zijn ziel. Een dergelijk Zelf absorbeert een deel van het leven en bewustzijn van de mens in wiens ziel het bestaat. Het kan uiteindelijk zelfs alle ruimte in zijn verstandelijke sfeer innemen, en daardoor de rede verlammen of uitschakelen. De wereld zit vol met zulke intel-

lectuele of semi-intellectuele elementalen in menselijke gedaante, in wie de rede in meerdere of mindere mate verlamd is. U ziet ze elke dag op straat, op de kansel, in het forum, in de hallen van geleerdheid en ook op de marktplaats. Het belangrijkste doel in iemands leven zou moeten zijn, dat hij het gebied van zijn denkvermogen vrij houdt van zulke indringers, zodat koning Rede daar kan regeren zonder gehinderd te worden. Het is zijn plicht de herculische strijd te voeren met die dierlijke en verstandelijke elementalen, zodat ze de dienaren van de koning worden en niet zijn meesters. Kan dit worden bereikt wanneer al onze energieën voortdurend worden ingezet op het uiterlijke vlak; wanneer wij nooit in onszelf thuis raken; wanneer wij voortdurend bezet zijn door de illusies van het leven, hetzij in het najagen van sensuele bevrediging, hetzij door volledig in beslag te zijn genomen door wetenschappelijke naspeuringen, die ons kennis van uiterlijke dingen lijken te geven, maar geen kennis overbrengen over het Zelf? Mogen wij ervan uitgaan dat onze energie oploopt en toegepast wordt in het centrum binnen onszelf, wanneer wij haar voortdurend aan de buitenkant besteden? Kunnen wij verwachten dat wij al onze kracht kunnen verspillen en dat wij tegelijkertijd in staat zijn die te behouden? Een bevestigend antwoord is even irrationeel als onwetenschappelijk.

VII. Het hogere leven

Het zou voor sommige van onze lezers te enerverend zijn, als ik alle aanwijzingen zou opnoemen die mij door mijn vriendelijke gids Theodorus waren gegeven. Voor zover ik weet, kan hij gedurende zijn leven in het stoffelijke lichaam bekend hebben gestaan als de gevierde Theophrastus Paracelsus. Ik voel mij echter niet gerechtigd om weg te laten wat hij zei over hoe belangrijk het is om zelfbeheersing en fermheid van karakter en individualiteit te ontwikkelen. Voorafgaande aan mijn bezoek aan het Rozekruisersconvent had men mij doen geloven, dat occultisme en mystiek slechts iets waren voor dromers, aangepast aan personen die voortdurend in de wolken leven en genieten van hun bijgeloof en extravaganties door luchtkastelen te bouwen. Maar ik kwam er nu achter, dat voor een leerling van deze heilige wetenschap zelfvertrouwen een hoogst noodzakelijke eigenschap is, en dat geen enkele wetenschap exacter kan zijn dan die, welke gebaseerd is op onze eigen exacte spirituele kennis, en verwerkelijkt is binnen onze eigen ziel. Vandaar dat Theodorus zei:

"Een kracht om in het centrum sterk te worden, moet naar het centrum gericht worden. Want alleen door weerstand kan ze toenemen en sterk worden. Een koning die weggaat uit zijn koninkrijk en het zonder bescherming achterlaat, kan daar andere heersers aantreffen wanneer hij probeert terug te keren. Om overwinnaars over de natuur te worden, moeten wij onze eigen gevechten houden en niet wachten totdat de natuur ze voor ons vecht. Hoe meer de dierlijke elementen in het gestel van de mens tot leven en werkzaamheid worden gestimuleerd door de verleidingen die via de weg van de zintuigen uit de uiterlijke wereld komen, des te heter zal de strijd zijn, en zoveel te sterker zal de kracht van de mens worden wanneer hij zich succesvol teweer stelt. Dit is de strijd die de grote Gautama Boeddha vocht en waaruit hij als overwinnaar tevoorschijn

kwam, aangezien hij werd overschaduwd door de Bodhiboom der wijsheid.

"Ik zal proberen u een rationele verklaring te geven over de gevolgen van een naar binnen gerichte concentratie, om u te laten zien hoe u een schepper van uw eigen wereld kunt worden.

"Volgens de leringen van de wijzen schiep de universele geest de wereld door de kracht van zijn eigen gedachte. Alle grote godsdiensten spreken over een goddelijke drie-eenheid, die binnen het christendom de Vader, de Zoon en de Heilige Geest worden genoemd. De wil of intentie is de Vader; de gedachte of het denkbeeld is de Zoon; en de scheppende kracht van de Vader die door middel van de Zoon handelt, is de Heilige Geest. Door deze kracht worden de gedachten van de Vader zichtbaar, en zo komen zichtbare, objectieve werelden tot bestaan."

"Maar", zei ik, "waar vindt de Vader het materiaal of de substantie om deze gedachten zichtbaar en objectief te maken?"

"In hemzelf", antwoordde mijn gids en, terwijl hij naar mij keek alsof hij er zeker van wilde zijn dat ik de betekenis begreep van wat hij zei, ging hij verder: "Allah il Allah, zegt de mohammedaan; God is God, en buiten hem is er niets. Hij is het Al; stof en beweging en ruimte, bewustzijn, intelligentie, wijsheid, geest, substantie, energie, duisternis en licht. De werelden vormen zijn uitgesproken gedachten, maar er is niets buiten hemzelf van datgene waaraan hij denkt, omdat hij het Al is, dat alles omvat en doordringt. Daarom bestaat alles in hem, die het leven en de ziel van alle dingen is. In hem leven en bewegen wij en hebben wij ons bestaan, en zonder hem zijn wij niets.

"De mens is de god en schepper van zijn eigen kleine wereld, en daarom vinden soortgelijke processen plaats wanneer een persoon, door de kracht van het naar binnen zien, zijn gedachten naar zijn eigen centrum van bewustzijn binnen in zijn hart stuurt. Deze werkzaamheid die naar het centrum gaat, kan uit zichzelf echter nooit een uiterlijke wereld hebben geschapen, omdat de uiterlijke wereld tot de buitenkant behoort, en er een centrifugale kracht nodig is om die te doen ontstaan. De naar binnen gerichte werkzaamheid van het denkvermogen is een centripetale kracht, en kan daarom niet handelen vanuit het centrum naar de buitenkant. Maar u weet, dat elke actie gevolgd wordt door een reactie. De centripetale kracht, die in het centrum weerstand ondervindt, keert terug en ontwikkelt een centrifugale werkzaamheid. Deze centrifugale kracht noemt men de verbeeldingskracht. Deze zielenenergie is de bemiddelaar tussen het centrum en de buitenkant, tussen geest en stof, tussen de Schepper en zijn schepselen, tussen God en de natuur. Desgewenst geeft u er een andere naam aan. Het zielenbewustzijn is het resultaat van de centrifugale werkzaamheid van het denkvermogen, in werking gesteld door de centripetale werkzaamheid van de wil.

"Wanneer deze simpele feiten, weergegeven in simpele taal - zonder enig wetenschappelijk jargon, omtrekkende bewegingen, filosofische ingewikkeldheden en moderne prietpraat - voor u begrijpelijk zijn, hoeft u ze slechts op uzelf toe te passen. Wanneer u de kracht van uw denkvermogen naar binnen stuurt, naar uw centrum, in plaats van haar te laten afdwalen, zal de weerstand die zij in het centrum ondervindt een reactie veroorzaken. Hoe sterker de centripetale kracht is die u toepast, des te sterker zal de centrifugale kracht zijn die geschapen wordt. Met andere woorden, des te sterker uw ziel wordt. Wanneer zij sterk wordt, zal haar onzichtbare maar niettemin stoffelijke substantie uw stoffelijke, zichtbare lichaam binnendringen, wat ertoe dient dat dat wordt getransformeerd in een hogere soort.

Zo kunt u ten slotte geheel en al ziel worden en hebt u geen grofstoffelijk lichaam. Maar lang voor dit moment aanbreekt, kunt u door de kracht van uw ziel op materie inwerken om uw eigen lichamelijke ziekten en die van andere mensen te genezen, en vele wonderbaarlijke dingen volbrengen, zelfs op grote afstand van uw zichtbare vorm. De werkzaamheid van de ziel is namelijk niet beperkt door de omtrek van de lichamelijke gedaante, maar straalt ver de sfeer van het Universele Denkvermogen binnen."

Ik vertelde Theodorus dat deze denkbeelden voor mij nog te groots en te nieuw waren om er greep op te krijgen, maar dat ik zou proberen ze te onthouden en er in de toekomst over na te denken.

"Het zou heel goed zijn als u dat deed", zei de Adept, "en ik zal ervoor zorgen dat ze in uw geheugen blijven."

"Wanneer de leerstellingen van de wijzen waar zijn," antwoordde ik, "lijkt het erop, dat het leeuwendeel van onze denkers voortdurende de verkeerde kant op denkt. Zij zijn namelijk hun gehele leven bezig met het wroeten in de manifestaties van het leven op het uiterlijke plan, en lijken er totaal niet om te geven wat er binnen het innerlijke leven van de ziel plaatsvindt."

"Daarom", antwoordde Theodorus, "zullen zij met hun waanbeelden ten onder gaan. De Bijbel heeft gelijk met te stellen, dat de wegen van de wereldwijzen domheid zijn in de ogen van de Eeuwige[38].

"Wat hebt u eraan, als uw hoofd vol zit met speculaties over de details van de denkbeeldige verschijnselen van het leven, en u op uw oude dag een seniele idioot wordt? Wat hebt u eraan, dat

[38] *Bijbel*, vrij naar Korinthiërs, 1:25.

u de wereld afstruint en uw nieuwsgierigheid bevredigt ten aanzien van haar details, wanneer ze na het verdwijnen van die wereld voorgoed uit uw geheugen verdwijnen? Het zou voor de geleerden wellicht beter zijn wanneer zij minder afwisten van wetenschappelijke theorieën en meer kennis droegen van de ziel. Het zou beter zijn wanneer zij minder theorieën en meer ervaring hadden. Zij zouden er veel beter mee af zijn, wanneer zij bijvoorbeeld een deel van hun tijd en energie zouden besteden aan het ontwikkelen van de spirituele kracht van helderziendheid, in plaats van de gewoonten van bepaalde soorten Afrikaanse apen in kaart te brengen. Als zij het vermogen zouden verwerven om de zieken te genezen door ze met hun handen aan te raken, in plaats van nieuwe methoden te zoeken om de mensheid te vergiftigen via inentingen met schadelijke stoffen, dan zou de mensheid er baat bij hebben. Er zijn duizenden mensen die hun hele leven hard werken, zonder iets voor elkaar te krijgen dat echt nuttig of blijvend is. Er zijn duizenden mensen die verstandelijk of mechanisch werken om iets tot stand te brengen dat beter ongedaan had kunnen blijven. Er zijn ruimschoots meer mensen die zich bezighouden met het ondermijnen en vernietigen van de gezondheid van de mens, dan met het genezen van zijn ziekten. Of die bezig zijn met het onderwijzen van verkeerde dingen, in plaats van de waarheid te onderwijzen. Of die iets proberen te vinden wat waardeloos is, in plaats van iets dat waarde heeft. Ze leven in dromen, en hun dromen zullen verdwijnen. Ze hollen het geld achterna, en het geld zal blijven, terwijl zijzelf zullen vergaan en sterven.

"De hindernissen die uit de uiterlijke wereld opkomen, zijn nauw verbonden met die van de innerlijke wereld. Ze kunnen niet worden gescheiden. Uiterlijke verleidingen scheppen namelijk verlangens van binnen, en innerlijke verlangens vereisen uiterlijke middelen om ze te bevredigen. Heel veel mensen hunkeren niet naar de illusies van het leven, maar hebben ook niet de kracht om zich ertegen te verzetten. Zij willen zich graag

spiritueel ontwikkelen en onsterfelijkheid bereiken. Al hun tijd en energie wenden zij echter aan om waardeloze dingen te verwerven, in plaats van ze te gebruiken om in de diepten van de ziel te duiken en naar de parel der wijsheid te zoeken, die van onschatbare waarde is. Duizenden mensen hebben niet de morele moed om te breken met sociale verplichtingen, belachelijke gewoonten en domme gebruiken die zij inwendig verafschuwen, maar waaraan zij zich niettemin onderwerpen, omdat het als een sociale misdaad wordt beschouwd om tegen die verplichtingen en gewoonten in te gaan. Aldus offeren duizenden mensen hun onsterfelijkheid op aan de stompzinnige godin van de mode.

"Wie durft er nu los te breken van de banden die hem zijn opgelegd door de mode die tegenwoordig de religieuze gedachte domineert? Wie heeft de moed om de sneren van de imbeciel, de kleinering door de onwetende, het gelach van de dwaas over zich heen te laten komen, en daardoor een licht te verwerven waarvan zij die in eeuwige duisternis leven, geen kennis dragen? De meeste mensen verdrinken de stem van de rede en dansen met de dwaas. Zij hongeren liever hun geest uit, dan dat zij hun ijdelheid laten lijden. Zij onderwerpen zich liever aan de irritante keten, dan gekruisigd te worden en tot het onsterfelijke leven op te rijzen. Zij raken hun begrip van vrijheid kwijt en, gewend geraakt aan hun ketenen, beginnen zij die lief te hebben en ze op anderen aan te brengen.

"Ik ben er niet zozeer van overtuigd dat de menselijke natuur totaal achterlijk is. Ik weet dat de dierlijke energieën van de mens, omdat ze - inherent instinctief - pogingen doen om zijn bestaan zeker te stellen, tegengesteld zijn aan de ontwikkeling van zijn hogere beginselen, omdat het leven van het hogere de dood van het lagere inhoudt. Maar ik besef ook, dat in ieder mens een kracht ten goede zit, die hij kan ontwikkelen als de juiste voorwaarden worden geschapen. Er zijn elementen van

het goede, en elementen van het kwade in ieder mens. Het hangt van onszelf af welke klasse wij wensen te ontwikkelen. Uit een kersenpit kan uitsluitend een kersenboom groeien, en uit een distelzaadje niets anders dan een distel[39]; maar de mens is een groepering van krachten waarin alle soorten zaadjes zijn opgenomen. U kunt hem laten uitgroeien tot een varken of een tijger, een engel of een duivel, een wijze of een dwaas, net naar het u uitkomt.

"Hoewel wij reeds alles bezitten wat wij nodig hebben, hetgeen onze huidige beschaving karakteriseert, is er een voortdurende race naar meer geld, meer comfort, meer plezier. Dat is niet noodzakelijkerwijze een teken van kwaadaardigheid en moreel verval, maar wordt in feite inherent in het gestel van de mens veroorzaakt door de instinctieve impuls om een hogere en betere toestand te bereiken, die zich op het wereldlijke plan openbaart. De mens weet intuïtief dat hij, ook al is hij nog zo rijk of beroemd, nog niet een toestand heeft bereikt waarin hij er genoegen mee neemt om te rusten. Hij weet dat hij nog steeds naar iets moet streven, maar hij weet niet wat dat iets is. Omdat hij het hogere leven niet kent, streeft hij naar meer dingen die door het lagere leven worden verschaft. Wij kunnen dan ook een insect of een vlinder in een meer zien vallen, en in zijn vergeefse pogingen om zich te redden van verdrinking, weg zien zwemmen van de kust, omdat hij niet weet uit welke richting de middelen voor redding komen. De vloek van de wereld en de wortel van alle kwaad is onwetendheid. De vloek van de mens is zijn onbekendheid met zijn hogere aard en uiteindelijke bestemming. Een waar systeem van religie en wetenschap moet zich boven alles inspannen om boven allen te staan en zo deze stompzinnigheid te verwijderen.

---

[39] Vergelijk: "Zoals het vuur een vuur, de perenboom een perenboom, en het paard een paard genereert en tevoorschijn brengt, zo brengt ook het lood lood voort en geen zilver; en het goud goud en geen tinctuur." Michael Maier, *Chymisches Kabinet*, Toelichting XVIII.

"Maar het is ook waar, dat onwetendheid en bedrog nauw met elkander verbonden zijn, en dat de onwetenden haten wie wijzer is dan zij. Als iemand meer weet over de eisen van zijn aard; al zijn energieën wil inzetten om een hogere staat te bereiken; zijn mannelijkheid durft te bevestigen; en tegen de ketenen van de mode durft te rebelleren, kan hij dan in zijn groep blijven leven zonder aangevallen te worden? En als hij naar een andere vertrekt, wordt hij daar dan niet aan dezelfde moeilijkheden blootgesteld? Hij komt dan nog steeds in aanraking met mensen die haat koesteren tegen de vrijheid, omdat zij in ketenen onderricht zijn. Ze begrijpen hem verkeerd, trekken zijn motieven in twijfel en vervolgen hem. En wee hem, als hij wat menselijke gebreken heeft waarin de slang van de laster haar giftige tanden kan zetten. Waar duisternis bestaat, bestaat een afkeer van licht. Waar de onwetende mens binnentreedt, gaan ook zijn onvolkomenheden naar binnen. Waar onwetendheid verblijf houdt, zijn ook de engelen die haar dienen aanwezig: argwaan, afgunst en angst. Zou het niet méér binnen het bereik van de ware wetenschap liggen om de mens in te lichten over zijn hogere natuur, dan naar wormen te graven in de ingewanden van het stoffelijke gebied?

"Met de niet ondersteunde inspanningen van een enkel individu, is het soms onmogelijk om iets voor elkaar te krijgen. Maar het kan vaak gemakkelijk worden bereikt wanneer veel mensen samenwerken. Deze wet lijkt in alle delen van de natuur de boventoon te voeren. Wanneer een afdoende aantal mensen vastbesloten is om zich uit het harlekijntoneel van de wereld terug te trekken, en de domheden van een modieus bestaan de rug toe te keren, vormen zij - wanneer zij met elkaar in harmonie zijn - een kracht die voldoende sterk is om de aanvallen af te weren van het monster dat hen allen zou verslinden wanneer zij gescheiden waren en elkaar niet bijstonden. Zij die nog niet ver genoeg gevorderd zijn op de

ladder van de evolutie, hebben degenen die op een hogere trede staan nodig om hen op hun weg naar boven bij te staan. En de hogeren hebben voor hun steun de lageren nodig, op dezelfde wijze als een rots vaste grond nodig heeft om op te rusten en zijn positie te behouden.

"In vroegere tijden waren er - net als nu - talloze mensen die ervan overtuigd raakten dat er een hoger en innerlijke leven is, en zich graag omringden met voorwaarden die het gunstigst waren om dat te ontwikkelen. Deze mensen kon men niet alleen vinden in christelijke landen, maar ook onder de 'heidenen'. Men vestigde lama-kloosters en loges, orden, kloosters, conventen en wijkplaatsen waar de mensen een hoger leven konden proberen te bereiken, ongehinderd door de agressies en irritaties van de uiterlijke wereld der illusies. Hun oorspronkelijke doel was zonder twijfel zeer aanbevelenswaardig. Als in de loop der tijd veel van die instituten in verval zijn geraakt en hun oorspronkelijke karakter hebben verloren; als zij in plaats van een plek om het edelste en moeilijkste soort werk te verrichten, een wijkplaats zijn geworden voor de lustelozen, luien en bijgelovigen, dan ligt dat niet aan het beginsel dat de reden vormde om dit soort instellingen op te richten. Het ligt er aan, dat de kennis van de hogere aard in de mens en zijn vermogens en bestemming verloren zijn gegaan. Met het verlies van die kennis, ging het middel om iets te bereiken, wat het oorspronkelijke doel was, vanzelfsprekend verloren en vergat men het.

"Zo'n neergang vond plaats in Europa, vooral gedurende en na de Middeleeuwen toen de geestelijken, verrijkt door rooftochten en gesteund door stervende dieven die heil willen kopen, grote rijkdommen vergaarden, een luxueus leven leidden en teerden op het vet van het land. Zij wisten toen niets meer over de toestand van een hoger bestaan. Ze werden het middelpunt van vermaak voor de hypocrieten en luien. Ze brachten hun ijdele

uren door met ogenschijnlijk vroom amusement, en met het streven naar meer materiële welvaart. In plaats van het middelpunt te zijn waar vandaan zegeningen zich over het land moesten verbreiden, werden zij een plaag voor het land. Ze roofden zich rijk, en als vampiers zogen ze de laatste druppel bloed uit de armen. Ze gingen op deze manier voort tot de beker van hun misdaad vol was. En toen veroorzaakte de grote Reformatie de ondergang van velen en een bepaalde hervorming van de rest.

"Er zijn in Europa nog steeds talloze conventen, en in Amerika neemt hun aantal toe. De moderne hervormer, de socialist en de materialist kijken met een kwaadaardig oog op ze neer, maar de onbevooroordeelde waarnemer ontkent niet, dat sommige ervan op hun eigen manier heel veel goeds doen. Sommige hebben scholen gevestigd, andere openden ziekenhuizen. Bovenal zijn de Zusters van Liefde met hun zorg voor de zieken onovertroffen qua nut. Zo dienen dus sommige van deze orden het edele doel dat zij iets goeds doen voor de mensheid. Hun nut zou duizendvoudig worden vergroot als zij ermee zouden instemmen dat het licht van spirituele kennis - de Heilige Geest, tot wie zij bidden - neerdaalt op hun gelederen.

"Vervullen de religieuze orden zoals ze nu zijn, hun oorspronkelijke doelstelling dat zij de mens verheffen naar een hogere, spirituele bestaanstoestand, of zijn het alleen maar centra waar omheen zich vrome, goedwillende mensen verzameld hebben, die les geven op scholen en de zieken verplegen - bezigheden die wellicht net zo goed zouden kunnen worden uitgevoerd zonder het een of andere geloof aan te hangen? Wanneer de religieuze conventen erop berekend zijn om ware spiritualiteit te ontwikkelen en waarlijk geregenereerde mannen en vrouwen voort te brengen, zullen wij op die plekken een bepaalde manifestatie van spirituele krachten kunnen vinden. Een latente kracht die zich nooit manifesteert, is

namelijk nutteloos. Zij kan niet in een actieve toestand bestaan zonder zich te manifesteren. Daarom mogen wij de vraag stellen: Oefenen de bewoners van onze conventen bewust spirituele krachten uit? Kunnen zij bewust zieken genezen door de aanraking van hun handen? Zijn hun innerlijke zintuigen afdoende geopend, zodat zij dingen kunnen zien en horen, ruiken en voelen, die voor de zintuigen van de gemiddelde mens niet waarneembaar zijn? Kunnen zij met enige mate van zekerheid toekomstige gebeurtenissen voorspellen, en dan niet met vaststellingen via de logica? Zijn er onder hen die Adept zijn geworden? Wat weten zij werkelijk van de voorwaarden om een hogere staat van bewustzijn dan die van gewone stervelingen te kunnen ingaan? Wat weten zij af van de manieren om adeptschap te verwerven en als ziel een bewust bestaan te verkrijgen? Wat weten onze monniken en nonnen van de gesteldheid van de menselijke ziel, met name van de zielen die aan hun hoede zijn toevertrouwd? Wat zijn hun ervaringen wanneer zij in de hogere staat verkeren die men extase noemt? Wanneer er onder hen één is die een toestand van trance ingaat, of in de lucht wordt opgeheven, of in staat is een eenvoudig mediamiek verschijnsel voort te brengen, kennen zij dan de occulte oorzaken die zulke gevolgen teweegbrengen, of wordt zo'n gebeurtenis als onverklaarbaar of als een bovennatuurlijk wonder beschouwd?

"Het is een loze bewering van de priesters om te beweren, dat zij zonden kunnen vergeven, of dat zonden via hen vergeven kunnen worden. Wanneer zij geen spirituele krachten bezitten, kunnen wij niet aannemen dat zij die op anderen kunnen overdragen. En wanneer zij zulke krachten op anderen overdragen, waar blijven dan de effecten die men zou moeten zien? Wordt de onwetende wijs nadat hij met water is gedoopt? Verkrijgen degenen die zich hebben onderworpen aan de

ceremonie van het Vormsel[40], een krachtig geloof? Wordt de zondaar onschuldig wanneer de last van zijn geweten is afgenomen door middel van de absolutie[41]? Kunnen onze geestelijken de wetten der natuur wijzigen? Kunnen zij er door middel van een uiterlijke ceremonie voor zorgen, dat een innerlijk beginsel groter wordt? Of komt degene die een kerk als dier binnenkomt, er nog steeds als een dier uit?

"Dit zijn verbluffende vragen, en ik hoop niet dat men mij zo begrijpt, alsof ik de motieven van een van de bewoners van onze conventen en nonnenkloosters in een verkeerd daglicht wil stellen. Ik ken persoonlijk velen van hen. Mijn ervaring is, dat het goede, vriendelijke en goedbedoelende mensen zijn, zonder de priesterlijke trots en arrogantie die ongelukkig genoeg de geestelijkheid in de wereld vaak kenmerken. Ik geloof echter, dat zij al het goede wat zij doen, even goed zouden kunnen doen en zelfs aanzienlijk beter, wanneer zij de studie van de ziel en de inrichting en functies ervan zouden ondernemen, en als zij zichzelf voor die studie zouden willen bekwamen. Dan zouden zij bewust de hogere eigenschappen kunnen ontwikkelen die zich spontaan hebben ontwikkeld bij sommigen van hun leden, die vanwege zo'n onverwachte en ongewone ontwikkeling wonderdoeners of heiligen werden genoemd.

"Hoe kan iemand die geen spirituele krachten bezit en wellicht niet eens weet dat zulke krachten bestaan, een ware spirituele gids zijn? Wat zou u vinden van een chirurg die helemaal niets van anatomie afweet? En wat te denken van een arts die zijn patiënt niet kent? En hoe zit het met een blinde schilder, een dove musicus, een imbeciele wiskundige? Wat moeten we

---

[40] Een van de zeven sacramenten van de rooms-katholieke Kerk. De kerkganger wordt door de bisschop gezalfd, en is daarmee lidmaat van de Kerk geworden.

[41] De vergeving der zonden, na de biecht, die eveneens een van deze zeven sacramenten is.

denken van een arts van de ziel, die in het geheel niets afweet van de ziel en haar eigenschappen; die haar nooit heeft gezien; en slechts de mening is toegedaan dat ze bestaat? Hebben wij niet het recht om het nut van zo'n arts te betwijfelen en met Shakespeare uit te roepen: 'Gooi de geneeskunde voor de honden; ik moet er niets van hebben[42]'? Wanneer de bewoners van onze conventen en kloosters, in plaats van hun tijd en energie in te zetten voor het uitvoeren van hun gebruikelijke ceremoniën; voor het bidden van de rozenkrans en het herhalen van litanieën, et cetera, deze zouden inzetten om zelfkennis te verwerven; de eigenlijke structuur van mens en natuur te bestuderen; en spirituele kracht op te doen, dan zou hun bruikbaarheid tot op enorme hoogte worden uitgebreid. Hun kennis was dan niet langer beperkt tot aardse dingen, maar zou zich tot de hemel uitstrekken. Zij zouden de zieken niet hoeven te verplegen, want die konden zij dan met de aanraking van hun handen genezen. Zij zouden mensen niet met water hoeven te dopen, want zij konden hen dan dopen met de geest van heiligheid. Zij zouden niet hoeven te luisteren naar de bekentenissen, want zij zouden de gedachten van de boosdoener kunnen lezen. Waarom kunnen zij hun taken niet veel beter uitvoeren wanneer zij wijs zijn, in plaats van onwetend; wanneer zij de waarheid kennen, in plaats van blindelings een geloofspunt te accepteren; wanneer zij de kracht hebben om datgene te verwezenlijken, waarvan zij nu verwachten dat een onzichtbare en onbekende kracht dat voor elkaar maakt in antwoord op hun gebeden? Wanneer het publiek gelooft dat er in een klooster één heilige is die wonderen bewerkstelligt, rennen zij daar dan niet naartoe om zijn of haar zegen te ontvangen? Hoe befaamd zou een klooster zijn dat uitsluitend was samengesteld uit heiligen aan wier krachten men niet zou twijfelen?

---

[42] "Throw physics to the dogs; I'll none of it." Shakespeare, *The Tragedy of MacBeth*, Akte V, Scène III.

"Maar hoe kunnen monniken en nonnen aan zulke krachten komen? Hoe kunnen zij zichzelf geschikt maken voor zo'n studie? Men heeft wel gezegd, dat het tien keer moeilijker is om een oude fout te verbeteren, dan een nieuwe waarheid te vinden. En daar zit hem de moeilijkheid. Een pagina die al geheel volgeschreven is, moet worden leeggemaakt voordat er opnieuw op geschreven kan worden. Zij moeten hun denkvermogen zuiveren van alle dogmatiek en drogredenen, voordat zij het licht der waarheid kunnen zien; zij moeten als kinderen worden, voordat zij binnen hun eigen ziel het koninkrijk der hemelen kunnen betreden. Zij moeten de stapel troep verwijderen die zich in de loop der tijd in de vestibule van de tempel heeft opgehoopt en bestaat uit vergissingen en bijgeloof; en van de stoffelijke overschotten van vormen waaruit de geest gevlucht is. Eeuwen van onwetendheid hebben aan de groei van die stapel bijgedragen, en hij is eerbaar geworden van ouderdom. De bewoners van het convent ontbloten hun hoofd en buigen hun knieën wanneer zij die stapel benaderen. Ze durven die niet te vernietigen. Om wijs te worden, moeten zij leren wat hun eigen leerstellingen, symbolen en boeken, waarvan zij momenteel slechts de uiterlijke vorm en de dode letter kennen, precies betekenen. Zij moeten zich een veel hogere en edeler voorstelling vormen van God, in plaats van hem met de eigenschappen van een halfdierlijke mens te bekleden[43]. Zij moeten hun morele leerstellingen baseren op de intrinsieke waardigheid van het goddelijke beginsel in de mens, in plaats van een beroep te doen op de zelfzuchtige verlangens in de mens en op zijn angst voor straf. Pas dan kunnen zij hem aansporen dat hij zijn heil zoekt.

---

[43] Vergelijk: "Homerus fantaseerde (...) en bracht menselijke eigenschappen op de goden over. Het was mij liever geweest dat hij het goddelijke op ons had overgebracht." Cicero.

"Dit kan worden bereikt in de verafgelegen toekomst, maar niet op dit moment. Tijdperken en eeuwen kunnen voorbijrollen voordat het zonlicht van de waarheid door de dikke sluier van materialisme en bijgeloof heendringt, die als een ijzige korst het ware fundament van de menselijke religies bedekt. Kijk naar de ijsvlakten van de Alpen, die de zijden van de bergen bedekken en soms vele vierkante kilometers groot zijn. Ze lopen uit in vaste blokken van misschien wel meer dan dertig meter dik, naar de vallei beneden. Ze zijn het resultaat van eeuwen, en het ijs lijkt net zo stevig als de rotsen. Toch bewegen deze starre en ogenschijnlijk onbeweeglijke massa's, en ze veranderen langzaam van jaar tot jaar. Ze slijpen de rotsen af waarop ze rusten en werpen dan datgene uit wat vreemd is. Op de top ervan kunnen scheuren en spleten zichtbaar worden, en als - zoals soms gebeurt - iemand in een van deze spleten valt, vindt men vele jaren later zijn overblijfselen aan de voet van de gletsjer, onder het ijsveld: door dit veld uitgespuwd.

"Verandering, langzame verandering, vindt overal in de natuur plaats. Zelfs in de starste en meest orthodoxe religieuze systemen, in de meest onverlichte harten en hoofden, vindt voortdurend verandering plaats. De geloofspunten die in de middeleeuwen op de kansels werden uiteengezet, zijn al tot op zekere hoogte aangepast. De afmetingen van de duivel zijn zo ver gekrompen, dat de mensen bijna geen angst meer voor hem hebben, en in dezelfde mate als de kerkelijke macht is afgenomen, heeft de visie op God een grootsere dimensie gekregen. De noodzaak om humanitair werk te verrichten, wordt nu breder erkend, en door sommigen beschouwd als van bijna even groot belang als het uitvoeren van de beschreven ceremoniën.

De verandering vindt nog steeds plaats, maar wel langzaam. Er is namelijk een krachtige reus die door zijn afbrekende werking het uiteenvallen van de berg troep tegenhoudt. De naam van

deze reus is 'mode'. Het is mode om bepaalde dingen te ondersteunen en daarom steunt de massa ze.

"Zal het progressieve deel van de wereld wachten totdat de wettig benoemde wachters van de waarheid ontdekt hebben wat de ware waarde is van de schat die in hun bezit is? Moeten wij wachten tot zij het juweel hebben ontdaan van de donkere korst die zij er eeuwenlang op hebben laten aangroeien? Uit het oosten, het land van het licht, waar de zon van de wijsheid is opgekomen, zijn boodschappers gearriveerd. Zij hebben kostbare parels aangedragen, gemaakt van maanlicht, en schatten van vloeibaar goud. Zal hun ongehoorde rijkdom worden toevertrouwd aan de veilige handen van hen die de oude en lege vormen bezitten, of zal de nieuwe wijn in nieuwe vaten worden gegoten, omdat de oude verrot zijn?

"Maar waarom zouden degenen die langzamerhand de dageraad beginnen te zien, hun ogen sluiten en wachten totdat de blinde hun vertelt dat de zon over de bergen aan het opkomen is? Is liefde voor de waarheid niet sterk genoeg om datgene te bewerkstelligen wat de angst voor iets afschrikwekkends hierna[44], heeft weten te bewerkstelligen? Kunnen de verlichte klassen geen academies oprichten, die alle voordelen bieden die de orthodoxe kloosters ook hebben, zonder hun nadelen? Zouden zij niet een tuin kunnen aanleggen, waar de goddelijke lotusbloem van wijsheid kan groeien en zijn bladeren kan ontvouwen, beschut tegen de stormen van hartstocht die voorbij de muren razen, en bewaterd door het water van de waarheid, waarvan de bron van binnen ligt; waar de Boom des Levens zich kan ontvouwen zonder te worden overwoekerd door het onkruid van lichtgelovigheid en vergissingen; waar de ziel de zuivere spirituele lucht kan ademen, onbesmet door de geur van de giftige boom van onwetendheid, en onvermengd met de uitwaseming van ontbindend bijgeloof; een plaats waar deze

[44] Een hel, of een Laatste Oordeel.

Boom des Levens, die voorspruit uit de wortels van de Boom van Kennis, kan groeien en zijn takken kan uitspreiden, helemaal omhoog naar het onzichtbare gebied waar de wijsheid zijn zetel heeft; en waar hij vruchten kan voortbrengen die degenen die er deel aan hebben, tot gelijken van de goden - alsook onsterfelijk - maken?"

Hier pauzeerde de Adept, alsof hij in diepe meditatie was, maar na een ogenblik van stilte zei hij: "Ja, sticht vooral uw theosofische klooster, wanneer u bewoners kunt vinden die gedegen voorbereid zijn om het te betreden. Het zal namelijk eenvoudiger zijn om de waarheid te introduceren in een huis dat niet bewoond is, dan in een huis dat door vijanden ervan wordt bewoond."

"Maar", protesteerde ik, "zo'n instituut vereist een Adept als leraar. Stemt u ermee in om les te geven?"

Hierop antwoordde Theodorus: "Wanneer er ergens een gemis is, zal de vervulling niet op zich laten wachten, want er is geen vacuüm in de natuur[45]."

[45] De auteur refereert hier vermoedelijk aan de *Fama Fraternitatis*. Op de graftombe van de legendarische Christian Rosencreutz lag een koperen plaat met het opschrift *Nequaquam Vacuum, Legis Iugum, Libertas Evaugelij, Dei Gloria Intacta*: "Er bestaat beslist geen vacuüm; het juk der wet; de vrijheid van het evangelie; de ongerepte glorie van God."

VIII. Zwarte magie

Op dit tijdstip hoorde ik opnieuw het geluid van de onzichtbare zilveren bel in de lucht, en terwijl de Adept opstond, zei hij dat hij voor een paar minuten was weggeroepen. Hij nodigde mij uit te blijven, totdat hij zou terugkeren. Hij verliet het laboratorium en ik bleef alleen achter. Ik vermaakte mezelf door het boek door te bladeren waarin de *Geheime Symbolen van de Rozekruisers* waren opgenomen, en mijn aandacht werd getrokken door het teken van een pentagram dat ondersteboven stond, zodat de twee punten van de lagere driehoeken naar boven wezen. Plotseling zei een stem achter mijn stoel: "In dit symbool zijn eeuwigheid en tijd, god en de mens, engel en duivel, hemel en hel, en het oude en nieuwe Jeruzalem met al zijn inwoners en schepselen opgenomen."

Ik draaide me om en zag aan mijn zijde een man met een buitengewoon intelligent gezicht, gekleed in een monnikengewaad. Hij verontschuldigde zich omdat hij mijn gedachten had onderbroken, en zei dat ik zo verdiept leek te zijn in contemplatie over deze figuren, dat ik zijn binnenkomst niet had opgemerkt.

De open blik, de plezierige trekken en de intelligente uitdrukking op het gezicht van mijn bezoeker wekten meteen mijn vertrouwen, en ik vroeg hem met wie ik de eer had te spreken.

"Ik ben", zei de vreemdeling, "de Famulus[46] of, zoals u het wel zou kunnen noemen, de Chela[47], of Theodorus[48]. Zij noemen mij schertsend zijn verstandelijke beginsel, omdat ik zijn werk moet doen wanneer de oude heer slaapt."

---

[46] 'Dienaar'.

[47] Id., Sanskriet.

[48] 'De door God geschonkene'.

Ik vond zijn opmerking erg grappig en antwoordde op dezelfde toon: "Wanneer u zijn verstandelijke beginsel wordt genoemd, bent u mogelijk slechts een schepping van zijn gedachte. Ik heb zoveel vreemde dingen gezien op deze plek, dat ik nergens meer verbaasd over sta; zelfs niet wanneer u voor mijn ogen zou verdwijnen of in een slang of duivel zou veranderen."

Hierop gaf de verschijning als reactie: "Voor zover het ons uiterlijk voorkomen betreft, zijn wij allen vormen die door gedachte zijn voortgebracht. Het is het voorrecht van de mens van een hogere orde om elke vorm aan te nemen die hij geschikt acht voor dat doel. Zo kan het soms gebeuren dat de duivel verschijnt in de gedaante van een heilige om de een of andere goedgelovige dwaas te misleiden. Ik ken gevallen waarin bepaalde speelse natuurgeesten de gedaanten van Christus en de apostelen hebben aangenomen om zich te amuseren met het misleiden van bepaalde onwetenden. In die gevallen slagen zij daar doorgaans in, maar ik ben noch een duivel, noch een elementale geest, en u bent noch een onwetende, noch een dwaas."

Ik voelde mij zeer gevleid door de gunstige mening die mijn bezoeker ten beste had gegeven, en ik wilde niet de indruk wekken dat ik argwanend was en aldus zijn vertrouwen ondermijnde in mijn vermogen om iemands karakter op het eerste gezicht te beoordelen. Bovendien had hij zo'n welwillende blik, dat ik hem niet wilde wantrouwen. Daarom boog ik voor hem en zei: "Ik koester niet de minste twijfel over uw waardige bedoelingen, en ik ben er beslist zeker van dat u een betrouwbare gids bent."

"Men kan niet zorgvuldig genoeg zijn in het kiezen van zijn gids", vervolgde de vreemdeling. "Er zijn tegenwoordig zo vele valse profeten en gidsen. Iedereen in de wereld doet tegen-

woordig zijn best om zijn neus in de geheimen van de astrale wereld te steken. Iedereen wil les krijgen in hekserij en tovenarij. Geheimen die duizenden jaren lang wijselijk verborgen zijn gehouden voor de ogen van de onvolwassenen en profanen, worden nu van de daken geschreeuwd en op de markt verkocht als handelobjecten. Honderden zelfbenoemde 'meesters' en gidsen speculeren op de zelfzuchtigheid en ambities van hun leerlingen, en - nu de blinde de blinde leidt - lijden zij beiden schade. Als alle zoekers naar waarheid toch zo waren als u, dan zouden zij niet door valse beloften worden misleid die men hun voorhoudt om adeptschap te bereiken."

"Ik ben werkelijk blij", antwoordde ik, "dat u mijn zuiverheid en onzelfzuchtigheid qua doelstelling hebt ontdekt, en ik hoop dat u met inachtneming van mijn verdiensten vriendelijk genoeg zult zijn om mij iets meer van uw occulte geheimen te tonen. Theodorus heeft reeds lange preken tegenover mij afgestoken, en ik heb met groot geduld naar hem geluisterd, maar nu wil ik iets tastbaars zien, en zo mogelijk leren hoe ik bepaalde occulte dingen kan uitvoeren."

"Met alle genoegen", zei mijn metgezel. "Ik zal voor u doen wat in mijn vermogen ligt, aangezien u door uw onzelfzuchtigheid de bescherming van alle Adepten verdient."

Zo sprekende, begon hij mij een aantal van de merkwaardigheden van het laboratorium te laten zien, dat vele vreemde dingen bevatte. Over enkele daarvan had ik gelezen in boeken over alchemie; andere waren volstrekt nieuw voor me. Ten slotte kwamen we bij een gesloten kist, en mijn nieuwsgierigheid bracht mij ertoe te vragen wat die bevatte.

"Oh!," antwoordde de monnik, "deze kist bevat enkele poeders ter vergassing, met behulp waarvan iemand de elementale geesten van de natuur kan zien."

"Het is niet waar!", riep ik uit. "O, wat zou ik deze lieflijke geesten graag willen zien! Ik heb veel over ze gelezen in de boeken van Paracelsus[49], maar heb ik nooit de gelegenheid gehad ze te zien."

"Ze zijn niet allemaal zo lieflijk", zei de monnik. "De elementalen van de aarde hebben menselijke gedaanten. Ze zijn klein, maar hebben het vermogen om hun lichaam langer te maken. Deze gnomen en pygmeeën zijn gewoonlijk slecht gehumeurd en grof. Het is beter ze maar gewoon met rust te laten, hoewel ze soms zeer goed met de mens bevriend raken, en hem dan zelfs verborgen schatten en mijnen tonen. De elementalen van de lucht, de bosgeesten, hebben een geniet-baarder karakter. Toch kunnen we niet op hun vriendschap vertrouwen. De salamanders, die in het element vuur leven, zijn lelijke gasten, en je kunt er maar beter niet mee van doen krijgen. Maar de nimfen en undines zijn lieflijke schepselen, en zij gaan vaak met de mens om."

"Ik wou dat ik die prachtige watergeesten kon zien," zei ik, "maar ik ben geneigd aan te nemen, dat zij tot het rijk der fabelen behoren. Al vele jaren doen zeelieden verslag van meermannen en meerminnen, die zij beweren in de verte gezien te hebben. Zij zeiden dat die wezens als mensen waren, waarvan het bovenste deel op dat van een man of vrouw leek, terwijl het onderste deel van hun lichaam een vis was. Zij vertelden grootse verhalen over hun schoonheid, hun golvende haar en hoe mooi zij konden zingen. Ze noemden hen sirenen, omdat men vertelde dat ze zó goed konden zingen, dat de mannen die hun stemmen hoorden, volstrekt ontoegankelijk werden voor alles om zich heen, behalve voor hun liederen. Ten slotte werd zo'n sirene gevangen. Het bleek om niets anders te gaan dan om

---

49 Hartmann verwerkt hier thema's uit zijn werk *The Life of Philippus Theophrastus Bombast of Hohenheim*, etc., etc., Londen.

een merkwaardige vis van het soort genaamd *Halicore catacca*[50], die men op afstand kon verwarren met een man, vanwege zijn kleur, en die ongeveer net zo blaft als een hond. Misschien zijn ook die undines en nimfen niets anders dan vissen."

"Dit is een uiterst dwalende opvatting, geachte heer", antwoordde de monnik. "De halicore is een vis, maar de nimfen en undines zijn elementale geesten der natuur, die in het element water wonen. Onder gewone omstandigheden zijn ze onzichtbaar voor de mens, en kan men ze daarom niet op deze manier te pakken krijgen. Ze zijn bijna als menselijk wezens, maar veel etherischer en mooier. Onder bepaalde omstandigheden kan de mens ze zien. Ze kunnen zelfs een blijvende stoffelijke vorm aannemen en aan land blijven. Er is zelfs een geval bekend waarin een bepaalde Graaf Stauffenberg zulk een nimf huwde[51] vanwege haar schoonheid, en meer dan een jaar met haar samenleefde, totdat de een of andere stomme theoloog hem schrik aanjoeg door hem te vertellen dat zijn vrouw een duivel was. In die tijd was de graaf verliefd geraakt op een goed uitziend boerenmeisje, en dus was de tussenkomst van de

[50] Ofwel dugong; zeekoe.

[51] Zie Paracelsus, *Paracelsi Liber de Nymphis, etc.*, Tractatus iv., Vol. ii, Genève, 1658. Von Stauffenberg was een ridder aan het hof van keizer Sigismund van Luxemburg, rond 1500 n.Chr. Deze schone legende verhaalt, hoe Von Stauffenberg door de nimf werd aangesproken aan de waterkant: "Ik ben niet een kind van de aarde: de wateren gaven mij het leven, en ik woon in het water. Ik ben een undine, en daarom ongeschikt om met Graaf Stauffenberg te trouwen. Met zijn bruid zou hij rijkdom en weidse landstreken moeten hebben. Wij van de wateren hebben goud noch juwelen, en wanneer wij trouwen, geven wij hand met hart, en hart met hand. Maar overweeg goed, heer ridder. Wanneer gij mij trouw belooft, behoort uw liefde net zo zuiver te zijn als dit glasheldere water, en zo waar als het staal van uw zwaard. Eén enkele ontrouwheid veroorzaakt, nadat wij verenigd zijn, onvermijdelijk uw dood en maakt dat ik mij eeuwig ellendig voel. Want het is het lot van onze stam, dat onze vreugden en verdrietelijkheden geen einde kennen." *American Masonic Record, and Albany Saterday magazine*, Volume 3.

prediker welkom. Hij gebruikte dat als een voorwendsel om zijn ware echtgenote te verjagen. Maar zij nam wraak, en op de derde dag na zijn tweede huwelijk vond men de graaf dood in zijn bed. Deze nimfen zijn zeer mooi. Ze zijn sterk in de liefde en evenwichtig, maar men zegt ook dat ze zeer jaloers zijn."

Hoe meer de monnik sprak over de waternimfen, des te sterker nam mijn verlangen toe om ze te zien. Ik vroeg hem of hij mij met die prachtige geesten in contact wilde brengen, maar hij putte zich uit in allerlei verontschuldigingen, die evenwel mijn nieuwsgierigheid alleen maar sterk deden toenemen.

"Wij leven hier in deze wereld die vol zonden is, en behoren ons niet met de bewoners van een andere te bemoeien. Wij zijn allen zondaars en geneigd toe te geven aan verleidingen. Deze waternimfen proberen voortdurend zich met mannen te verenigen, en daar hebben zij een goede reden voor, omdat zij geen onsterfelijke zielen hebben. Wanneer zij met mannen verenigd worden, vormen zij een verbinding met zijn ziel en nemen aldus deel aan zijn onsterfelijkheid."

"Waarom", riep ik uit, "aarzelt u dan om deze wezens op te roepen? Ik zou maar wat blij wezen om de gave van de onsterfelijkheid op een van deze prachtige wezens over te brengen. Sterker nog, ik zou het als een liefdadige actie en mijn plicht beschouwen, en wanneer zo'n nimf erop zou staan met mij te trouwen, zie ik geen reden waarom ik hier op tegen zou zijn wanneer zij aardig was. En verder zou het iets buitengewoons zijn om een waternimf als vrouw te hebben."

"Ze zijn niet alleen zeer aardig," zei de monnik, "maar ook zeer gehoorzaam aan hun echtgenoten. Zo'n waternimf heeft geen eigen wil; ze beschouwt haar man als haar redder en god, spreekt hem nooit tegen en scheldt hem niet uit, maar staat altijd klaar om zijn bevelen uit te voeren, zijn wensen te

vervullen en zijn verlangens te bevredigen. Ze is zeer bescheiden in wat zij eist, heeft geen behoefte aan luxe en heeft niets nodig, behalve zo nu en dan een korte trip naar de waterkant, wat voor u in het geheel geen kosten met zich meebrengt, omdat zij haar eigen manier van reizen heeft."

Ik kon mij niet langer inhouden, en vroeg de monnik in alle ernst een bewerking uit te voeren met het geheimzinnige poeder. Tenslotte stemde hij toe. Hij deed een paar stukjes droge esdoornbast en wat gedroogde laurierbladeren in een vijzel, deed er een paar stukjes kool bij en stak ze aan. Daarna strooide hij wat van het geheimzinnig poeder, en een witte rook steeg op, die het vertrek vulde als met een mist en die een zeer zoete geur had. De voorwerpen in het laboratorium konden we spoedig alleen nog maar vaag door die mist heen waarnemen, en uiteindelijk verdwenen ze helemaal. De muren van de kamer waren niet meer te zien. De lucht leek een trillende beweging aan te nemen en dichter te worden. Maar verre van mij hierdoor bedrukt te voelen, merkte ik een grote opwinding en bevrediging. Tot slot wist ik, dat ik in het element water was en er door gedragen werd. Ik zwom, maar mijn lichaam was zo licht als een veertje en het kostte me in het geheel geen moeite om niet te zinken. Het leek alsof het water mijn eigen element was, alsof ik erin geboren was. Er scheen een licht direct boven mijn hoofd. Ik steeg op naar de oppervlakte en keek rond. Ik was in het midden van de oceaan, op en neer dansend met de golven. Het was een heldere, maanverlichte nacht. Recht boven mij stond de volle maan. Ze strooide haar zilveren stralen op het water, waardoor de rimpels en de schuimende koppen op de toppen der golven glinsterden als vloeibaar zilver of diamanten. In de verte verscheen de kust met een rij bergen die me bekend voorkwamen. Tenslotte herkende ik haar als de kust van het eiland Ceylon, met de bergketen voorbij Colombo en Galle. Ik kon er beslist niet naast zitten, want ik herkende Adam's Peak.

Ik zal nooit de aangename gewaarwording vergeten die werd veroorzaakt door het etherische bad in de maanverlichte zee in de Indische Oceaan. Het leek mij, dat mijn wens eindelijk vervuld was, en dat ik bevrijd was van mijn sterfelijke lichaam en het gewicht ervan; en toch was ik mijzelf. Ik kon geen verschil zien tussen het lichaam dat ik nu bewoonde, en dat wat ik bewoonde voordat de bewerking had plaatsgevonden. Alleen was mijn huidige lichaam zo licht, dat het leek alsof het net zo gemakkelijk in de lucht zou zweven, als op het water.

Luister! Een vaag geluid wordt naderbij gevoerd door de wind; het lijkt een menselijke stem te zijn. Het komt dichterbij, en nu hoor ik het duidelijk; het is het melodieuze lied van een vrouwelijke stem. Ik kijk in de richting waar het geluid vandaan lijkt te komen en zie drie gedaanten die op de golven drijven. Zij stijgen en dalen en komen dichterbij. Ze lijken met elkaar te spelen en als ze dichterbij komen, zie ik drie beeldschone vrouwen met lang, golvend haar, maar de ene in het midden overtreft de anderen in schoonheid. Zij lijkt de koningin te zijn, want ze draagt een krans van waterplanten op haar hoofd. Ze komen nog dichterbij. Nu zien ze mij en stoppen. Ze beraadslagen onderling, maar nieuwsgierigheid overwint hun angst. Ze komen tamelijk dichtbij en spreken mij aan. Hun stemmen zijn vol en melodieus. Hun taal is vreemd voor me, en toch begrijp ik wat ze zeggen. Nu zij ontdekken dat ik een sterveling ben, lijken ze er net zo op gebrand te zijn om nader kennis met mij te maken, als ik erop gebrand ben om met hen op goede voet te komen staan.

Ze nodigen mij uit, om met hen mee te gaan naar huis. Ze spreken over hun paleis dat uit prachtige schelpen is opgetrokken tussen de koraalriffen in de diepten der oceaan; van de melkwitte parels waarmee zij de muren hebben versierd; van de azuurblauwe golven die door de transparante muren van hun huizen schijnen; en de vreemde dingen die geen enkele

sterveling ooit heeft gezien. Ik maak bezwaar en vertel ze, dat ik sterfelijk ben en dat ik niet in hun eigen element zou kunnen leven. Maar de mooie koningin, die tot aan haar middel uit het water oprijst, glimlacht en schudt haar charmante hoofd. Vloeibare diamanten lijken uit haar golvende lokken te stromen. "Kom," fluistert ze, "er zal je niets overkomen, want mijn liefde zal je beschermen." Ze strekt haar prachtig gevormde armen naar mij uit en raakt mijn schouder aan. Bij haar aanraking glijdt mijn bewustzijn weg. Een overweldigend goed gevoel stroomt mijn gehele wezen binnen. Ik voel dat ik oplos in het element water. Ik hoor slechts vaag het verre gerommel van de brekers wanneer ze het zandige strand oprollen. Ik voel dat mijn verlangen vervuld is. Een moment later weet ik niets meer.

IX. Het slot

Ik heb niet veel meer aan mijn verhaal toe te voegen. Ik werd wakker en opende mijn ogen. Ik trof mijzelf aan terwijl ik op het mos uitgestrekt lag, in de schaduw van die machtige den, waar ik klaarblijkelijk in slaap was gevallen. De zon stond nog steeds hoog boven de westelijke horizon, en heel hoog in de lucht cirkelden twee gieren in lang uitgesponnen spiralen door de lucht. In hun geroep leek ik de stem van de koningin van de nimfen te herkennen. Aan de andere kant van de vallei bevond zich nog steeds de ruisende waterval met het schuimende bassin, en de sproeinevel rees nog steeds op in de lucht. Het water spatte nog steeds op, over de met mosbedekte rand.

"Helaas!", riep ik uit, "Is alles wat ik gezien heb, niets meer dan een droom geweest? Is dat wat zo prachtig en werkelijk leek, slechts een illusie in mijn brein geweest en ben ik nu teruggekeerd tot het echte leven? Waarom ben ik niet in de armen van de koningin gestorven en heb ik mijzelf niet aldus dit afgrijselijke ontwaken bespaard?"

Ik stond op en terwijl ik dat deed, viel mij oog op de knop van een witte lelie die in het knoopsgat van mijn jas stak. Ik kon mijn ogen niet geloven, en verwachtte dat ik opnieuw het slachtoffer was van een hallucinatie. Ik greep de lelie. Ze verdween niet onder mijn greep; ze was net zo werkelijk als de grond waarop ik stond. Ze was er een van het soort dat niet in deze koude bergstreken groeit. Ze groeit alleen waar de lucht mild en warm is. Ik herinnerde mij het goud. Ik stak mijn hand in mijn zak en daar vond ik, tussen de paar overgebleven brokken zilver, een solide klomp goud, zo helder als het zuiverste goud. Maar de kleine rode parels waren van het oppervlak afgevallen en verloren gegaan. Ik herinnerde mij toen het kostbare boek dat de Adept beloofd had naar mijn kamer in de dorpsherberg te sturen. Maar op de een of andere manier leek

het mij, dat ik een indiscretie had begaan door gedurende de afwezigheid van Theodorus in de geheimen van zijn laboratorium binnen te dringen en naar de verleidingen van de nimfen te luisteren. Ik voelde me alsof ik niet een gunst verdiende, en betwijfelde of hij mij het boek zou zenden.

Ik vloog meer de berg af dan dat ik liep, langs de weg die naar het dorp leidde. Het uitzicht, de bergtoppen - die verguld werden door de stralen van de ondergaande zon - en de murmelende rivier, konden mij nu niet zo veel schelen. Het begon donker te worden en de volle maan scheen over de heuvels. Het leek precies de maan die ik een paar uur daarvoor in de Indische Oceaan had gezien. Ik berekende zo'n beetje het tijdsverschil tussen Duitsland en Ceylon, en ontdekte dat ik inderdaad de maan had kunnen zien schijnen in de Golf van Bengalen terwijl de zon scheen in de Alpen.

Ik kwam in O. aan, maar lette weinig op de verbaasde blikken van de dorpelingen, die mij wel voor gek moeten hebben versleten, zo haastte ik mij door de straten. Ik ging de herberg binnen, rende naar boven naar mijn kamer en toen ik naar binnen ging, zag ik het kostbare boek *The Secret Symbols of the Rosicrucians of the Sixteenth and Seventeenth Centuries* op de tafel liggen. Op de binnenomslag waren met potlood een paar regels geschreven, zeggende:

"Vriend, het spijt me dat u ons huis zo snel hebt verlaten en ik kan u op dit moment niet uitnodigen om ons opnieuw te bezoeken. Wie in de vredevolle vallei wenst te blijven, moet weten hoe hij alle zintuiglijke aantrekkingen moet weerstaan, zelf die van de waterkoningin. Bestudeer dit boek op praktische wijze. Breng de cirkel het vierkant binnen[52]. Versterf de metalen, calcineer ze en zuiver ze van alle residuen. Wanneer u

[52] Zie de bekende afbeelding bij Maier, *Chymisches Kabinet*, Bijschrift XXI.

dat gelukt is, zullen wij elkaar weer ontmoeten. Ik zal bij u zijn wanneer u mij nodig hebt. Broederlijk de uwe, Theodorus."

Men kan zich voorstellen, dat ik ondanks mijn vermoeidheid niet heel vroeg ben gaan slapen. Ik ijsbeerde door mijn kamer en dacht na over de gebeurtenissen van die gedenkwaardige dag. Ik probeerde de lijn te vinden tussen het zichtbare en het onzichtbare, tussen het objectieve en subjectieve, tussen dromen en werkelijkheid, en ik besefte dat er geen lijn was, maar dat al deze termen in feite relatief zijn. Ze hebben niet zozeer betrekking op de gesteldheid van de dingen die ons objectief of subjectief lijken, maar op onze eigen gesteldheid. En terwijl in de ene bestaanstoestand bepaalde dingen ons werkelijk toeschijnen en andere als een illusie zijn, worden de illusies in een andere toestand werkelijkheid, en is datgene wat voordien werkelijk leek te zijn, nu alleen nog maar een droom. Misschien dat ons hele aardse leven aan het eind niets meer dan een hallucinatie zal lijken.

Terwijl ik door de kamer liep, zag ik op een plank een Bijbel liggen die aan mijn hospita toebehoorde. Ik voelde de aandrang om hem op een willekeurige plek open te slaan, om te zien wat er stond. Dat deed ik, en mijn oog viel op het twaalfde hoofdstuk van het tweede epistel van de apostel Paulus, geschreven aan de Korintiërs[53], waar staat:

"Ik ken een mens in Christus, voor veertien jaren (of het geschied zij in het lichaam, weet ik niet, of buiten het lichaam,

---

[53] "Ik ken een mens in Christus, voor veertien jaren (of het geschied zij in het lichaam, weet ik niet, of buiten het lichaam, weet ik niet, God weet het), dat de zodanige opgetrokken is geweest tot in den derden hemel. En ik ken een zodanig mens (of het in het lichaam, of buiten het lichaam geschied zij, weet ik niet, God weet het), dat hij opgetrokken is geweest in het paradijs, en gehoord heeft onuitsprekelijke woorden, die het een mens niet geoorloofd is te spreken." *Bijbel*, 2 Korintiërs, 12:2-4, Statenvertaling. Hartmann heeft in zijn citaat dus de passage over de derde hemel weggelaten.

weet ik niet, God weet het), dat hij opgetrokken is geweest in het paradijs, en gehoord heeft onuitsprekelijke woorden, die het een mens niet geoorloofd is te spreken."

Appendix

Een Rozekruisersinstituut in Zwitserland.

Enige tijd nadat de eerste editie van de voorgaande pagina's verscheen, werd in Zwitserland een poging gedaan om deze denkbeelden gestalte te geven. Men kocht uitgebreide gronden aan, midden tussen de bergen in het prachtigste, meest pittoreske landschap, op een afgelegen heuvel nabij de kust van het mooiste Italiaanse meer. Men had het voorstel gedaan om daar een huis te bouwen dat als wijkplaats moest dienen voor wie die een zuivere en eenvoudige spiritualiteit wilden ontwikkelen, zonder enige vermenging met priesterschap en bijgeloof. Het is nog niet definitief vastgesteld of deze onderneming een succes of een mislukking wordt, maar het laatste is meer dan waarschijnlijk. De denkwijze in het oude, vervallen, stervende Europa is namelijk te bekrompen, en laat het oppakken van zo'n verheven idee niet toe.

Wij hebben de vraag gesteld[54] of zo'n instituut enig nut zou hebben of nodig zou zijn, en ontvingen het volgende antwoord.

Op de weidse uitgestrektheid van onze sociale zee des levens is er op dit moment geen droge plek te vinden waar de witte duif der waarheid haar vermoeide voeten kan neerzetten. De golven van strijdende egoïstische belangen slaan tegen elkaar, tot razernij opgestuwd door de gepassioneerde stormen die in het menselijk hart razen. Zelfzuchtigheid, bedrog en de dwaasheden der mode zijn de koningen die over de volkeren van Europa heersen, terwijl ze als hun buit de onsterfelijkheid van de ziel opeisen. De strijd om de superioriteit in de strijd om het bestaan dwingt naties en individuen tot het gebruikmaken van slechte middelen. Het vastklampen aan het oude dwingt mannen en vrouwen tot schijnheiligheid. Eerlijk en onzelfzuchtig zijn,

[54] Hartmann vermeldt niet, wie dit verzoek aan wie heeft gedaan.

betekent verhongeren en rampspoed. Waarachtig en oprecht zijn, betekent het oproepen tot sociale uitsluiting. Scherpte, achterbaksheid en politiek zijn het gif dat de zetel van de goddelijke wijsheid vergiftigd. Iedere sociale eenheid probeert te leven en te teren op de onwetendheid van de rest. Aldus wordt alle tijd en aandacht van de mens in beslag genomen door het achterna rennen van de waardeloze kitsch en genoegens van deze grofmateriële wereld. De enige reddende engel, het ware, levende geloof - waarmee bedoeld is de spirituele kracht om spirituele waarheid te herkennen - wordt snel verdreven. Hij neemt het ware licht met zich mee; en laat de wereld achter in duisternis en wanhoop.

Is er niemand wiens verlangen verder gaat dan te genieten van alle gemakken des levens, te eten en te drinken, heden vrolijk te zijn en morgen te sterven? Zou niemand er ooit naar hunkeren om een manier te vinden om uit dit grote carnaval te ontsnappen, en het masker af te gooien dat men hem dwingt te dragen en dat hem belet de waarheid te zien? Wensen deze mensen nooit dat zij een plaats hebben waarnaar zij kunnen uitwijken en waar zij in contact kunnen treden met de God wiens tempels zij zijn? Is een dergelijk verlangen zelfzuchtig, en is het nodig om je overeind te houden in de draaiende dans die in de afgrond van de dood eindigt?

Men zegt terecht, dat spirituele sterkte alleen groeit door tegenstand tegen verleidingen, maar er moet een zekere hoeveelheid kracht zijn voordat men deze verleidingen kan weerstaan en ze door de kracht van de geest te boven kan komen. Is het zelfzuchtig om kracht te zoeken voordat men de strijd aangaat? Is het zelfzuchtig om het bezit van een bepaalde hoeveelheid waarheid te wensen, voordat men een atmosfeer ingaat die met leugens gevuld is? Is het zelfzuchtig wanneer de tuinman een kwetsbare plant beschut in de broeikas, totdat die sterk genoeg is om in de tuin te worden uitgezet en

geconfronteerd te worden met de wisselvalligheden van het klimaat? En is spiritualiteit niet zo'n kwetsbare plant? Is een kind zelfzuchtig als het in de moederschoot blijft totdat het voldoende kracht heeft vergaard om zijn eigen leven te dragen, en is de spirituele regeneratie van de mens niet uiterst moeilijk te bereiken? De wereld zit vol spirituele misgeboorten die de strijd met de duivels zijn aangegaan die de wereld voortijdig regeren, en zonder op het gevecht voorbereid te zijn. De middelen voor zulk een voorbereiding vindt men niet in onze kerken en scholen zoals die op dit ogenblik zijn ingericht; waar datgene wat voor 'religie' doorgaat, wordt uitgevoerd als sociaal amusement, en waar men zelfs de term 'spiritualiteit' niet eens lijkt te begrijpen. Zij die het ware licht willen vinden, moeten opstaan en het met heel hun hart en heel hun wezen omarmen. Zij hebben geen tijd om te dromen en zich te amuseren met de denkbeeldige schatten van het aardse gebied.

Men zegt vaak, dat mensen met spirituele aspiraties in de wereld behoren te blijven en anderen les moeten geven, en al het goede doen wat zij kunnen. Maar wat kan iemand voor goeds uitrichten wanneer hij geen kennis draagt van de gevolgen van zijn daden. Welke kennis kan iemand op een ander overdragen wanneer hij zelf niets weet? Spirituele aspiraties alleen, vormen geen spirituele kennis. We moeten niet alleen de waarheid aanvoelen, maar die zien voordat wij haar zelf kunnen kennen. Hoe kan iemand de waarheid onderwijzen, wanneer de waarheid zelf geen onderricht geeft, in en door hem? Er is reeds een overvloed aan predikers en leraren in de wereld die de waarheid slechts van horen zeggen kennen en via het lezen van boeken. Maar het is slechts hún licht wat schijnt, en niet het licht van de waarheid. Wat de mens nodig heeft, is het licht zelf en niet alleen maar een beschrijving daarvan. Het is nergens voor nodig om een nieuwe sekte te beginnen met een nieuwe lading meningen en geloofspunten. Wel is er sterke behoefte aan het vinden van een weg om de

mensheid te leren hoe deze zijn ogen kan openen, om daarmee zelf de waarheid te kunnen zien.

Voor hen die niets weten over de mogelijkheid om zelfkennis te verkrijgen, en zich inbeelden dat God de ziel niets kan leren en dat goddelijke wijsheid moet worden geleerd via de mens, net zoals de door de mens gemaakte wetenschap, is het doel van ons instituut onbegrijpelijk. Tegen hen kunnen wij slechts zeggen, dat het niet de bedoeling van deze onderneming is om een wijkplaats te vormen voor misantropen en hypochonders, waar zij een lui leventje kunnen leiden en zich kunnen amuseren met het geweeklaag over de verdorvenheid van deze zondige wereld. Ook is ze geen kraamkamer voor geestenzieners, visionairs of dromers, waar zij zich naar hartenlust kunnen verheugen in de scheppingen van hun eigen fantasie. Evenmin is ze een 'school voor occultisme' waar men de magische kunsten leert aan dwazen, maar ze is bedoeld als plaats waar degenen die serieus spiritualiteit nastreven, de uiterlijke voorwaarden kunnen vinden die nodig zijn om die te cultiveren en de ware 'magische staf' te vinden die hen veilig zal ondersteunen op hun reis door de eeuwigheid. Die voorwaarden vormen de kracht om de goddelijke waarheid in hun eigen Zelf te herkennen - niet door een eigenschap van henzelf, doch door de kracht van het Licht, dat tot alle mensen komt wanneer zij willen dat de duisternis wordt verdreven.